

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2022. № 41

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Головний редактор: Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), ninakor@ukr.net.

**Заступник
головного редактора:** Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), s.skrylnyk@ukr.net.

**Відповідальний
секретар:** Поворознюк Р. В., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), rocksol24@i.ua.

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 10 від 10 травня 2022 року).

Рецензенти: Бурбело В. Б., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Філоненко Н. Г., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія КВ №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Наказом МОН України від 26.11.2020 № 1471 збірнику наукових праць «Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики» підтверджено статус фахового і належність до категорії «Б».

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2022). – К. : Юстон, 2022. – Вип. 41. – 188 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокаультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буає Генрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Перепльотчикова С. Є., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2022. № 41

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Editor-in-Chief: **Nina M. Korbozerova**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.

Deputy Editor-in-Chief: **Serhiy V. Skrylnyk**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.

Secretary: **Povoroznyuk, Roksolana V.**, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), rocksol24@i.ua.

Indexed in bibliographic databases:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 10, 10 May 2022).

Reviewers: **Valentyna B. Burbelo** , DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Nataliya G. Filonenko , DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The collection of scientific works "Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics" has confirmed the status of professional and belonging to the category "B" (The order № 1471 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 26.11.2020).

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2022). – Kyiv : Uston, 2022. – Issue 41. – 188 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, post-graduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

© Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2022

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 811. 133. 1: 81'367.7

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.03.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.12 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.1>

КОНТИНУУМ ЛЕКСИЧНА → ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧНА → СИНТАКСИЧНА СИНОНІМІЯ В ПРОЦЕСІ КАУЗАЦІЇ МОВНО-МОВЛЕННЄВОГО АКТУ (на матеріалі сучасної французької художньої прози)

Анастасія Вікторівна Ленетюха (м. Харків, Україна)

lepetyukha.anastasiya@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
(Міністерство освіти і науки України)
61070, м. Харків, вул. Валентинівська, 2

У цій статті виявлено континуум між лексичною, лексико-синтаксичною та синтаксичною синоніміями, що створюється під час перехватів (зупинок) кінетизму (руху) думки в результаті неусвідомленої та усвідомленої діяльності психомеханізмів (когнітивних поліоперацій) у процесі каузації (породження) мовно-мовленнєвого акту. Аналіз прикладів сучасної французької художньої прози та зворотна реконструкція (мовлення → мова) віртуальної (мовної) первинної структури актуалізованих синонімічних висловлень дозволили виокремити абсолютну лексичну синонімію, часткові лексичну, лексико-синтаксичну і синтаксичну синонімії й десинонімічну лексичну синонімію; та довести неможливість існування абсолютної синонімії на рівні лексико-синтаксичної та синтаксичної синонімії.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації
мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum
leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonimija v procesi kauzacji' movno movlennjevego aktu (na
materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

Ключові слова: абсолютна синонімія, каузація мовно-мовленнєвого акту, континуум, лексична синонімія, лексико-синтаксична синонімія, синтаксична синонімія.

**CONTINUUM LEXICAL → LEXICAL-SYNTACTIC → SYNTACTIC
SYNONYMY IN THE PROCESS OF CAUSATION OF LANGUAGE-SPEECH
ACT (based on the material of modern French fiction)**

Anastasiia V. Lepetiukha (Kharkiv, Ukraine)

lepetyukha.anastasiya@ukr.net

doctor of philological sciences, professor at the department of romance philology

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

2, Valentynivska Str., Kharkiv, Ukraine, 61070

The article is dedicated to the studies of lexical, lexical-syntactic and syntactic synonymies from the standpoint of mentalist theory of the French scientist G. Guillaume who presented the process of causation of language-speech act in the form of the trine: mental operations → language → discourse at the level of each component of which function the psychomechanisms (conscious and unconscious cognitive polyoperations of formation and actualization of linguistic signs) ensuring intercepts (stops) of the movement of thought during which simple and complex linguistic signs are formed.

It is found that the synonymic relations appearing on the first intercept of the movement of thought are manifested in the discourse in the form of lexical synonymy; syntactic synonymy of the level of syntagma is created on the second intercept and syntactic synonymy of the level of utterance – on the third intercept of the movement of thought; lexical-syntactic synonymy is formed if lexical synonymy transitions to synonymy of the level of syntagm or proposition.

As a result of the analysis of the examples of French authors's prosaic works of the XXth – the beginning of the XX1st centuries at the level of lexems the absolute synonymy characterized by the symmetry of significative and denotative meanings of the lingua-discursive sign, the partial synonymy inherent to lingua-discursive signs with semantic nuances and the desynonymy (pseudosynonymy) (designation of one

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech

Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-

syntaksychna → syntaksychna synonimija v procesi kauzacji' movno movlennjeвого aktu (na materialy suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

referent by the lingua-discursive sign with the asymmetry of significative and denotative meanings in the language and in the discourse) are revealed.

The conducted analysis allows to make a conclusion that at the level of lexical-syntactic and syntactic synonymies only the partial synonymy exists because in mono- and polypredicative utterances with lexical-syntactic and syntactic synonymies the complex of virtual (linguistic) referents with the implication of some components and the focalization of new referents is actualized.

Key words: *absolute synonymy, causation of language-speech act, continuum, lexical synonymy, lexical-syntactic synonymy, syntactic synonymy.*

Вступ. У процесі аналізу структурно-семантичних й функціональних особливостей різнорівневих синонімічних мовно-мовленнєвих знаків, а також взаємовідношень між ними, необхідно враховувати, що лексичні синоніми як прості мовно-мовленнєві знаки характеризуються однойменністю, або однооформленістю, що передбачає структурно-сміслову спільність, схожість категоріальної семантики компонентів (наприклад, для субстантивів – конкретність / абстрактність, істота / неістота, особистість / неособистість, для дієслів – значення дії, стану тощо). Вони реалізуються в мовленні як результат номінації того самого поняття різними лексичними одиницями у вигляді етимологічних історичних дублетів, які зберігають смисловий нюанс, що дозволяє розглядати їх як синоніми, запозичень з інших мов, діалектів та сфер спілкування (професіоналізмів, арготизмів, діалектизмів тощо).

Синтаксичні синоніми є різнооформленими складними мовно-мовленнєвими знаками, що виражається в морфологічній і синтаксичній відмінності синонімічних компонентів. Важливе значення для виявлення джерел синтаксичної синонімії (далі – СС) має розвиток синтаксичної побудови мови, у результаті якої відбуваються зміна і трансформація багатьох дискурсивних одиниць, розширення і звуження сфер вживаності тих чи інших синтаксичних структур, виникнення синтаксичних неологізмів та аграматизованих конструкцій. Отже, формування СС обумовлюється складністю смислової структури синтаксичних одиниць, наявністю в мові різних лексичних засобів розширення і компресії синтаксичних структур, лексичною синонімією (далі – ЛС) номінативних елементів синтагм і висловлень, а також компонентів, що

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonimija v procesi kauzacji' movno movlennjevogo aktu (na materialii suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виконують транспредикативну функцію, тобто сполучників, прийменників та деяких прислівників.

Якщо лексичні синоніми характеризуються внутрішньоаспектністю, то синтаксичні синоніми становлять міжаспектні мовно-мовленнєві знаки, оскільки для позначення того самого денотата мовець використовує різноструктурні синтагми та висловлення з різним лексичним наповненням.

Сполучною ланкою між лексемою і реальною дійсністю є поняття, що номінується; синтаксична конструкція пов'язана із фактом реальної дійсності, «семантичною ситуацією», або стандартною асоціацією понять, що передують мовленнєвому вираженню та відображають позамовленнєвий стан справ. При ЛС одне поняття може виражатися різними лексемами; семантична ситуація маркується неоднаковим набором граматичних засобів, саме тому висловлення, що відрізняються за структурою, можуть характеризуватися схожою семантикою.

Актуальність цієї наукової розвідки обумовлено відсутністю у сучасному мовознавстві аналізу корелятивних відношень між різними типами синонімії – результату когнітивних поліоперацій породження мовно-мовленнєвого акту, що здійснюються в процесі руху думки.

Метою дослідження є виявлення типів лексичної, лексико-синтаксичної та синтаксичної синонімії у сучасній французькій художній прозі та наявності континууму між синонімічними відношеннями різних рівнів у процесі каузації (породження) мовно-мовленнєвого акту.

Методи дослідження. Трансформаційний метод дозволив виокремити етапи формування та корелятивні відношення між досліджуваними типами синонімії. Метод зворотної реконструкції (мовлення → мова) використано для ідентифікації віртуальної (мовної) первинної структури актуалізованих синонімічних конструкцій.

Постановка проблеми. Незважаючи на структурно-функціональні відмінності ЛС та СС, наявний тісний зв'язок між ними в процесі формування синтаксичних структур. На погляд А. Ж. Греймаса, з одного боку, лексеми створюють загальну парадигматичну рамку класифікації позначувального універсуму, а з іншого, – формують синтагматичну ізотопію маніфестації

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna sinonimija v procesi kauzacji' movno movlennjeвого aktu (na materialy suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetyukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

значення [15, с. 85]. Ізотопію вчений тлумачить як дворівневе поняття: на первинному рівні – виникнення впорядкованості семічних одиниць (слів) в одному чи багатьох висловленнях, на вторинному – семічна ізотопія сприяє формуванню когерентного дискурсивного відрізка. Отже, ізотопія становить певний семантичний простір, або семантичну «експансію» [там само, с. 171], що складається з різнорівневих ізотопічних одиниць. Синтагма як носій щонайменше двох семічних одиниць являє собою мінімальну семантичну експансію та може бути визначена як мінімальний ізотопічний ко(н)текст (лінгвістичний та / або ситуативний контекст).

В. Г. Гак відзначає широкі можливості лексико-синтаксичної синонімії (далі – ЛСС): «При лексико-синтаксичній синонімії припускається заміна не тільки службових слів, що виконують функцію з'єднання (прийменники, сполучники), але й слів знаменних, які представляють певні смислові відношення. (...) численні відношення можуть виражатися лексично, повнозначними словами, що дозволяє глибше реорганізувати синтаксичну побудову речення» [2, с. 62]. Лексичні заміни, які завжди спираються на «дистрибутивні зв'язки (у деяких випадках змінюючи їх), більше відображаються на семантиці цілого і можуть вносити додаткові або дещо змінені відтінки» [8, с. 161]. О. М. Гомас відносить до лексико-синтаксичних синонімів конструкції, які відрізняються лише сполучником, прийменником, часткою або модальним словом при збереженні того самого синтаксичного зв'язку – керування [4, с. 6].

Результати дослідження. Очевидно, що в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту, представленому французьким ученим Г. Гійомом у вигляді триному: розумові операції → мова → мовлення [16, с. 27], спостерігається континуум між ЛС та СС. З погляду епістемології, психомеханізми (когнітивні поліоперації формування й актуалізації лінгвістичних знаків) функціонують як неусвідомлена ментальна активність та як усвідомлені постійно детерміновані операції. За цієї умови психомеханіка – це теорія «телеологічних механізмів», у якій поєднані психомеханізми й інтенція суб'єкта, який розмірковує або говорить (пише) [27, с. 120]. Отже, психомеханіка інтегрує вже на початковій фазі формування мовно-мовленнєвого акту (операція відкриття) мову, мислення людини і мовленнєву діяльність. На

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonimija v procesi kauzacii' movno movlennjeвого акту (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

фінальній фазі цього процесу (операція закриття) під час третього (фразового) формального [3, с. 91–92] перехвату думкою (зупинки) своєї власної діяльності синтагми сполучаються в пропозицію, що актуалізується в мовленні у вигляді висловлення. Зі свого боку, синтагми формуються при другому формальному перехваті, інтегруючи прості мовні знаки (слова), які створюються при першому формальному перехваті.

Схему розумово-мовленнєвої діяльності комуніканта можна представити таким чином:

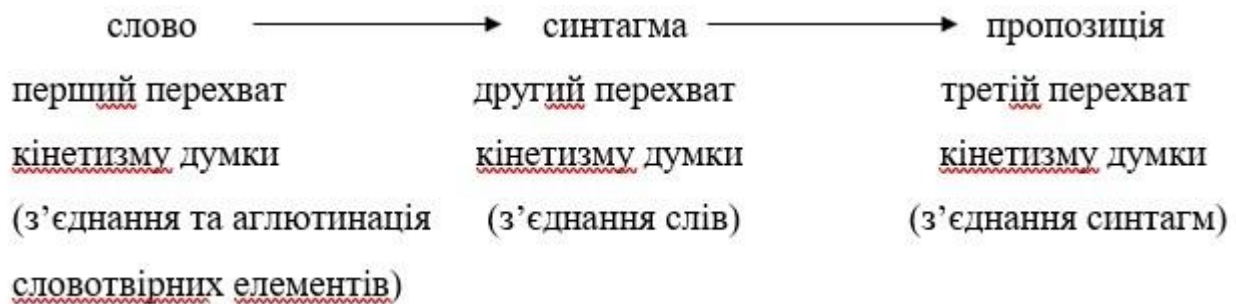

Рис. 1. Розумово-мовленнєва діяльність мовця

Синонімічні відношення, які виникають при першому перехваті руху думки, виявляються в мовленні як ЛС. Відповідно СС рівня синтагми створюється при другому, а СС моно- та поліпредикативних висловлень (далі – МПВ та ППВ) – при третьому перехватах кінетизму (руху) думки згідно з певною інтенцією мовця. ЛСС формується тільки за умови переходу ЛС у синонімію синтагми або пропозиції.

Континуум ЛС → СС виявляється також у наявності часткової (приблизної, квазі-, пара- тощо) ЛС. Ж. Дюбуа в лінгвістичному словнику виділяє два типи синонімії: повну та неповну, – спираючись на критерій денотації / конотації. На думку вченого, синонімія є повною, коли синоніми накладаються один на одного в денотативному та конотативному планах. Неповна синонімія обмежується денотацією [17, с. 348]. С. Плю і Б. Вікторрі говорять про власне синонімію та часткову синонімію. При власне синонімії дві лексичні одиниці вступають у синонімічні відношення, якщо будь-яке вживання однієї лексеми може заміщуватися вживанням другої в усіх контекстуальних

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonymimija v procesi kauzacji' movno movlennjeвого aktu (na materialy suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetjukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetjukha.anastasiya@ukr.net

оточеннях, не модифікуючи значно смисл висловлення. Відповідно при частковій синонімії дві лексичні одиниці синонімічні, якщо будь-яке вживання однієї з них може бути заміненом вживанням другої в певній кількості контекстуальних оточень без значної зміни смислу висловлення, яке її містить [23, с. 162]. Згідно з Ф. Ньюо, часткова синонімія потребує контексту, оскільки саме він детермінує взаємозамінність двох лексем. Дві лексичні одиниці є взаємозамінними, якщо вони семантично не змінюють висловлення [22, с. 281]. Для авторів «Методичної граматики французької мови» абсолютна синонімія можлива тільки в денотативному плані [25, с. 527]. М. Пеше виділяє локальну, або контекстно обумовлену, синонімію (часткову) та неконтекстну синонімію (повну). Неконтекстна синонімія – «межа, до якої прагне контекстно обумовлена синонімія в міру її верифікації все більш численними умовами породження, що відсилає нас до проблеми непорожніх семантичних перетинів» [5, с. 328].

У сучасній західноєвропейській лінгвістиці наявна тенденція трактування ЛС, зорієнтована на констатацію відсутності ізоморфізму між лексичними позначувальними, тобто існування поліморфізму, або парасинонімії [19, с. 178; 21, с. 131]. «Ніяке слово у французькій мові не є чітким синонімом іншого: кожне приховує в собі притаманний йому нюанс, що відрізняє його й обґрунтовує його наявність» [11, с. 7]. «Важливо зазначити, що абсолютна лексична синонімія є найрідшою. Лексична синонімія становить насамперед приблизну синонімію» [24, с. 150]. «Не існує два абсолютні синоніми. Обидва позначувальні завжди виявляють різні нюанси, якими б незначними вони не були. Цей найнезначніший нюанс дозволяє замінювати в мовленні один із синонімічних термінів іншим. Іноді такий нюанс більш маркований. У такому разі йдеться про подібні або паралельні синоніми. Такий підхід уводить до концепції синонімії елемент семантичної гнучкості, який завжди треба враховувати» [13, с. 24].

У вітчизняному мовознавстві також виділяються два типи ЛС: повна та часткова (парціальна). О. Д. Пономарів та С. В. Семчинський серед синонімів виокремлюють абсолютні (лексичні дублети) та відносні синоніми [7, с. 58; 9, с. 55]. Останні відрізняються один від одного певними відтінками значення або ж експресивно-емоційним забарвленням. Н. О. Школьна вважає, що парціальні синоніми частково збігаються за своїми значеннями і позначають щось

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonimija v procesi kauzacji' movno movlennjeвого aktu (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

однопланове й однотипне або його частини [10]. Л. М. Мінкін розглядає повну синонімію як референціальну, вважаючи, що різні лексеми можуть вказувати на одного референта, але вживатися в різних дискурсивних ситуаціях; часткова (або контекстуальна) синонімія виявляється в частині комплексу спільного вживання, оскільки лексеми з аналогічним смислом мають різну формальну структуру [20, с. 9].

Крім постійних, усталених у лексичній системі синонімів, лінгвісти виділяють так звані контекстуальні лексичні синоніми, тобто лексеми, які лише в одному якомусь контексті тимчасово виступають синонімами [1, с. 241; 6, с. 125; 7, с. 54].

Ґрунтуючись на проведених дослідженнях та на аналізі корпусу прикладів із французької художньої прози XX – початку XXI століть у статті виділяємо: а) абсолютну ЛС; б) ко(н)текстуальну синонімію: часткові ЛС, ЛСС, СС, між якими спостерігається континуум у процесі каузації мовно-мовленнєвого акту, та десинонімічну (псевдосинонімічну) ЛС:

Рис. 2. Типи різнорівневих абсолютної та часткової синонімії

Аналіз прикладів МПВ та ППВ із СС сучасних французьких прозаїків дозволяє зробити висновок, що абсолютна синонімія наявна тільки на рівні лексичних одиниць і характеризується симетрією сигніфікативного та денотативного значень мовно-мовленнєвого знака. Часткова синонімія,

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksyschna → syntaksyschna synonymimija v procesi kauzacji' movno movlennjeвого акту (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetyukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

притаманна мовно-мовленнєвим знакам зі смисловими нюансами, виявляється на рівні ЛС, ЛСС і СС. Абсолютна синонімія неможлива в синонімічних синтагмах і висловленнях, оскільки, на відміну від ЛС, при СС актуалізується сукупність віртуальних референтів з імплікацією певних елементів і фокалізацією нових референтів зі збереженням семантичного континууму між мовною первинною синтагмою / пропозицією (структурою з максимально заповненими синтаксичними позиціями та з певним семантичним значенням) й актуалізованою конструкцією. «Дві фрази не вступають у синонімічні відношення, якщо розуміти під синонімією "абсолютну синонімію". Ідеться про один із випадків часткової синонімії [...]» [26, с. 156]. Десинонімія (термін Ж. Клебера [18, с. 10]) як один із виявів ко(н)текстуальної синонімії, що позначає одного референта мовно-мовленнєвими знаками з асиметрією сигніфікативного та денотативного значень і в мові, і в мовленні, також притаманна тільки ЛС, оскільки вона реалізується на рівні внутрішньоаспектних дискурсивних одиниць.

Проілюструємо сказане вище конкретними прикладами із ЛС, ЛСС та СС:

(1) *Elle récupère ses valises sur le tapis automatique, rejoint ensuite le loueur de voitures qui lui désigne une automobile diesel de marque indienne, Tata, tout en plastique. Certains qualifient ces voitures de jetables parce qu'elles sont vendues au prix des vélos et que leur durée de vie est limitée* [32, p. 121].

У поданому дискурсивному фрагменті лексеми *voiture* і *automobile* становлять абсолютні синоніми, що функціонують в одному ко(н)текстуальному оточенні, позначаючи той самий референт (машина). Отже, ці лексеми мають ідентичне семасіологічне (сигніфікативне) значення та однакове семантичне навантаження в мові і в мовленні, тобто характеризуються мовно-мовленнєвою симетрією сигніфікативного та денотативного значень.

(2) *Il y a une bagnole dans notre sillage, dit Kovask* [28, p. 72].

У цьому МПВ синоніми *bagnole* та *voiture* використовуються комунікантом для позначення одного референта в певному ко(н)тексті (у претексті пояснюється, що йдеться про якусь машину, без експлікації семантичних відтінків котекстуальних лексем: *Quelques rares voitures circulaient*). Однак, у такому разі наявна часткова синонімія, оскільки їхнє сигніфікативне значення не відповідає денотативному: термін *bagnole* (шкапа,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації

мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksyschna → syntaksyschna synonymimija v procesi kauzacii' movno movlennjeвого aktu (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

стара машина), що виступає «кваліфікативним іменником» [12, с. 147–148], тобто виражає ставлення мовця до певного референта, має семантичні відмінності з лексемою *voiture* на рівні позначуваного (денотата).

(3) *Le Religieux s'agenouilla devant l'autel, tapa trois fois sa tête par terre et le Bedon se dirigea vers Colin et Chloé pour les mener à leur place* [31, p. 110].

У цитованому прикладі спостерігається лексична десинонімія: *le bedon* (пузце, пузан) є сатиричним синонімічним варіантом лексики *le bédeau* (церковний сторож). Ці слова, що позначають одного референта та виступають лексичними синонімами тільки в даному ко(н)тексті, характеризуються мовно-мовленнєвою асиметрією сигніфікативного і денотативного значень.

(4) *Après le départ des enquêteurs, Léopold alla prendre l'air d'Andromaque, mais la colère qui s'amassait en lui l'empêchait de prendre plaisir à la leçon* [29, p. 61].

Ініціальна синонімічна синтагма ППВ (4) *après le départ des enquêteurs* становить конструкцію з асиметрією сигніфікативного та денотативного значень, оскільки в мовленні відбувається субстантивація (*le départ*) фатичного предиката (*partir*) первинної підрядної пропозиції *après que les enquêteurs furent partis*, ідентифікованої шляхом зворотної реконструкції (мовлення → мова) (актуалізовані синтагма або висловлення із СС → первинна структура) віртуальних трансформаційних процесів.

(5) *J'ai à vous faire part d'une nouvelle pénible* [30, p. 54].

У поданому МПВ наявна ко(н)текстуальна ЛСС, тому що конструкція дієслово *avoir* + прийменник *à* + Inf (інфінітив) функціонує в мовленні як частковий синонім до дієслова *devoir*, компонента зворотно реконструйованої первинної пропозиції *je dois vous faire part d'une nouvelle pénible*.

Висновки та перспективи дослідження. Отже, у процесі каузації мовно-мовленнєвого акту спостерігається континуум ЛС → ЛСС → СС. Аналіз корпусу прикладів сучасної французької художньої прози дозволяє зробити висновок, що на рівні ЛС, яка формується при першому формальному перехваті руху думки, наявність абсолютної та часткової синонімії видається можливою; натомість, при ЛСС та СС, що створюються при другому та третьому формальних перехватах, відбувається актуалізація однієї з віртуальних

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonymimija v procesi kauzacji' movno movlennjeвого aktu (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetjukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetjukha.anastasiya@ukr.net

лексичних та / або синтаксичних «продуктивних конфігурацій» [14, с. 341], що слугують своєрідним «цоголем для маніфестації семантичних феноменів» [там само, с. 334] та для субституції однієї лексеми або висловлення іншою (іншим) у певному ко(н)тексті.

Перспективою подальших досліджень є інтегральний системно-функціональний аналіз взаємодії між ЛС, ЛСС та СС у моно- та поліпредикативних висловленнях та транспредикативних утвореннях різних жанрів французької літератури.

Література:

1. Волох, О. Т., Чемерисов, М. Т., Чернов, Є. І. *Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис* (Київ, Вища школа, 1989), 334.
2. Гак, В. Г. «К проблеме синтаксической семантики: семантическая интерпретация “глубинных” и “поверхностных” структур». *Инвариантные синтаксические отношения и структура предложения* (1969): 17–85.
3. Гийом, Г. *Принципы теоретической лингвистики* (Москва, Едиториал УРСС, 2004), 224.
4. Гомас, О. М. Варіантність і синонімія у словосполученні й реченні: автореф. дис. ... канд. філол. наук (Київ, 2000), 20.
5. Пеше, М. «Контент-анализ и теория дискурса». *Квадратура смысла: Французская школа анализа дискурса* (1999): 302–335.
6. Плющ, М. Я., Бевзенко, С. П., Грипас, Н. Я. *Сучасна українська літературна мова* (Київ, Вища школа, 2009), 430.
7. Пономарів, О. Д., Різун, В. В., Шевченко, Л. Ю. *Сучасна українська мова. Розділ: Мовознавство, філологія* (Київ, Либідь, 2001), 400.
8. Сеидова, Н. В. «О разграничении синонимии и вариативности в области фразеологических единиц». *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»* 1 (9) (2015): 160–163.
9. Семчинський, С. В. *Загальне мовознавство* (Київ, АТ «ОКО», 1996), 416.
10. Школьна, Н. О. «Синонімія і антонімія сучасної німецької фахової мови промислової автоматизації». *II Міжнар. наук.-практ. заочна конф. «Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації»* (Чернівці, 2013) <http://naub.ua.edu.ua/2013/synonimiya-i-antonimiya-suchasnoji-nimetskoji-fahovoji-movy-promyslovoji-avtomatyzatsiji/>
11. Boussinot, R. *Dictionnaire des synonymes, analogies, antonymes* (Paris, Bordas, 2007), 1031.
12. Charolles, M. *La référence et les expressions référentielles en français* (Paris, Éditions Ophrys, 2002), 285.
13. Cigada, S. «Typologie de la synonymie». *Synonymie* (2012): 23–32.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonimija v procesi kauzacii' movno movlennjeвого aktu (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

14. Courbon, B. «Intégration syntagmatique du sens lexical et établissement de rapports synonymiques». *Synonymie* (2012): 329–342.
15. Greimas, A. J. *Sémantique structurale* (Paris, Presses Universitaires de France, 1986), 264.
16. Guillaume, G. *Langage et science du langage* (Paris, Librairie A. G. Nizet; Québec, Les presses de l'Université Laval, 1969), 288.
17. Dubois, J. *Grand Dictionnaire, Linguistique et sciences du langage* (Paris, Librairie Larousse, 2007), 516.
18. Kleiber, G. «La synonymie – “identité de sens” n'est pas un mythe». *La synonymie. Pratiques linguistique, littéraire, didactique* 141–142 (2009): 9–25.
19. Lehmann, A., Martin-Berthet, F. *Introduction à la lexicologie. Sémantique et morphologie* (Paris, Nathan Université, 2003), 201.
20. Minkin, L., Moiseyeva, S., Chevtchenko, I. *Problèmes de l'énonciation et du texte dans la sémantique lexicale et grammaticale* (Харків, ХДПУ імені Г. С. Сковороди, 2001), 138.
21. Mortureux, M.-F. *La lexicologie, entre langue et discours* (Paris, Armand Colin, 2008), 212.
22. Neveu, F. *Dictionnaire des sciences du langage* (Paris, Armand Colin, 2004), 317.
23. Ploux, S. Victorri, B. «Construction d'espaces sémantiques à l'aide de dictionnaires de synonymes». *Traitement Automatique des Langues* 1 (39) (1998): 161–182.
24. Polguère, A. *Notions de base en lexicologie (Version préliminaire septembre 2002, pour LNG 1080)* (Montréal, Les Presses de l'Université de Montréal 2002), 210.
25. Riegel, M., Pellat, J.-C., Rioul, R. *Grammaire méthodique du français* (Paris, Puf, 2007), 646.
26. Soutet, O. «Y a-t-il place pour la synonymie grammaticale en psychomécanique du langage ?» *Le français moderne* LXXV, 1 (2007): 141–159.
27. Valette, M. *Linguistiques énonciatives et cognitives françaises. Gustave Guillaume, Bernard Pottier, Maurice Toussaint, Antoine Culioli* (Paris, Édition Honoré Champion, 2006), 316.

Джерела ілюстративного матеріалу:

28. Arnaud, G.-J. *Le commander enterre la hache* (Paris, Éditions Fleuve noir, 1997), 224.
29. Aymé, M. *Uranus* (Paris, Éditions Gallimard, 1995), 383.
30. Littell, J. *Les Bienveillantes* (Paris, Éditions Gallimard, 2006), 537.
31. Vian, B. *L'écume des jours* (Paris, Société Nouvelle des Éditions Pauvert, 1998), 320.
32. Werber, B. *Troisième humanité* (Paris, Albin Michel, 2014), 696.

References:

1. Boussinot, R. *Dictionnaire des synonymes, analogies, antonymes* [Dictionary of synonyms, analogies, antonyms] (Paris, Bordas, 2007), 1031.
2. Charolles, M. *La référence et les expressions référentielles en français* [The reference and referential expressions in French] (Paris, Éditions Ophrys, 2002), 285.
3. Cigada, S. «Typologie de la synonymie». [Typology of synonymy]. *Synonymie – Synonymy* (2012): 23–32.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna synonymimija v procesi kauzacji' movno movlennjjevogo aktu (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetjukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetjukha.anastasiya@ukr.net

4. Courbon, B. «Intégration syntagmatique du sens lexical et établissement de rapports synonymiques» [Synonymic integration of lexical meaning and establishment of synonymic relations]. *Synonymie – Synonymy* (2012): 329–342.
5. Dubois, J. *Grand Dictionnaire, Linguistique et sciences du langage* [Grand Dictionary, Linguistics and language sciences] (Paris, Librairie Larousse, 2007), 516.
6. Gak, V. G. «К проблеме синтаксической семантики: семантическая интерпретация “глубинных” и “поверхностных” структур» [On the problem of syntactic semantics: semantic interpretation of "deep" and "surface" structures]. *Invariantnye sintaksicheskie otnosheniya i struktura predlozheniya – Invariant syntactic relations and sentence structure* (1969): 17–85.
7. Gijom, G. *Principy teoreticheskoy lingvistiki* [Principles of theoretical linguistics] (Moscow, Editorial URSS, 2004), 224.
8. Greimas, A. J. *Sémantique structurale* [Structural semantics] (Paris, Presses Universitaires de France, 1986), 264.
9. Guillaume, G. *Langage et science du langage* [Language and language science] (Paris, Librairie A. G. Nizet; Québec, Les presses de l'Université Laval, 1969), 288.
10. Homas, O. M. *Variantnist i sinonimii u slovospoluchenni i rechenni* [Variation and synonymy in a collocation and a sentence]. Abstract of Philology Dr. diss. (Kyiv, 2000), 20.
11. Kleiber, G. «La synonymie – “identité de sens” n'est pas un mythe» [Synonymy – “identity of meaning” is not a myth]. *La synonymie. Pratiques linguistique, littéraire, didactique – The synonymy. Linguistic, literary, didactic practices* 141–142 (2009): 9–25.
12. Lehmann, A., Martin-Berthet, F. *Introduction à la lexicologie. Sémantique et morphologie* [Introduction to lexicology. Semantics and morphology] (Paris, Nathan Université, 2003), 201.
13. Minkin, L., Moiseyeva, S., Chevtchenko, I. *Problèmes de l'énonciation et du texte dans la sémantique lexicale et grammaticale* [Problems of enunciation and text in lexical and grammatical semantics] (Kharkiv, KhDPU imeni H. S. Skovorody, 2001), 138.
14. Mortureux, M.-F. (2008) *La lexicologie, entre langue et discours* [Lexicology, between language and speech] (Paris, Armand Colin, 2008), 212.
15. Neveu, F. *Dictionnaire des sciences du langage* [Dictionary of language sciences] (Paris, Armand Colin, 2004), 317.
16. Peshe, M. «Kontent-analiz i teoriya diskursa» [Content analysis and discourse theory]. *Kvadratura smysla: Francuzskaya shkola analiza diskursa – Squaring Meaning: The French School of Discourse Analysis* (1999): 302–335.
17. Pliushch, M. Ya., Bevzenko, S. P., Gripas, N. Ya. *Suchasna ukrainska literaturna mova* [Modern Ukrainian literary language] (Kyiv, Vyshcha shkola, 2009), 430.
18. Ploux, S., Victorri, B. «Construction d'espaces sémantiques à l'aide de dictionnaires de synonymes» [Construction of semantic spaces using synonym dictionaries]. *Traitement Automatique des Langues*. 39 (1) (1998): 161–182.
19. Polguère, A. *Notions de base en lexicologie (Version préliminaire septembre 2002, pour LNG 1080)* [Basics in Lexicology (Preliminary version September 2002, for LNG 1080)]

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna sinonimija v procesi kauzatsii' movno movlennjeвого aktu (na materiali suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- (Montréal, Université de Montréal, 2002), 210.
20. Ponomariv, O. D., Rizun, V. V., Shevchenko, L. Y. *Suchasna ukrains'ka mova. Rozdil: Movoznavstvo, filolohiia* (Kyiv, Lybid, 2001), 400.
 21. Riegel, M., Pellat, J.-C., Rioul. *Grammaire méthodique du français* [Methodical grammar of French] (Paris, Puf, 2007), 646.
 22. Seidova, N. V. "O razgranichenii sinonimii i variativnosti v oblasti frazeologicheskikh edinic" [On the delimitation of synonymy and variability in the field of phraseological units]. *Visnik Dnipropetrovs'kogo universitetu imeni Al'freda Nobelya. Seriya «Filologichni nauki» – Bulletin of Dnipropetrovsk University named after Alfred Nobel. Series "Philological sciences"* 1 (9) (2015): 160–163.
 23. Semchynskyi, S. V. *Zahalne movoznavstvo* [General linguistics] (Kyiv: AT "OKO", 1996), 416.
 24. Shkolna, N. O. «Synonimiia i antonimiia suchasnoi nimetskoi fakhovoi movy promyslovoi avtomatyzatsii» [Synonymy and antonymy of the modern German professional language of industrial automation]. *II Mizhnar. nauk.-prakt. zaochna konf. «Linhvokohnityvni ta sotsiokulturni aspekty komunikatsii» – II International Scientific and Practical Correspondence Conference "Linguocognitive and sociocultural aspects of communicatio"* (Chernivtsi, 2013) <http://naub.ua.edu.ua/2013/synonimiya-i-antonimiya-suchasnoji-nimetskoji-fahovoji-movy-promyslovoi-avtomatyzatsiji>
 25. Soutet, O. «Y a-t-il place pour la synonymie grammaticale en psychomécanique du langage?» [Is there a place for grammatical synonymy in the psychomechanics of language?]. *Le français moderne* T. LXXV (1) (2003): 141–159.
 26. Valette, M. *Linguistiques énonciatives et cognitives françaises. Gustave Guillaume, Bernard Pottier, Maurice Toussaint, Antoine Culioli* [French enunciative and cognitive linguistics. Gustave Guillaume, Bernard Pottier, Maurice Toussaint, Antoine Culioli] (Paris, Édition Honoré Champion, 2006), 316.
 27. Volokh, O. T., Chemerysov, M. T., Chernov, Ye. I. *Suchasna ukrains'ka literaturna mova : Morfolohiia. Syntaksys* [Modern Ukrainian literary language: Morphology. Syntax] (Kyiv, Vyscha shkola, 1989), 334.

Sources:

28. Arnaud, G.-J. *Le commandeur enterre la hache* [The commander buries the ax] (Paris, Éditions Fleuve noir, 1997), 224.
29. Aymé, M. *Uranus* [Uranus] (Paris, Éditions Gallimard, 1995), 383.
30. Littell, J. *Les Bienveillantes* [The Benevolents] (Paris: Éditions Gallimard, 2006), 537.
31. Vian, B. *L'écume des jours* [The foam of days] (Paris, Société Nouvelle des Éditions Pauvert, 1998), 320.
32. Werber, B. *Troisième humanité* [Third humanity] (Paris, Albin Michel, 2014), 696.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) (in Ukrainian) [Kontynuum leksychna → leksyko-syntaksychna → syntaksychna sinonimija v procesi kauzatsii' movno movlennjjevoگو aktu (na materialy suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy)]

© Lepetukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 801.73.0

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 24.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.64 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.02>

ПЕРВИННИЙ ДОСВІД НЕРЕФЛЕКСИВНОЇ СУБ'ЄКТИВНОЇ
СВІДОМОСТІ ЯК ТОПОС СПОРІДНЕНOSTІ / ФОРМАЛЬНОЇ
СХОЖОСТІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ (на матеріалі фокальних
єдностей слів-фотофеноменів)

Елеонора Володимирівна Шевкун (м. Київ, Україна)

eleonoratiha602@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено теоретично-філософським засадам дослідження, які ґрунтуються на моделі пізнання, сформованої у лоні пост-некласичної філософської парадигми як синтезу феноменології та екзистенціалізму. Відмова від класичної гносеології (пізнання буття через сутність) зумовлює зцентрованість дослідження на сфері людської суб'єктивності. Свідомість, інтенційність та переживання, вбудовані у сенси екзистенції розкриваються шляхом опису топологічного простору феноменологічної свідомості за посередництвом моделювання повного акту феноменізації; у мовній площині повна аналітика феноменів світлової природи виступає фокусом сияжіння слів-фотофеноменів. зазначені концептуальні зсади виступають теоретичним підґрунтям зіставлення та порівняння близько-неблизько споріднених мов індоєвропейської мовної сім'ї у поєднанні з емпіричним доробком історичної компаративістики / зіставного історичного методу; етимологічного аналізу мовного матеріалу та виокремлення ланцюгів-зчеплень коренів-фотоетимонів у індоєвропейських мовах.

Особистий внесок автора полягає у застосуванні влучних та валідних засад комплексної філософії мови – синтезу феноменології та екзистенціалізму,

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як тоpos спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyynoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відкривають новий ракурс у багатовікових пошуках розв'язання проблеми спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов.

Відхід від методоцентризму та застосування теоретично множинних моделей концептуалізації предметної мови відкриває нові можливості альтернативного моделювання ймовірностей появи – опису слів-екзистенціалів світлової природи як співпричетних фокусу внутрішнього – повному акту феноменізації у модальності можливості / ймовірності. Антропологічні розвідки як проявлення внутрішніх глибинних першопочатків суб'єкта екзистенції дозволили висунути гіпотезу про відносний характер прагматичної складової у актах первинного нерелексивного досвіду відкриття буття у світі та ймовірнісного висунення на перший план апріорної даності Свободи за умови феноменального відношення до світу. Емпіричний матеріал дослідження – фокальні єдності слів фотофеноменів, які промовляють про світ та людське буття у ньому, охоплюють значну кількість мовного матеріалу з близько-неблизько споріднених мовних групах індоєвропейської сім'ї.

Ключові слова: фотофеномен, слово-фотофеномен, феноменологічна свідомість, первинний досвід не-релексивної свідомості, першоподія-екзистенціал інтенційно-сміслові константи, повний акт феноменізації, соціогенезисна свідомість.

**PRIMARY EXPERIENCE OF NON-REFLECTIVE SUBJECTIVE
CONSCIOUSNESS AS A TOPOS OF RELATIONSHIP / FORMAL
SIMILARITY OF INDO-EUROPEAN LANGUAGES (on the material of focal
unities of words-photophenomena)**

Eleonora V. Shevkun (Kyiv, Ukraine)

eleonoratiha602@gmail.com

PhD (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the theoretical and philosophical foundations of the research, which are based on the model of cognition, formed in the womb of the post-non-classical philosophical paradigm as a synthesis of phenomenology and existentialism. Rejection of classical epistemology (knowledge of being through essence) leads to the focus of research on the sphere of human subjectivity. Consciousness, intentionality, and experiences embedded in the meanings of existence are revealed by describing the topological space of

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

phenomenological consciousness through modeling the complete act of phenomenization; in the language plane, a complete analysis of the phenomena of light nature is the focus of the emergence of words-photophenomena. the mentioned conceptual frameworks serve as the theoretical basis for comparing and comparing closely related languages of the Indo-European language family in combination with the empirical work of historical comparativism / comparative historical method; etymological analysis of linguistic material and the identification of chains-linkages of roots-photoetymons in Indo-European languages.

The author's personal contribution consists in the APPLICATION OF ACCURATE AND VALID principles of the complex philosophy of language – the synthesis of phenomenology and existentialism, which open a new perspective in the centuries-old search for a solution to the problem of kinship / formal similarity of Indo-European languages.

The departure from methodocentrism and the application of theoretically multiple models of the conceptualization of subject language opens up new opportunities for alternative modeling of the probabilities of appearance – the description of existential words of the light nature as complicit in the focus of the internal – a complete act of phenomenization in the modality of possibility / probability. Anthropological investigations as a manifestation of the internal deep beginnings of the subject of existence allowed us to put forward a hypothesis about the relative nature of the pragmatic component in the acts of the primary non-reflective experience of discovering being in the world and the probabilistic bringing to the fore of the a priori given of Freedom under the condition of a phenomenal relationship to the world. Empirical material of the study – focal units of words of photophenomena, which speak about the world and human existence in it, include a significant amount of language material from closely related language groups of the Indo-European family.

Keywords: *photophenomenon, the word-photophenomenon, phenomenological consciousness, primary experience of non-reflective consciousness, first event-existential intentional-semantic constants, complete act of phenomenization, sociogenesis consciousness.*

Вступ

Довгий історичний шлях відшукування «універсального» у мовах керувався гносеологічною моделлю раціонально-мислимого світу, репрезентованого у знакових структурах. Зокрема, принцип домінування універсалізму / логіцизму / категорій розуму був покладений у основу «Універсальної граматики» – систематизованого зведення граматичних ознак і категорій, властивих усім відомим мовам світу, які проєктуються на всезагальні категорії мислення та обумовлюють принципи синтаксичної побудови висловлень, де слова виступають як засіб вираження та передачі думки [1, с. 629]. Водночас,

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnennosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

лишається відкритою проблема «першоджерела та першопочатків мови позначена низкою «невдач» порівняльно-історичного методу дослідження мов з огляду на «неможливості знати – вивчати усі мови світу». Проте, додає оптимізму слушне застереження М. Гайдеггера, що задля «віднаходження глибинних першопочатків мови ми маємо слідувати за мовою та вслуховуватись до того, що вона до нас зрозуміла, показала та розповіла, пориваючи при цьому з **предметною**, знаковою мовою». Певним чином ми спостерігаємо зміщення принципу пошуку «універсальності» у сферу опису **загальних** інтенційних – смислових констант феноменологічної свідомості як буття у світі, що переживається, доступ до якого може дати не лише одна національна мова, але близько-неблизько споріднені групи мов індоєвропейської сім'ї.

Відносне забуття класичної філософії та невпинна наукова легітимізація феноменоманально-екзистенційного методу пізнання спричинила якісний лінгвістичний поворот у моделювання мови / мов, відкриваючи водночас нові критерії історичних компаративних досліджень у відшукуванні першоджерела спільності – подібності – формальної схожості індоєвропейських мов зокрема. Тому, **метою** нашого дослідження є:

- спрямування пошуку «універсальності» мов у сферу опису загальних інтенційно-смислових констант феноменологічної суб'єктивної свідомості як буття у світі, що переживається;
- здійснення повної аналітики феномена – структури суб'єктивної свідомості як внутрішнього фокусу стягнення фокальних єдностей слів-феноменів у індоєвропейській мовній сім'ї;
- реконструювання першоподії-екзистенціалу феноменального відкриття світу як фокусу спільності актів суб'єктивної свідомості, притаманних багатьом народам;
- упорядкування кореляційних відносин між складовими елементами структури повного акту феноменізації та фокальними єдностями слів-фотофеноменів, які оприлюднюють – описують та промовляють про події людського буття у світі
- підтвердження до-логічного, непередметного, ймовірнісного виникнення статусу слів-фотофеноменів (на відміну від слів предметної мови семантичного

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nerefleksyvnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojeuropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

устрою похідних від внутрішнього смислотворення у соціогенезисний (ментально-опосередкований) свідомості у актах конститування мислимого світу та об'єктивного буття).

Об'єктом дослідження, в свою чергу, виступає топологічний простір феноменологічної суб'єктивної свідомості у конституванні першого феноменально-екзистенційного, нерелексивного досвіду відкриття-пізнання світу людської екзистенції, а **предметом** – з'ясування витоків спорідненості / формальної схожості у групах близько / неблизько споріднених мов індоєвропейської сім'ї на матеріалі слів-феноменів світлової природи (фотологічної прасемантики).

Методами дослідження слугували:

- метод опису актів та станів суб'єктивної свідомості, утілених у первинному до-релексивному досвіді феноменального відкриття світу як рецепція комплексної філософії мови – синтезу феноменології, екзистенціалізму та аналізу мови / мовлення як екзистенціалів;
- синтез порівняльно-історичного методу (історичної компаративістики) лінгвістичних досліджень та комплексної філософії мови як теоретичного підґрунтя реконструкції спільності / формальної схожості різних мовних груп індоєвропейської мовної сім'ї.

Саме дослідження ґрунтується на принципах:

- теоретично-філософської достатності (концептуальної насиченості) комплексної філософії мови у застосуванні до дослідження витоків спорідненості індоєвропейських мов індоєвропейської мовної сім'ї;
- взаємозлагоди людини та світу, їх «синовні інтенції ні зв'язки як основа інтуїтивного пізнання світу;
- первинності – автентичності та усезагальності феноменально-екзистенційного відкриття буття у світі у топосі суб'єктивної свідомості (на відміну від конститування мислимого світу / фундаментальної онтології);
- генетичної первинності феноменологічного сприйняття / відкриття феноменів світлової природи як вихідної ланки смислової наочності; зовнішнього сенсотворення та конститування сенсів співрозмірних людському існуванню / переживанню у топосі суб'єктивної свідомості;
- ментальної неопосередкованості, автентичності феноменів ХХХ як

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyynoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

первинного, до-психічного і до-рефлексивного (інтуїтивного) досвіду відкриття – пізнання буття у світі людської екзистенції;

- визначеності мовного статусу слів-феноменів як похідних від феноменально-екзистенційної моделі пізнання та зовнішнього сенсотворення у топосі феноменологічної свідомості;

- контрастивності генезису предметно-семантичних слів знакової природи та внутрішнього сенсотворення (соціокультурна свідомість) на відміну від слів феноменологічної природи

- засобів оприлюднення – промовляння показування екзистенціалів, де до-рефлексивна свідомість неопосередкована знанням та психологічною генезою (ментальністю), творить реальність світу як необ'єктивоване буття;

- антропологічності як спосіб співвіднесення людської спільноти зі світом.

Започаткована у лоні феноменології та екзистенціалізму новітня візія «комплексної філософії мови», на нашу думку, здатна створити теоретичне підґрунтя задля розрішення вищезазначених «ліній напруження» лінгвістичної рефлексії, висуваючи на перший план саме аналіз сфери людської суб'єктивності, свідомості, інтенційності та переживання подій-екзистенціалів та на саму людину, яка діє у світі. Постулюється, що саме людська суб'єктивність (сфера свідомості) виступає першоосновою схоплення та переживання реальності життєвого світу, констатуючи **необ'єктивоване буття**.

Відхід від методоцентризму та застосування теоретико-множинних моделей мови, які ґрунтуються на смисловому, концептуальному принципі упорядкування множин мовних елементів як єдино-роздільної цілісності за критерієм універсальності / усе загальності / абстрагування поступається місцем **опису** актів свідомості-інтенційності як фокусу внутрішнього та співпричетності фокусу внутрішнього феноменальних слів. У цьому зв'язку, розмірковування над складним вузлом відношень у явищі феноменально-екзистенційного відкриття світу та мовних засобів його опису – показування – оприлюднення вимагає від нас закріплення у якості релевантної точки аналізу гіпотезу про евентуальний, ймовірнісний характер творення екзистенційної онтології як необ'єктивованого буття на протигагу від раціонально-теоретичного

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nerefleksyvoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

моделювання мов.

Традиційно-філософське розуміння буття як тілесності, тверді, що розкривається у безпосередньому сприйнятті, або реальність, на яку можливо спиратись, виступає співвіднесеним з фундаментальною реальною онтологією через відкриття «сутності» [2, т. 1]. «Буття має два аспекти – сутність та екзистенція. Аспект сутності – відповідає першій операції інтелекта (формування концептів), що є засобом упорядкування світу та їх зв'язування між собою».

У свою чергу, філософська рефлексія-синтез феноменології та екзистенціалізму спричинила зміщення «точки збирання» буття у світі через «забуття» сутності. У суб'єктивній свідомості тепер вже представлено не буття, але феномен, а поняття «сутність» заміщується поняттям «існування, екзистенції, «дажай» у його складному перебігу значень та розуміння. Вищезазначені концептуальні засади комплексної філософії мови висувають на перший план аналіз сфери людської суб'єктивності та особливостей конституювання екзистенційної онтології.

Теоретичні зсуви філософської рефлексії та «новітність» феноменально-екзистенціальної моделі пізнання необхідним чином змінюють оптику візії досліджуваного мовного матеріалу. У нашому дослідженні свідомий пошук глибинних джерел спільності – спорідненості – формальної схожості мов різних груп індоєвропейської мовної сім'ї – слів-феноменів світлової природи ґрунтується на аналізі низки корелюючих понять, зокрема: «первинність», «автентичність, «не опосередкованість», «першоджерело» та «першооснова».

Саме у лоні феноменології набула чинності ідея свідомого відкриття світу через досвід переживання. Ця ідея тяжіє до засвідчення **автентичності** та **первинності** феноменального відношення людства до світу, оскільки феномен виступає **первинною данністю** та неопосередкованою очевидністю сенсу [3]. У свою чергу, характеристики «первинність» та «автентичність» пов'язані стосунками тотожності у описі досвіду до – рефлексивної свідомості суб'єкта екзистенції.

У площині лінгвістичної рефлексії включення феноменології у «дажайн» («існування») людини значною мірою перегукується з вченням М. Гайдеггера, про мову, який у «Бутті та часі» аналізує мовлення як екзистенціал, тобто переміщує пошук глибинного першопочатку у саму людину та її свідомість,

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnedenosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

опосередковану існуванням. Також він поділяв думку В. Гумбольдта «Із мовлення народжується мова, яка витікає із системи проговорювання та системи мовлення [4].

Зазначені концептуальні орієнтири дозволили скерувати наше дослідження у напрямку віднаходження суто «феноменально-пра-поетичного» першоджерела промовляння про світ людської екзистенції, вихідною подією якої є пецифічна, до-психічна форма зорової чуттєвості – сприйняття світла – осяйності – діафаності.

Наші попередні дослідження специфіки феноменального сприйняття дозволили виокремити чуттєву зорову форму сприйняття – сенсорний гештальт (інтенційне угруповання точок у просторі), який оприлюднюється словами-феноменами. Ці дослідження були здійснені на матеріалі однієї мови (іспанської). Проте, подальші розмірковування над проблематикою дозволили нам виокремити **первинну генетичну** форму феноменального сприйняття, яка водночас є первинною даністю, очевидністю свідомості за повної присутності суб'єкта. Нею виступають **феномени світлової природи** або **фотофеномени** (гр. фос. – світло). А отже, людський світ, екзистенційна онтологія, що конститується у акті його вихідного творіння, постає як світлова перспектива, відстань світу людей, та не є репрезентацією мислимого світу об'єктивованого у знакових структурах, але повною присутністю людини, яка «проходить» через мову як через «дім буття» [5].

Згідно аналізу мовного матеріалу, смислова наочність фотофеномену (феномену світлової природи) як явленість першого автентичного інтуїтивного досвіду відкриття світу людської екзистенції засвідчується близько- та далеко спорідненими групами мов мовної індоєвропеїської сім'ї на підставах органічного синтезу феноменології-екзистенціалізму і мови. Значимо у цьому зв'язку, що етимологія слова «феномен» постає семантично амбівалентною: «це не тільки «освітлювати, сяяти, з'являться у світлі», але й «говорити, показувати та промовляти, у чому постає співпричетність того, що може бути освітленим, осяяним та того, що може бути промовленим ... Тобто у самому феномені вже є феноменологія, істина ... вона є співпричетність пояснення та висловлення у людській дазайн [2, т. 1].

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-European languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nerefleksyvoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

Феномен – це подія свідомості, яка у своїй структурі має корелят у вигляді волі, бажання, інтенційності, переживання та спрямованості суб'єкта на світ екзистенції зі смислостворенням співрозмірним людському життю. Тоді сприйняття фотофеномену, його самодостатність не виступає основою метафізичного або «трансперсонального» досвіду відкриття Абсолюту. Зорове чуття – інтуїція не замикається у видимості освітленості – осяйності – діафаності, але постає у свідомості як ПЕРШОПОДІЯ, що переживається – оприсутнення турботи у світі людської екзистенції. Первинність інтуїтивного досвіду відкриття світу через фотофеномен прояснює і немов би «ставити перед очима» взаємозв'язки у життєвому світі, який не можливо о пізнати раціонально, але лише за умови феноменального відношення до нього.

Нерозривний зв'язок мови та первинного до-рефлексивного досвіду відкриття буття у світі через смислову наочність фотофеномену та відкриття першоподії-екзистенціалу у топосі суб'єктивної свідомості, корелює з промовлянням про нього родиною індоєвропейських мов, засвідчуючи тим присутність людини у світі проблемності екзистенції. Адже, за словами М. Гайдеггера, «світ для людини є тим, що вона про нього промовляє».

Виклад основного матеріалу.

Ще свого часу І. Кант встановлював рівнозначність антропології та знання світу [2, т. 3] та визначав принцип антропологічності як певний спосіб співвіднесення людської спільноти зі світом. На відміну космологічного пізнання світу («світ» як космос), антропологічна перспектива нашого дослідження приймає феноменологічну / екзистенційну настанову, яка відкриває простір для аналізу **спільної безперервної** пов'язаності людини з сущим у свідомості, домірним до людського існування (дазайн).

У цьому сенсі зазначимо, що екзистенційно – феноменологічне значення поняття «світ» походить від латинського етимону «mundus» – «світлий освітлений», що засвідчує його розуміння не як тотальності («всі люди»), але наголошує на спільності витоків феноменологічного, світлового відкриття світу, тобто, як тотальності суб'єктивної свідомості поза межами мовних та національних кордонів розрізненості.

Виходячи з цього, подальше дослідження мовного матеріалу має засвідчити первинність не- рефлексивного досвіду свідомості у відкритті світу як певну базову

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indoevrops'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

константу антропологічних досліджень, яка відображає **безперервність** стосунку людської спільноти до світу через його промовляння показування / оприлюднення спільними / формально подібними мовленнєвими апостерізаціями. Отже, поза умовою феноменального відкриття світу людської екзистенції та поза неперервним стосунком людської спільноти до світу аналіз нашого мовного матеріалу можливо вважати позбавленим евристичного потенціалу.

Задля подальших специфікацій корпусу досліджуваного мовного матеріалу звернемось до співвідношення технічних термінів «феномен» – «феномен світлової природи» – «фотофеномен». Ми зазначаємо факт омонімії технічного терміну феноменології «феномен» та слова побутового реєстру ужитку у грецькій мові. Слово загального ужитку «феномен» містить у собі етимон «фос» – «світло, осяйність». У його технічному застосуванні у вокабулярі феноменології ми будемо розрізняти загальний термін «феномен» та його специфічну, первинно-генетичну, вихідну форму сприйняття світла-освітленості – діафаності. На позначення досліджуваної нами специфічної форми зорової чуттєвості та сприйняття феномену ми вживаємо термін **феномен світлової природи** або **фотофеномен** (ФФ). Отже, вбачання феномена ми не пов'язуємо з речами у просторі, яким притаманне сяяння або випромінювання світла, адже феноменологічно сприймаються не речі у просторі, але світлова до-образність. Наше дослідження має на меті аналіз множини слів феноменальної світлової природи, які формально походять від фотоетимонів – коренів світлової природи, або лексем зі значенням «світло – колір – осяйність – діафаність» у близько неблизько споріднених мовах індоєвропейської мовної сім'ї.

Задля подальшого роз'яснення природи фотофеноменів (ФФ) окреслимо певні положення, які стосуються специфіки зовнішнього, не-інтенційного сприйняття як до психічного акта (на відм. від внутрішнього, безпосереднього, інтенційного) сприйняття предмету / тіла у просторі.

Сприйняття феномену як світла – освітленості – діафаності перебуває на межі загальних принципів розуміння «чуттєвого», адже у загальному сенсі – це проста видимість, явище, явлення, або те, що не є даним у реальності (необ'єктивоване буття). Фотофеномен перебуває на порозі чутливості (псюхе – психіка – ментальність) і виступає майбутньою основою образу (форми).

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-European languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nerefleksyvnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

Світлова пустота до-образності як не-предметність, безтелесність у зовнішньому сприйнятті, за умови повної присутності суб'єкта, постає для свідомості як фотофеномен та набуває рис осмисленості (інтенційності), адже для свідомості він являє собою смислову наочність. Світло, оскільки воно не є тілом, ми розуміємо як присутність інтенції у прозорому видимому середовищі, це діафанність, яка дозволяє відкривати буття співрозмірне людській екзистенції.

Рухаючись у напрямку загальної вісі дослідження, ми скерували нашу увагу на моделюванні повної аналітики феномену (ПАФ) у її вихідному зв'язку екстатичного віднаходження феноменального топосу «Просвіт», оскільки феномен не є «одразу даним, але може стати феноменом, хоча вимір явленого не виключається» [6]. Дійсно, феноменальність не може існувати поза багатовимірністю її аналітики як певного системного конструкта повного акту феноменізації (ПАФ).

ПАФ як системний конструкт був обраний нами у якості ФОКУСУ СТЯЖІННЯ силових ліній багатовимірних елементів структури, а саме: специфіка сприйняття «світлової безтілесності» – конституювання смислів у топосі суб'єктивної свідомості сенсів сумірних людському життю – вбудованість фотофеномену у людський дазайн – феноменальне відкриття екзистенціалу – події людського життя – переживання живою людиною події, яке становить досвід нерелексивної свідомості первинного інтуїтивного відкриття світу. Всі виміри ПАФ (повної аналітики феномена) позначені відносинами синергії як потенційованої взаємодії кожного з них. Тобто, осмисленість (інтенційність) феноменологічного сприйняття, смислова явленість феномену відкриває «сущє через сенси співрозмірні людському існуванню, які об'єднують феноменальність з екзистенцією у нерозривному зв'язку з мовленням / промовлянням.

ПАФ виступає тим «внутрішнім «у топосі свідомості, з яким фокальні єдності (ФЄФ) слів-фотофеноменів (ФФ) встановлюють відносини співпричетності на підставах їх зібраності, стягіння та збігу у фокусі «внутрішнього». Отже, зазначимо, що стосунки співпричетності фокальних єдностей топосу внутрішнього, що структурується як повна аналітика феномена, не зводяться до відносин формальної схожості х ХХ слів-фотофеноменів у багатьох індоєвропейських мовах, але є складно опосередковані саме

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyynoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnennosti / formal'noi' shozhosti indojeuropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jdnostejs sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

багатовимірністю структури аналітики феномену.

Вихідною точкою фіксації відносин співпричетності слів-ФФ експлікується положенням М. Гайдеггера про те, що ФФ «показує себе, через себе і від себе, та є співпричетним до того, що може бути **висловленим** сказаним, і того, що виступає осяйним або освітленим» [6]. І далі, «ФФ здатні «висловити щось про людське існування у світі [2]. «Світло – прозорість – осяйність, оскільки воно не є тілом, ми розуміємо як – присутність інтенції у прозорому видимому середовищі, адже сам фотофеномен може бути висловленим лише у світі людського існування. Отже, зазначимо важливість кореляції понять існування («дазайн») та феномену як промовляння про існування у людському світі.

Тлумачення терміну «дазайн» М. Гайдеггером відкриває його топологічний простір. Зокрема, «частка «да» – це мить, або топос, місце, у якому людині щось відкривається. «Відкриття не є довільною дією суб'єкта – це екзистенція, вихід до людської реальності, яка має місце і пояснює саму себе з цього місця» [2, т. 2]. Топологічний вимір дазайн, який постає у свідомості як відкриття топосу осяйності – прозорості – світла, проявляє себе як показування-висловлювання того, що «вражає, глибоко зачіпає» [6]. Включеність людини у світ, у все те, що є простором становить, те, що є реальністю [2, т. 1].

А отже, «опросторовлення» феномену на відміну від його «опредмечування» вказує на незнаковий статус аналізованих фокальних єдностей слів-ФФ, тоді як саме промовляння людини, яка раптово (неінтенційно) відкриває освітлений топос, корелює з певною подією її життя, яка зачіпає, а отже виявляється реальністю, яка переживається. З боку структури повної аналітики феномена у її онтологічному та антропологічному вимірах, ми спостерігаємо синергетичні відносини просторовості дазайн, як **можливості** відкриття екзистенційного топосу як події життя, що глибоко вражає, створюючи тим самим емоційно-афективну тональність переживання. З іншого боку, здатність бути глибоко враженим. можливим чином, походить з глибин людської інтуїції або певного топосу внутрішнього. Відповідно ці виміри аналітики феномена можливо виокремити як джерело спільності / подібності ФЄ слів-фотофеномені, які оприлюднюють **розділену, спільну** реальність того, що

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nerefleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

глибоко вражає та переживається.

У русі до поступового розгортання аналітики феномена зазначимо, що завершення сенсів феноменологічної свідомості відбувається саме у її екзистенційному вимірі, який виступає конститутивним елементом фокусу стягнення ФЄ слів-фотофеноменів. Подія-екзистенціал, що переживається, є вписаною у людське існування, її не можливо ототожнити з «топосом освітленості», а світло-освітленість, у свою чергу, не замикається у свої функціональності. «Освітлений топос, є буттям, подією [2, т. 3].

На цих підставах зазначимо корелятивний вимір структури аналітики ФФ як співпричетність топологічного – феноменального у сприйнятті, екстатичного (не раціонального) емоційно-переживаємого існування у модусі **проблемності**. Дійсно, людина є і людиною, оскільки вона «екзистує» (виходить на зовні), а буття у світі – є назвою сутності екзистенції як свого **висвітленого наміру**, завдяки якому відбувається екстатичність екзистенції [6].

Слідуючи за розмірковуваннями М. Гайдеггера, ми залишаємося свідомими, що «присутність присутнього як така не має жодного зв'язку зі світлом у значенні ясності чи яскравості. Але вона має неодмінний зв'язок зі світлом у значенні **просвіту**, галявини» [2, т. 2].

З огляду на синергічні відносини між елементами аналітики феномена, зокрема: зорового(інтуїтивного) виміру сприйняття(який не виключається) – виміру топологічності дазай – вольового екстатичного викиду людини у світ зазначимо прояву модуса подієвості. Раптово-екстатичне та ймовірнісне відкриття **просвіту** можливо ототожнити з **першоподією**, яка постає як феноменальна з'ява / проявлення сенсів свідомості, як невинний вольовий порух людської спільноти до розрішення проблемності екзистенції. Проте, можливо змістити акцент у антропологічний вимір суб'єктивності релятивізуючи модус проблемності дизайн, де на перший план виходить проблематика внутрішнього, як стану утиску **свободи** у внутрішньому перебуванні у темряві тіснявини. Водночас зазначимо, що фотофеномен – екзистенційний топос, – де відбулась першоподія, завжди є делокалізованим як чистий смисл суб'єктивній свідомості, якому не передують ніякий досвід рефлексії / знання, які б спростовували її первинність, автентичність та неупередженість як з боку сприйняття, так і можливості суб'єкта бути **глибоко**

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnennosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

враженням. Вищезазначене виключає відношення змісту предмета і простору (логіко-теоретичне пізнання) та визначає феноменологічний статус ФЄ слів-фототофеноменів, які описують багатовимірність **першоподії** відкриття світу у людській екзистенції.

Виходячи з цього, первинність автентичність досвіду нерелексивної свідомості можливо ототожнити з досвідом загальності та спільності багатьох народів світу. У антропологічній перспективі нашого дослідження екзистенціаль **просвіт** постає як подія, співвіднесена зі світом, який ми розуміємо як людську спільноту, яка засвідчує через промовляння / мовлення багатьма близько або далеко-спорідненими мовами **спільність** та **загальність** поруху до відкриття життя у світі. Висловлюючись метафорично, ФЄ слів-феноменів це – розмаїття багатоголосого промовляння про події життя у переживанні людей, які у екстатичному (вольовому, емоційному, нерациональному) порусі відкривають для себе світ турботи людського існування, шукаючи через сприйняття світла вивільнення з обійм внутрішньої пітьми.

Розвиток нашого дослідження у напрямку завершення повної аналітики феномена спрямовує його у площину складного поняття феноменології «Переживання», яке стоїть на перехресті аспекту екзистенційної онтології та антропологічного пафосу суб'єкта екзистенції. На думку М. Гайдеггера, «тут-буття, що відкривається екстатично, виступає як таке, що переживається (людські емоції, афективність, патос). І далі «дазайн є там, де виникає проблема життя, яка супроводжується актом переживання».

Те, що переживається (афективне, емоційне) можливо представити у діапазоні між «піднесенням /радістю / мукою», зазначаючи побіжно, що афективність не має антропологічного виміру у сенсі сутності людини, але має екзистенційне завершення смислів суб'єктивної свідомості. У свою чергу, первинна апіорність внутрішнього утиску свободи може виступати «матір'ю інтуїції» навіть поза модальністю сприйняття. А отже, проблемність існування, яка й складає сутність екзистенції, можливо проаналізувати як феноменально-наочне сприйняття / сенсотворення у повній присутності суб'єкта, як, напр. «Темрява – Освітленість», «Закритість – Відкритість», «Вітальність – Занепад». Проте, за умови завершення наочних смислів у екзистенційному вимірі

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nereleksyvoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojeuropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

свідомості можливо конституювати екзистенційний сенс «Опір буття існуванню», як оприлюднену турботу, що виноситься у простір.

Зазначимо окремо, що модус проблемності екзистенції ми розглядаємо не лише як прагматичну складову наміру, але й як одвічне переживання утиску перебування у світі. Первинний досвід нерелексивної свідомості, про який у регулярний спосіб промовляють більшість мов індоєвропейської сім'ї, позначений переживанням **полегшення** як «усунення опору, виходу на волю, подоланням тісниви, виключаючи при цьому опозицію «осаяного та темного», але як відчуття апріорної «легкості буття»» [2, т. 2]. Переживання «Полегшення», як заключна ланка усвідомлення події відкриття Просвіту, відкриває спільну для багатьох людей частину світу та **перспективу** майбутнього людського життя, як вивільненого життя у поступі до майбутньої можливості діяти у світі, або як відчуття **свободи** спричиненого тепер вже легкість інтуїтивно пізнаного буття.

Повнота аналізу вимагає від нас закріплення у якості релевантної точки думку про евентуальний / ймовірнісний характер конституювання екзистенційної онтології (на відміну від реальної / фундаментальної онтології). Цей подієвий акт свідомості який, до речі, міг би і не відбутись, носить ймовірнісний, евентуальний характер ще навіть у вимірі відкриття / явленості фотоменів як екзистенційних топосів. Першоподія відкриття ПРОСВІТУ як з'явище зорової чутливості, з, явлення або те, що постає свідомості не становить реальність у її предметному розумінні, але є тим, що може **траплятись**. Нерелексивний досвід свідомості, покладений у основу ймовірної, іншої людської реальності, позбавленої усяких властивостей, конституює необ'єктивоване, не-логічне «тут буття». Сумірна йому аналітика феномена як явленого для свідомості смислу не має виміру каузальності (раціонально мислимий світ, рефлексія) та виключає «пізнання, що постає у багатьох відмінностях [2, т. 3].

У свою чергу, термін «дазайн» у своєму модальному вимірі включає поняття «можливість» та «ймовірність», яка набуває суто суб'єктивних антропологічних характеристик та синонімізується з поняттям «суб'єктивної імовірності» [2, т. 3].

Звернемось до розгляду цього поняття. Суб'єктивна імовірність (CI)

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnennosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jdnostejs sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відображає ставлення особи до оцінки ймовірності як «шанс», «випадок», «удача», та стосується події не безпосередньо, а лише опосередковано, через оцінку суб'єктом її імовірності. СІ, яка синонімізується з поняттям «Очікування» [2, т. 3], виступає вбудованою в антропологічний вимір та розкриває сутнісні характеристики суб'єкта існування.

З огляду на це, зазначимо певні спільні риси між СІ та окремими елементами структури аналітики феномена як події свідомості. Складовою частину аналітики феномена є воля, занепокоєність, **потреба** та **бажання**, коли людина встає перед викликами проблемності існування у світі. Аналогічним чином СІ пов'язана з очікуванням та сподіванням отримання виграшу (прагматичний вимір дазайн), що можливо вважати оприлюдненою турботою, що вирішується інтенційно у разі настання події. Ми солідарні з думкою М. Гайдеггера що дизайн – це непобачене, не інтенційність сприйняття, але має прагматичний вимір, та постає як «поводження з сущим». Отже, у зазначеному розумінні, імовірність певної події (оцінка «міри шансу») у сподіванні на здобуток, що його матиме особа у разі виграшу, синонімізує СІ з поняттям близьким до очікування та сподівання на здобуток у **майбутньому** у разі настання події, «оскільки імовірність будь якої події є відношенням між значенням, яким слід оцінити очікування, залежне від здійснення цієї події (тобто числовою оцінкою нашого очікування відповідно до ступеня долі частки **впевненості** у **сприятливому випадку** та значенням того, що очікується від її здійснення – числовою оцінкою нашого здобутку у разі сприятливого випадку [2, т. 3].

У цьому сенсі у аналітиці феномена як структури свідомості «доля частки впевненості у сприятливому випадку» корелює з поняттям **екстатичного** (нераціонально-вольового – енергійного) викиду суб'єкта у світ людської екзистенції. Але підрахунок «міри шансу» та ступеню імовірності настання події як то у об'єктивній ймовірності (у розумі) у первинному нерелексивному досвіді поступається місцем вольовому поступу та глибинній **інтуїції** з високою мірою впевненості у отриманні здобутку у майбутньому. «Екстатичний викид» людини у світ існування, його інтуїтивне (наочно-зорове) сприйняття ФФ та конституювання свідомістю суто людських сенсів **уможливорює** високу «міру

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-European languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nereleksyvoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

шансу «настання одиничної / непарної події – екзистенціалу – відкриття просвіту.

Отже, спільність характеристик суб'єктивності, як то: очікування, вольового початку, життєвих інтуїцій, долі впевненості у настанні події, прагматичної спрямованості на отримання здобутку у **майбутньому** і висока тональність переживання Полегшення як **ВИВІЛЬНЕННЯ** притаманна людській спільноті та засвідчується аналізом мовного матеріалу – фокальними єдностями слів-ФФ. Вони промовляють та засвідчують можливість / ймовірність майбутнього життя як внутрішньої вимоги неоновічної свободи, поза примусом необхідності

Розмірковування над складним вузлом відношень у явищі феноменально-екзистенційного відкриття буття у світі та мовних засобів його опису – показування – оприлюднення присвячена завершуюча практична частина аналізу ФЄ слів-фотофеноменів, яка має на меті підтвердити положення, що останні виступають співвіднесеними з повним актом феноменізації.

Стосовно цих положень до аналізу нашого мовного матеріалу зазначимо наступне. Попри всі намагання охопити якомога більший масив ФЄ – слів-ФФ у багатьох індоєвропейських мовах, ми зіткнулись з певними емпіричними обмеженнями за неможливості оволодіти ними всіма. Проте, запропонований аналіз ФЄ підтверджує **КОНЦЕПТУАЛЬНУ ВАЛІДНІСТЬ** висунутих теоретичних положень та засадничих принципів, створюючи підґрунтя для його подальшого застосування до більш широкого кола індоєвропейських мов.

Головною характеристикою феномену виступає його багатовимірність, яка позбавляє його тяглості (існування у часо- просторовому континуумі) та його евентуально-ймовірнісний характер виникнення. Не-логічне / недискурсивне розгортання феноменальної думки, яка розвивається у багатьох напрямках одночасно виключає застосування логіко-раціональної / концептуалізованої моделі предметної мови.

Проаналізований мовний матеріал не може продемонструвати своєї єдності / спорідненості у лінійний спосіб логічного розгортання, або бути підібраними як «намисто», як низка етимологічно-дериваційних переходів від одного слова у одній мові до іншого слова у іншій мові.

Для завершення розгляду ФЕ, які розпорошеними у багатьох мовах

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnennosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

індоєвропейської сім'ї ми виконали процедуру етимологічного аналізу, який дозволив нам вилучити номенклатуру **фотоетимонів** (ФЭ) у їх вузлах та зчепленнях.

- ФОТОЕТИМОН «LEUK» – «LOC» – «LUM» – «LEIC» – «LEV».

Майже у всіх відомих мовах індоєвропейської сім'ї простежується спорідненість слів-фотофеноменів похідних від кореневих фотоетимонів. Напр. індоєвропейській корінь – фотоетимон – «leuk» (ясний світ); грека – «leikos» «білий, сяючий, світло»; латина – «lux / lumen»; італ. – «lucе»; ісп. – «luz»; данська. – «lys»; англ. – «light»; нідерланд. – «Licht»; нім. – «lichte»; укр. – «луч»; рос. «луч» [2, т. 2].

Безумовний авторитет дослідника-компаративіста Е. Шантрена, дозволяє нам прийняти думку про похідність від грецького кореня ФЕ «leikos» латинського слова – ФФ «locus» (місце) [2, т. 2]. Зазначимо окремо корінь – фотоетимон у санскриті «лоса» (місце). Згідно з виміром топологічності у людському дазайн та опросторовленням ФФ таке засвідчення у промовлянні багатьма мовами ми вважаємо дуже цінним., оскільки ми спостерігаємо вузол ФФ, який оприлюднює принаймні три виміри аналітики феномену : світлове сприйняття – опросторовлення фотофеномену як вбудованого у простір екзистенції – екзистенціал як подія людського життя. Вбудованість сприйнятих та «відкритих» фотофеноменів як екзистенціальних топосів / подій засвідчується наступними близько-не близько спорідненими мовами .Напр. лат. «lacula» (місце, що виривається з півми): ісп. «Lago» – «озеро», ісп. – «Luso» – «хаци, блідий світ»; ісп. «loza» (осіяний топос) – «місце буйної рослинності»; нім. «lichtung» – «галявина у лісі», ісп. «lugar» – «місце освітлене», ісп. «laguna» (освітлений топос) – укр. «лука», рос. «луг»; германськ. «loka» – поляна, поле.

- ФОТОЕТИМОН LEUK – LEIC – LEV –

Фотоетимон «LEUK» – грецьк. «leuk» – «ясний світ»; грека – «leikos» як екзистенційний топос освітленості, спостерігаємо: укр. – «левада», рос. – «левада», ісп. – «levada».

Водночас ми виокремили вузол ФФ, який оприлюднює Переживання, що ми розуміємо як ЛЕГКІСТЬ БУТТЯ, або СВОБОДА, вивільнення від вимоги як щось певне та апіорне» [2, т. 2]. Апіорність легкості як відчуттям ВОЛІ

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nereleksyvoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojeuropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

виступає невізуальною умовою **можливості** буття у світі. Вимір аналітики феномену: нім. «lichtung» – «полегшення»; ісп. «levada» – «переживання полегшення, піднесеність» та як «підйом» (за метафоричною інтерпретацією М. Гайдеггера «підйом якора»); ісп. «alivio» – «полегшення, вивільнення від вимоги»; ісп. «leve» – «легкий»; фр. «alle'gie» – «полегшення»; англ. «light» – «дегкий»; укр. «легкий», рос. – «легкий». Аналогічним чином, від індоєвропейського кореня – фотоетимона «lues» – ісп. «loso» (божевілля), «losa» (несподівана шалена радість / пишність, буйність рослинності). Отже, ми спостерігаємо кореляцію екзистенціала та промовляння про нерелексивний досвід його переживання.

- ФОТОЕТИМОН «CLAR» – від лат. Кореня «clarus» – «світлий», фр. «clarie're» – «просвіт»; ісп. «claro» – «просвіт»; укр. – «просвіт»; рос. «просвіт».

- ФОТОЕТИМОН «SUD» – «SP», «SV».

Санскритський корінь – фотоетимон «suditi» – «сяяти»; гр. «spenta» – «сяючий»; лат. «espectrum» – «сяяння», укр. «світло», рос. «свет»; ісп. «espelunca» – «осаяний топос, скеля».

- ФОТОЕТИМОН «ZAR» – «ZAD» – «ZAV» – «ZOC».

Арамейський корінь «ZAR» (світло), «zogar» – «сяяння» (напр. «Книга Зогар» – «Книга сяяння», як доповнення до Кабали, написана у Іспанії арамейською мовою); укр. «зоря»; рос. «заря». Спостерігаємо етимологічне засвідчення позачасової спільності – первинності феноменального нерелексивного відкриття світу через убачання світла / осаяності та його багатомовного промовляння.

Екзистенційні топоси осаяності / світла / просвіту у прагматичному вимірі дазайн. Напр. арабськ. / ісп. «zoco», «zojo», «zoca» – «площа»; англ. «soho» – «площа / базар» (порів. топоніми «Zadar» – «місто Загреб», італ. «zara»).

Феноменальне відкриття світу, що переживається засвідчує також регулярну полісемію слів фотологічної природи і оприлюднення переживання. Напр. авестійська – фотоетимон «ZAVAR» – «жахлива сила, жах» [7]. Аналогічним чином, авестійський фотоетимон «ATR» – «чорний», гр. «atros», ісп. «atropurpureo» – «чорно-лиловий», які засвідчують – оприлюднюють первинність фотофеноменального відкриття світу і, у припустимо достатній мірі, підтверджують регулярність кореляції відкриття топосу як екзистенціалу та

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyynoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

переживання цієї події: гр. «atros», ісп. «artoz» – «жахливий, загрожуючий» (пор. ісп. «atribular» «atribulacio' n» – «знущатися», «терзати»).

• ФОТОЕТИМОН індоєвропейський корінь «HAL» лат. / ісп «haló» – «сяяння», укр. «галявина».

За неможливості навести у статті інші вузли – зчеплення фото етимонів у ФЕ вони будуть винесені у окремий додаток.

Отже, оприлюднення – промовляння словами – ФФ переживання події феноменального відкриття Просвіту регулярним чином корелює з іншими вимірами феномену: світлове відкриття феномена у зоровому чутті – топологічності дазайн (екзистенційний локус освітленості) – подієвості.

Висновки

Аналіз фокальних єдностей слів-фотоменіфенів у індоєвропейських мовах дозволив дійти до наступних висновків.

Сфера феноменальної свідомості, людської суб'єктивності виступає джерелом, **першоосновою** схоплення / переживання реальності та перебуває поза межами мовних та національних кордонів розрізненості. Вона виступає топосом спільності – схожості – спорідненості індоєвропейських мов.

Необ'єктивоване буття, що переживається та відкривається феноменально (інтуїтивно – нераціонально), конституювання іншої реальності – екзистенційної онтології є первинною **загальною** формою перебування свідомості людини у світі людської екзистенції та підтверджує первинність суто феноменального відношення людей до світу. Засвідчується та оприлюднюється фокальними єдностями слів-ФФ індоєвропейської сім'ї.

Смислотворення як зовнішній, вільний акт феноменологічної нерелексивної свідомості конститує екзистенційну реальність (пор. відносність / не детермінованість) на відміну від внутрішнього сенсотворення соціально-генезисної свідомості у модусі «необхідності» (детермінованість / каузальність).

Недетермінований / ймовірнісний характер прояви / появи – ФФ засвідчує їх статус як слів несемантичного знакового устрою. Слова феноменальної природи оприлюднюють – описують та промовляють про події людського буття у світі як засвідчення можливості життя. Співпричетність фокальних єдностей

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-European languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojevropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

слів-фотофеноменів внутрішній структурі аналітики феноменів (повному акту феноменізації), їх стягнення у фокусі внутрішнього (Іншого) відбувається у модальності «можливість» / «імовірність»

Тенденція поведінки складного ансамблю одиничних явищ – слів феноменів вступає у протиріччя з поняттям універсального, оскільки – це нелогічний зв'язок окремих моментів екзистенційної реальності (пор. тоталізація світу на відміну від дискретно-лінійного членування).

Аналіз ФЕ слів-ФФ у зазначених індоєвропейських мовах продемонстрував факт різновимірних / різнорівневих саккад – «перестрибувань» слів-ФФ в межах повної структури аналітики феномену. Різнорівнева та міжмовна міграція слів-ФФ у межах індоєвропейської сім'ї пояснюється нелогічністю, недискурсивністю розгортання феноменальної думки у інтуїтивному відкритті / пізнанні світу людської екзистенції.

Достойність, автентичність сприйняття світла – осяяності – діафаності як первинно-генетичної форми зорової чуттєвості засвідчується багатьма індоєвропейськими мовами у низці етимологічних деривацій майже формально ідентичних слів-ФФ (найбільша кількість).

Прагматичний вимір екзистенції у модусі проблемності ми визначали як намір вивільнення та вихоплення зі світу простору для подальшої діяльності, де можливість / ймовірність визначають стосунок до конституювання екзистенційної онтології. З іншого боку, у антропологічному ракурсі (неонтологічному) ми зазначаємо присутність внутрішнього апіорного початку людської суб'єктивності як меонічної СВОБОДИ. Дуалізм прагматичного – та вольового початку у людині, що перебуває у світі, визначається первинністю «внутрішньої апіорності» свободи – як можливості – по відношенню до прагматичного виміру дазай, який у практичній діяльності набуває рис **необхідності**.

Особливо зазначимо нашу особисту думку про характер переживання нерелексивного досвіду відкриття першоподії «Просвіт» як «Вивільнення», як похідного від СВОБОДИ – первинного, автентичного «апіорно- внутрішнього», яке і зумовлює спорідненість суб'єктивної свідомості та мов. Отже, мови засвідчують можливість / ймовірність майбутнього життя як внутрішньої вимоги меонічної свободи, поза примусом необхідності. Утаємничений у людині світ

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) (Українською) [Pervynnyj dosvid nereleksyivnoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indoevropejs'kyh mov (na materialy fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Шевкун Е. В. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свободи, загальнолюдський вольовий порух до відкриття буття у світі через світлові феномени, можливо, й становить першоджерело багатоголосого промовляння людською спільнотою про світ людської екзистенції як відносин солідарності на засадах вільних можливостей.

Оскільки світ для людини є тим, що він про нього промовляє, та виходячи з суто феноменологічної настанови про взаємозлагоду людини та світу, про їх «синовні інтенційні зв'язки» [5] здійснений аналіз мовного матеріалу довів можливість поєднання метафори «синівства» з «родинністю», де саме людська суб'єктивна свідомість виступає джерелом спорідненості значної кількості мов у лоні індоєвропейської мовної сім'ї.

Література:

1. Селіванова, О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія* (Полтава: Довкілля–К, 2006): 718.
2. Марітен, Жак. *Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей*, пер. з франц. під кер. Барбари Кассен, https://issuu.com/duh-i-litera/docs/vep_i_extract
3. Вознюк, А. В. *Про суб'єктивний досвід у пізнанні світу* (Житомир: Koob publications, 2022), chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://eprints.zu.edu.ua/336551/Voznjuk_O%20sub%20ektivnom%20opyte%20MONO%202022.pdf
4. <https://coollib.com/b/162143/read>
5. <https://booksonline.com.ua/view.php?book=104956>
6. <https://booksonline.com.ua/view.php?book=135864>
7. https://www.phantastike.com/other/slovar_terminov/djvu/view/

References:

1. Selivanova, O. O. *Suchasna lingvistyka: terminologichna encyklopedija* (Poltava: Dovkillja–K, 2006): 718.
2. Mariten, Zhak. *Jevropejs'kyj slovnyk filosofij: Leksykon neperekladnostej*, per. z franc. pid ker. Barbary Kassen, https://issuu.com/duh-i-litera/docs/vep_i_extract
3. Voznjuk, A. V. *Pro sub'jektyvnyj dosvid u piznanni svitu* (Zhitomir: Koob publications, 2022), chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://eprints.zu.edu.ua/336551/Voznjuk_O%20sub%20ektivnom%20opyte%20MONO%202022.pdf
4. <https://coollib.com/b/162143/read>
5. <https://booksonline.com.ua/view.php?book=104956>
6. <https://booksonline.com.ua/view.php?book=135864>
7. https://www.phantastike.com/other/slovar_terminov/djvu/view/

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-European languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) (in Ukrainian) [Pervynnyj dosvid nerefleksyvoi' sub'jektyvnoi' svidomosti jak topos sporidnenosti / formal'noi' shozhosti indojeuropejs'kyh mov (na materiali fokal'nyh jednostej sliv-fotofenomeniv)]

© Shevkun E. V. [Shevkun E. V.], eleonoratiha602@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА**
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.01.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 15.01.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.94 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.03>

**ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ТИПОЛОГІЇ ТА
КОНТРАСТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ (на прикладі зіставлення іспанської та
української мов)**

Ніна Миколаївна Корбозерова (Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто атрибутивні словосполучення в іспанській мові у порівнянні з українською мовою. Застосовано типологічний та контрастивний методи дослідження.

Ключові слова: *лінгвістична типологія, зіставний метод дослідження, контрастивна лінгвістика.*

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnoho movoznavstva]

Завдання сучасної лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики (на прикладі зіставлення іспанської та української мов) (Українською) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na pryklady zistavlennja ispan's'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

TASKS OF MODERN LINGUISTIC TYPOLOGY AND CONTRASTIVE LINGUISTICS (on the example of comparing Spanish and Ukrainian languages)

Nina N. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

When comparing the native language and a foreign language, several methods of comparison are used, which differ significantly from each other. Therefore, the disciplines that deal with the comparison of two or more languages are multilingual, they are based on cross-linguistic comparison. Comparative-historical, areal, and typological research aims to build appropriate classifications of languages, they are aimed at finding similar features in the compared languages that connect them and form the basis for genetic correspondences, which is explained by primary linguistic affinity. Contrastive linguistics is mainly interested in what distinguishes the languages being compared, and what may be a factor causing cross-linguistic interference. Comparative typology and congruent linguistics, not being interested in the genetic origin of languages, their diachronic development, have their specific goals, purpose, research material and limits of application. If comparative typology pays attention primarily to similar features between two languages, then contrastive linguistics focuses on identifying differences in order to prevent mistakes when learning foreign languages.

Keywords: *Linguistic typology, comparative research method, contrastive linguistics.*

Мова як найважливіший засіб комунікації у середовищі людей виконує у суспільстві надскладну комунікативну функцію обміну думками між людьми. При цьому, мова являє собою самодостатню, гнучку, структуровану та внутрішньо само організовану, синергетичну, систему, яка складається зі звуків, слів та речень.

Предметом цієї статті є лінгвістичне типологічне як порівняльне, так і контрастивне дослідження атрибутивного словосполучення у двох мовах — в іспанській та українській — на морфологічному рівні.

Актуальність зумовлено необхідністю створення теоретичної бази для

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology

[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Tasks of Modern Linguistic Typology and Contrastive Linguistics (on the Example of Comparing Spanish and Ukrainian Languages) (in Ukrainian) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na prykladi zistavlennja ispans'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

проведення порівняльного та контрастивного аналізу далеко споріднених мов з метою застосування його результатів у прикладних цілях — у методиці викладання іноземних мов та у перекладознавстві.

Новизна полягає у запропонованій комплексній методиці зіставлення мовних фактів у далеко споріднених мовах із застосуванням основних підходів порівняльної лінгвістики та контрастивного дослідження у їхньому діалектичному поєднанні.

Завдання, які поставлені у цьому дослідженні, полягають у зіставленні атрибутивного словосполучення в іспанській та українській мовах на морфологічному рівні з використанням типологічного та контрастивного методів дослідження.

Об'єктом дослідження є атрибутивні словосполучення іспанської та української мов.

Як відомо, всі мови світу групуються за ознакою спорідненості, що обумовлено їхнім походженням (напр., індоєвропейська сім'я мов). Проте слід враховувати, що зовнішня схожість знаків у двох мовах зазвичай обумовлена різними причинами, до яких можуть належати випадкові співпадіння, лексичні запозичення та спільне походження [1]. Спорідненість мов встановлюється за допомогою порівняльно-історичного методу і маніфестується наявністю спільних рис та закономірних регулярних кореспонденцій їхнього лексичного складу, звуків, морфем, способів словотвору, граматичних форм і категорій, моделей речення.

У статті ми виходимо із загального положення, що у мовознавстві виділяють п'ять основних рівнів угруповань мов: сім'ю (напр., індоєвропейську), субсім'ю (напр., європейську), гілку (напр., романо-германську), групу (напр., західно-романську) і саме мову (напр., іспанську, українську). Сім'я мов являє собою базову мовну структуру, згідно якої визначають близько споріднені і далеко споріднені мови, останні мають не менше 15% схожих слів у базовому списку. Мови, які становлять одну мовну сім'ю, мають спільні ознаки і є результатом однієї мови, яка історично передувала їм, входять до групи споріднених мов (напр., європейська субсім'я мов). З цього витікає концепція генеалогічного дерева мов та концепція мовної дивергенції. Споріднені мови вважаються різними за часом і простором варіанти однієї безперервної

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

Завдання сучасної лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики (на прикладі зіставлення іспанської та української мов) (Українською) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na prykladi zistavlennja ispans'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

лінгвістичної прототрадиції. У цій площині іспанська та українська мови відносяться до єдиної мовної сім'ї (індоєвропейської), субсім'ї (європейської), мають спільну прамову, або протомову (індоєвропейську). У межах споріднених мов виділяються субгрупи, до яких входять найближчі за походженням мови, (напр., іспанська та італійська мови). У свою чергу, мови, які належать різним групам однієї сім'ї, є далеко спорідненими (напр., українська та іспанська). Групу не споріднених складають мови, які походять від різних протомов та які належать відповідно до різної мовної сім'ї (напр., українська та казахська або іспанська та японська) [2].

Дослідження мов різних груп на синхронному зрізі свідчить про те, що між деякими мовами існує ціла серія фонологічних, лексичних та граматичних як збігів, так і розбіжностей. При аналізі романської та слов'янської груп мов до генетично обумовлених розбіжностей належить слов'янський граматичний відмінок іменника, який повністю відсутній у романських мовах, функцію якого на себе перейняв прийменник. Крім цього, близько споріднені мови також можуть розрізнятися між собою на певному мовному рівні.

У сучасному мовознавстві одну з домінуючих позицій займає розділ лінгвістичної типології, яка базується на новітніх методиках дослідження, що дозволило їй накопичити досить багатий досвід. Головним досягненням сучасної лінгвістичної типології є розробка вчення про типи мов та типи мовної структури, у межах якої виявляються як загальні закономірності розвитку мов та їх схожих лексичних, фонологічних та граматичних однак, так і дистинктивних ознак у різноманітних групах мов — споріднених (близько та далеко), а також не споріднених мовах. Неодноразово у лінгвістиці акцентувалося, що навіть у мовах, які не мають взагалі ніякої генетичної спорідненості, можуть з'являтися загальні структурні ознаки. Так, якщо взяти за основу прикметник у препозиції до іменника в атрибутивних словосполученнях, які структуруються за принципом ад'юнкції та граматично не узгоджується з іменником, то до однієї групи із спільною структурною характеристикою можна віднести романські, германські, слов'янські та деякі східні мови.

Якщо ми розглянемо у зіставному (порівняльному та контрастивному) плані атрибутивні словосполучення, то для іспанської та української мов чітко

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Tasks of Modern Linguistic Typology and Contrastive Linguistics (on the Example of Comparing Spanish and Ukrainian Languages) (in Ukrainian) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na prykladi zistavlennja ispans'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

простежується спільна структурна риса подвійного граматичного узгодження за родом і числом між їхніми компонентами: *la mesa redonda / las mesas redondas* // червоний олівець / червоні олівці.

Разом з тим, існує суттєве структурне розрізнення, зумовлене формальними особливостями кожної мови. Так, в іспанській мові прикметники в атрибутивних словосполученнях, що у висхідній позиції закінчуються на голосну *e* або приголосну, зумовлюють виключно одинарне граматичне узгодження з керуючим іменниковим центром: *el libro interesante / los libros interesantes; la novela interesante / las novelas interesantes*. В українській мові, у свою чергу, в атрибутивних словосполученнях в однині відбувається подвійне узгодження (*святковий день / цікава розповідь*), а у множині спостерігається тільки одинарне (*святкові дні / цікаві розповіді*).

Наступне структурне розрізнення в атрибутивному словосполученні обох мов криється у позиційному розташуванні прикметника відносно іменника. У кожній з мов утворюється складна специфічна система взаємовідношень між іменником і прикметником в атрибутивному словосполученні, що пов'язано з особливостями їхньої локації у реченні. Так, на відміну від української, в іспанській мові прикметник завжди займає постпозицію відносно іменника, а в українській, навпаки, препозицію: *la flor roja / червона квітка*. Позиційна зміна прикметника стосовно іменника в обох мовах обмежена і доволі часто призводить до виникнення стилістичного ефекту: *una buena chica / стежина знайома*. Так, у першому прикладі йдеться про конкретизацію, а у другому — у появі високого, поетичного, значення.

У зв'язку з цим, виходячи із засад типологічної класифікації, і за критерієм розподілу атрибутивних словосполучень, які будуються за типом узгодження, іспанську та українську можна було б віднести до одного типологічно схожого або не схожого граматичного розряду мов.

Отже, у такому ракурсі типологічне дослідження іспанської та української на синхронному рівні є багатограним, оскільки воно базується на різних підходах до структурної класифікації й охоплює доволі широкий спектр різнорідних ознак. Другою важливою ознакою такого підходу є можливість проаналізувати не лише схожі, але й дистинктивні ознаки.

Порівнюючи лінгвістичну типологію з порівняльно-історичним

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnoho movoznavstva]

Завдання сучасної лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики (на прикладі зіставлення іспанської та української мов) (Українською) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na prykladi zistavlennja ispans'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовознавством та контрастивною лінгвістикою, у спеціальній літературі неодноразово зазначалися кардинальні відмінностями між ними [3; 4]. В першу чергу це пояснюється тим, що перша залучає до аналізу зазвичай далеко споріднені або не споріднені мови, а друга, навпаки, оперує фактами генетично близько споріднених мов.

В залежності від цілей, задач, об'єкта та методів дослідження лінгвістичну типологію розподіляють на загальну та часткову. Перша вивчає загальні проблеми, пов'язані з виявленням усіх схожих та дистинктивних рис, що характеризують систему будь-якої мови світу, наприклад, стосовно системи голосних звуків, розподілу слів на лексико-граматичні розряди слів, багатозначності слів тощо.

У цьому випадку дослідження виходить за межі споріднених мов, тому долучаються до аналізу не споріднені мови, що дозволяє встановити мовні універсали та загальні особливості або для всіх мов світу, або для його певної частини.

У разі часткової типології кількість мов для аналізу обмежена, вони можуть бути як близько, далеко, так і не спорідненими мовами. За еталон обирається мовна особливість, згідно якої відбувається зіставлення. Чим ще може приваблювати часткова типологія? Тим, що можливе використання діахронного методу дослідження, який дозволяє вивчити у перспективі численні перехідні випадки від одного структурного типу до іншого, як, наприклад, при зіставленні іспанської та української мов, від синтетизму до аналітизму і навпаки.

У сучасній лінгвістиці важливу роль відіграє прикладна лінгвістична типологія, згідно якої висувається на перший план контрастивний метод дослідження [5; 6], що дозволяє коректно описати основні типологічні особливості фонологічного, лексичного та граматичного характеру з метою запобігання помилок при вивченні іноземної мови та у здійсненні перекладу з однієї мови на іншу.

Отже, підсумковуючи, слід зазначити, що при зіставленні рідної мови та іноземної використовуються декілька методів порівняння, які суттєво відрізняються між собою. Відтак, дисципліни, які займаються порівнянням двох

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Tasks of Modern Linguistic Typology and Contrastive Linguistics (on the Example of Comparing Spanish and Ukrainian Languages) (in Ukrainian) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na prykladi zistavlennja ispan's'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

або більше мов, відносяться до мультилінгвальних, вони базуються на міжмовному зіставленні. Порівняльно-історичне, ареальне та типологічне дослідження мають на меті побудувати відповідні класифікації мов, вони спрямовані на знаходження у порівнюваних мовах схожих рис, які їх поєднують та складають базу для генетичних відповідностей, що пояснюється первинною мовною спорідненістю. Контрастивну лінгвістику цікавить головно те, що відрізняє мови, що порівнюються, і що може виявитися фактором, що зумовлює міжмовну інтерференцію. Порівняльна типологія та контрастивна лінгвістика, не цікавлячись генетичним походженням мов, їхнім діахронним розвитком, мають свої специфічні цілі, призначення, матеріал дослідження та межі застосування. Якщо порівняльна типологія звертає увагу в першу чергу на схожі риси між двома мовами, то контрастивна лінгвістика зосереджується на виявленні розбіжностей з метою запобігання помилок при вивченні іноземних мов.

Література:

1. <http://yazykoznanie.ru>content>view>
2. <https://p-tashka.livejournal.com>>
3. Korunets, Ilko V. *Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages* (Vinnitsya, 2004).
4. Кочерган, М. П. *Загальне мовознавство* (2006), <https://irbis-nbuv.gov.ua>
5. Antonio, Blázquez Ortigosa. *La lingüística contrastiva como método de enseñanza en el aula de inglés* (2010).
6. Mercé, Tricás Preckler. «Lingüística Contrastiva y Traducción. Aproximaciones interculturales.» *Synergies Espagne* 3 (2010):13-22.

References:

1. <http://yazykoznanie.ru>content>view>
2. <https://p-tashka.livejournal.com>>
3. Korunets, Ilko V. *Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages* (Vinnitsya, 2004).
4. Kochergan, M. P. *Zagal'ne movoznavstvo* (2006), <https://irbis-nbuv.gov.ua>
5. Antonio, Blázquez Ortigosa. *La lingüística contrastiva como método de enseñanza en el aula de inglés* (2010).
6. Mercé, Tricás Preckler. «Lingüística Contrastiva y Traducción. Aproximaciones interculturales.» *Synergies Espagne* 3 (2010):13-22.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnoho movoznavstva])

Завдання сучасної лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики (на прикладі зіставлення іспанської та української мов) (Українською) [Zavdannja suchasnoi' lingvistychnoi' typologii' ta kontrastyvnoi' lingvistyky (na prykladi zistavlennja ispans'koi' ta ukrai'ns'koi' mov)]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 92.13 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.04>

ЯВИЩЕ ЛУНФАРДО ЯК СОЦІОЛЕКТ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В БУЕНОС-АЙРЕСІ, АРГЕНТИНА

Дарія Олександрівна Ріпенко (м.Київ, Україна)

dariya_ripenko@knu.ua

студент магістратури кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано сучасні газетні звіти, а також кримінологічні та соціологічні дослідження, засновані на житті злочинного світу в Буенос-Айресі, Аргентина з 1870-х до початку 1900-х років, щоб оцінити зв'язок лунфардо з мовою злочинного світу, а також з недосконалою іспанською мовою італійських іммігрантів та їх вплив на розвиток аргентинської іспанської мови.

Ключові слова: соціалект, лунфардо, аргентинська іспанська, мовні контакти.

THE LUNFARDO PHENOMENON AS A SOCIOLECT OF SPANISH IN BUENOS AIRES, ARGENTINA

Ripenko Dariia O. (Kyiv, Ukraine)

dariya_ripenko@knu.ua

Master's Degree Student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

In this article we will analyze contemporary newspaper reports as well as criminological and sociological studies concerned with the life of the underworld in Buenos Aires, Argentina from the 1870s to the early 1900s will be analyzed to assess the association

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

The Lunfardo Phenomenon as a Sociolect of Spanish in Buenos Aires, Argentina (in Ukrainian)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koї movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Ripenko D. O. [Ripenko D. O.], dariya_ripenko@knu.ua

of lunfardo with the speech of the criminal as well as the imperfect Spanish spoken by Italian immigrants, and their influence in the development of Argentine Spanish.

Linguistic contact, as a significant phenomenon, results in linguistic interferences. Language contact is the result of extra-linguistic phenomena such as cultural, economic, and political relations, as well as the cultural coexistence of mixed populations.

The goal of this paper is to communicate language interferences, which can be defined as the transfer of elements from one language to another through changes in lexis, grammar, phonology, or orthography.

Social communities, no matter their names, have not existed in isolation throughout history, but have established contacts of the most diverse nature with one another, resulting in mutual influences on various levels of social life. Language, as a social expression, bears witness to intercultural relations. This includes not only relations between official languages, or "main" culture carrier languages, but also relations between official languages and minority languages on a state's territory. These are different civilizations' communication media that end up evolving collaterally.

Language interference is the transfer of elements from one language into another at various linguistic levels. Linguistic interferences, for example, are related to foreign aspects such as intonation, pitch, accent, and speech sounds from the first language influencing the second.

Key words: *sociolect, lunfardo, Argentine Spanish, language contacts.*

Постановка проблеми. Мова чутливо реагує на всі процеси, які відбуваються у суспільстві. Контакти з носіями інших мов, побудова писемності, розробка або реформа правопису, розробка науково-технічної та суспільно-політичної термінології тощо – всі ці процеси у більшій чи меншій мірі залишають відбиток на розвитку мови, яка, в свою чергу, зазнає помітного впливу всіх названих вище факторів.

Учені в галузі мовних контактів говорять як про позитивний, так і про негативний вплив мов одну на другу серед білінгвів. У той час, як явище, яке відображає позитивний вплив однієї мови на іншу, визначається лінгвістами як «трансференція», все ж більшість досліджень проводиться в галузі порушень мови білінгвів, тобто негативного впливу певної мови на іншу, що визначається терміном «інтерференція».

У колі цих питань особливу зацікавленість учених викликають питання встановлення причин мовної інтерференції, дослідження її ролі та функції у соціальному, психологічному й лінгвістичному планах.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Явище лунфардо як соціолект іспанської мови в Буенос-Айресі, Аргентина (Українською)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koї movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Рипенко Д. О. [Ripenko D. O.], dariya.ripenko@knu.ua

Актуальність проблематики зумовлена необхідністю комплексного вивчення міжмовної інтерференції з позицій соціо- та психолінгвістики, що сприятиме розкриттю причин виникнення, попередження, виявлення й подолання явищ міжмовної інтерференції на різних рівнях мови, а також тим, що інтерференція є фактором відхилення або порушення нормативної вимови, що виникають у мові певної особи або цілого колективу, і тому потребує детальних вивчень. Також інтерференція є важливою у аспекті педагогіки та навчання мовам.

Мета статті полягає в дослідженні інтерференції в Аргентинському варіанті іспанської мови, зокрема в одному з соціалектів іспанської в Аргентині, лунфардо.

Об'єктом дослідження є інтерференція, як явище взаємодії мовних систем в Буенос-Айресі, Аргентина.

Предметом дослідження є соціолект “лунфардо” іспанської мови в Аргентині та особливості його формування.

Протягом останньої чверті 19 століття життя в підземному світі Буенос-Айреса надихнуло людей на публікацію поліцейських звітів у газетах і кримінологічних монографіях. Це перші згадки про лунфардо, різного роду злочинців, які ховаються в міських нетрях, передмістях або підземному світі Буенос-Айреса, населення якого швидко змінювалося через зростання європейської імміграції [7].

Різні типи злодіїв – кишенькові злодії (*punguistas*), крадії (*escrachantes*) і жорстокі злочинці (*biabistas*), які нападали на своїх жертв – спілкувалися між собою за допомогою загадкової мови під назвою *lunfardo*. Лунфардо описано як спеціалізована мова (або сленг), яка використовується її носіями, щоб приховати свої розмови від поліції, жертв і свідків, щоб виконувати свої незаконні дії та не бути пійманими. Його також описують як мову, якою користуються в'язні у в'язницях Буенос-Айреса [3].

Лунфардо прийнято вважати соціолектом іспанської мови, що зародився у XIX столітті в столиці Аргентини, Буенос-Айресі внаслідок масової імміграції, що тривала з середини XIX століття до середини XX [4].

Сучасна культура та мова Аргентини зазнали впливу європейських звичаїв, особливо італійських. Важливість впливу італійців можна пояснити такими причинами: по-перше, за статистичними даними частка іммігрантів до 1914 досягла 49 %, приблизно 12 мільйонів уродженців Італії емігрували до Аргентини в цей період. По-друге, і іспанська, і італійська – близькоспоріднені мови, що походять від латинської, що сприяло подоланню культурно-мовних

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

The Lunfardo Phenomenon as a Sociolect of Spanish in Buenos Aires, Argentina (in Ukrainian)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koï movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Ripenko D. O. [Ripenko D. O.], dariya_ripenko@knu.ua

бар'єрів та упереджень. Існують певні сфери інтеграції (життя у кварталах на околицях міст, національна шкільна освіта), де відбувається поступове стирання культурних відмінностей [9].

Характеристикою епохи стало формування нових соціальних верств: класу робітників, класу промислової буржуазії та середніх верств. У 50-ті роки ХХ століття у літературі, народній музиці (танго), засобах масової комунікації (радіопостановки), спілкуванні (анекдоти), а також у кіно поширеним був образ емігранта з робочого середовища [7].

У цій статті буде проаналізовано сучасні газетні звіти, а також дослідження в кримінології та соціології злочинного життя в Буенос-Айресі – з 1870-х до початку 1900-х років – щоб оцінити тісний зв'язок між лунфардо та мовою злочинного світу. Лінгвістичний аналіз буде зосереджений на лексиці лунфардо, її складі, формуванні, а також включенні елементів, типових для мов іммігрантів. Зокрема, різноманітність італійських діалектів, присутніх у місті, і перехідна коколіче (або недосконала іспанська), якою розмовляють італійські іммігранти, забезпечать середовище для лексичного розширення та появи мов іммігрантів, підкреслюючи, як мовний контакт був частиною трансформації, яку зазнало суспільства Буенос-Айреса з кінця 19 ст.

Порівнюючи перші прояви лунфардо з іспанською, якою говорили жителі Буенос-Айреса, можна образно інтерпретувати його лексичну еволюцію як лінгвістичну «декриміналізацію» до того як воно було поступово прийнято аргентинським суспільством. У цьому дослідженні буде доведено, що лунфардо, іспанські соціолекти, яким користуються нижчі класи, і суміш мов, якою розмовляють іммігранти, перетинаються на міських околицях Буенос-Айреса, дозволяючи змішувати мовні впливи. Тут переповнені емігрантами будинки або, як їх ще називають, *conventillos* стали символічним мікропростором, де аргентинці чи креоли, європейські мігранти та лунфардо жили під одним дахом через економічну необхідність. У цьому сенсі це соціальне середовище викликало динамічну взаємодію між цими різними групами, сприяючи поширенню слів, деякі з яких зрештою сприяли формуванню іспанської, яку використовували в Буенос-Айресі [1].

Деякі мовні особливості лунфардо

На семантичному рівні: метафори, метонімії та синекдохи є частиною багатих образів, використаних творцями лунфардо [4]: *madrastra – cárcel, quinta – cárcel, dátil – ladrón, campana – vigilante*

На фонологічному рівні: омофонія, фонетична модифікація та звукова символіка відіграли певну роль у формуванні лунфардо [4]: *cumple – cómplice* <

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Явище лунфардо як соціолект іспанської мови в Буенос-Айресі, Аргентина (Українською)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koï movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Рипенко Д. О. [Ripenko D. O.], dariya.ripenko@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

cómplice + cumplir; ladrillo – ladrón < ladrillo + ladrón; león – pantalones < pantalones + león

Слова лунфардо, що походять від італійської мови з групою приголосних у початковій позиції, мають епентези [6]: *espiantar – fugar < Ital. spiantare fugar; escabiar – beber en exceso < Genovés scabbio vino; esquiafo – bofetada < Ital. schiaffo'bofetada'*

Італійські подвійні або двійникові приголосні були спрощені в лунфардо, хоча вони, безумовно, часто вимовлялися італомовними злочинцями. Хоча правопис не завжди є зрозумілим у вимові, ще більш незрозумілим є передача тривалості приголосних на письмі, особливо з огляду на відсутність орфографічної узгодженості між різними авторами [6]: *nono, nona – abuelo/a < Ital. nonno, nonna – abuelo/a; chitrulo – estúpido < Ital. citrul lo – estúpido; cazote – golpe < Ital. cazzotto – golpe*

На морфологічному рівні: подані нижче приклади охоплюють низку морфологічних трансформацій, які складають частину лунфардо, деякі з яких можна віднести до перетину лінгвістичних впливів. Таким чином, скорочення довгих слів може супроводжуватися лексикалізацією [4]: *tano – italiano < napolitano; corte – instrumento cortante < cortafierro; sario – comisario < comisario*

Афіксація або використання афіксів, похідних від терміна лунфардо, для отримання іншого слова лунфардо, пов'язаного за його значенням [4]: *marroquería – panadería < Lunf. marroque – pan < Caló marró 'pan'.*

encanar – arrestar, poner en prisión < Lunf. cana – prisión.

guitero – recaudador de dinero robado < Lunf. guita – dinero.

Редуплікація також сприяє утворенню слів лунфардо [4]: *bobo – reloj de cadena, bim – mujer, tun tun – revólver*

Метатеза – перестановка звуків або складів у межах одного слова [3] – не зустрічається в аналізованій у цій статті лексиці лунфардо. У іспанській мові Буенос-Айресу «vesre» – це термін, який вживається для інверсії – правильної та неправильної – порядку складів. у багатоскладових словах, напр. *re-vés > vesre*. [4] *Lunf. garpar < pagar + Lunf. garpe – pago*

На фонетичному та граматичному рівнях лунфардо набуває рис, що поєднують його із загальноаргентинським варіантом іспанської мови. Його своєрідність і «непроникність», незрозумілість всім, хто не є його носієм, впливають із лексичних особливостей. Загальною характеристикою лексики лунфардо вважатимуть підвищену експресивність і метафоричність, що підтверджує жаргонний характер цього соціолекту. У цьому лексика лунфардо неоднорідна й у етимологічному відношенні [4]. Як було зазначено, італізми

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

The Lunfardo Phenomenon as a Sociolect of Spanish in Buenos Aires, Argentina (in Ukrainian)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koï movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Ripenko D. O. [Ripenko D. O.], dariya_ripenko@knu.ua

становлять істотну частину словника лунфардо. При цьому запозичення з італійської та її діалектів зазвичай змінюють свою форму або значення, або й те, й інше, внаслідок чого виникають нові слова. Наприклад, іменник *tufa* утворився від італійського *tuffa* (букв. пліснява, в іспанському -мохо). У Буенос-Айресі воно використовується для визначення стану душі, коли душа «покрилася пліснявою», людина відчуває занепад духу, поганий настрій у зв'язку з цим. *Vachica*: іменник і прикметник, що означає дуже ненажерливу людину, походить від італійського *ciaccia*, що буквально означає «м'ясо» [9].

У лунфардо спостерігаються запозичення з інших мов та соціолектів. З індіанських мов прийшли такі слова, як *piñche* (одяг), від слова з мови мапуче, де воно означає «складка, зморшка»; *pucho* (сигарета), з мапуче або кечуа (слово є і там, і там), у вихідній мові означає «залишок, надлишок», і спочатку в лунфардо позначало тільки бичок, а згодом стало застосовуватися для всієї сигарети [4].

Спостерігаються запозичення з африканських мов, що поширилися з-поміж африканських рабів. Слово танго, за однією з версій, походить від *tango*, що в одній з мов Чорного континенту означає «тісне закрите приміщення». Так називалося місце, де утримували рабів і де влаштовували свята з танцями під звуки барабанів. До африканських запозичень відноситься і слово *chongo* – незграбний (так африканці називали білих) [4].

З французької до лунфардо потрапило, наприклад, слово *cana* (в'язниця), від французького *canne* – поліцейський жезл. Це слово спочатку позначало поліцію і представників влади в цілому, а потім стало позначати в'язницю: [4] *Por vos shusheta, cana, reo y mishiadura se hicieron voces al nacer con tu destí... (Discépolo, Marambio Catán)* – Із народження плакала по тобі, щиглику, в'язниця, вина та злидні...

Morfar (їсти, жерти) походить від французького арготичного дієслова *morfer* або від каталанського *morfar* з тим самим значенням.: *...buscando ese tango (аргентинізм) que te haga morfar (Lepera)* – ... у пошуках грошей, щоб поїсти.

Tamango (черевик) – від португальського слова з тим самим значенням. *Jai, jaife, jalalaife* – добре одягнена багата людина, утворено від англійського *high life*. [4]

При письмовій фіксації слів лунфардо спостерігається порушення орфографічних норм, спричинене спробами точніше передати звучання жаргонного слова. До цих порушень можна віднести такі:

- повне скорочення подвійних букв у словах;
- написання "yi" замість "gi";
- написання "ch" замість "cc";

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Явище лунфардо як соціолект іспанської мови в Буенос-Айресі, Аргентина (Українською)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koï movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Рипенко Д. О. [Ripenko D. O.], dariya.ripenko@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- додавання голосного [e] до початкового приголосного;
- голосні наприкінці слів майже завжди опускаються [4].

Перші журналістські свідчення та кримінологічні монографії популяризували виняткову асоціацію лунфардо зі зв'язком підземного світу [5]. Безперечно, Лунфардо відігравав важливу роль у маргінальному підземному світі, однак ми будемо стверджувати, що ширше тлумачення лунфардо робить можливим переоцінку зазначеного соціолекту, враховуючи як соціолінгвістичну історію мов іммігрантів, зокрема італійської, так і популярні соціолекти іспанської мови. Дійсно, мовний контакт у конвентільях допомагає нам чіткіше зрозуміти, як відбулося лексичне запозичення та дифузія, що поширювалася в соціальному просторі, що складається з носіїв звичайної іспанської та лунфардо [11]. Таким чином, прибуття італійців, іспанців та інших іммігрантів мало свій аналог у будівництві у створенні порту Буенос-Айреса, модернізації та розширенні транспорту (підземного, залізничного, наземного) та будівництва популярного житла для розміщення багатьох іммігрантів. Це сталося в той самий час, коли заможні креольські родини почали переїжджати в житлові райони, розташовані на півночі міста Буенос-Айрес (район Бельграно), менш схильні до поширення різного типу хвороб та інших бід, пов'язаних із людьми, які заселяють ці райони під час міграції. Їхні резиденції стали конвентільями іммігрантів і аргентинців нижчого класу [14].

У конвентільях звичним явищем було знайти іммігрантів, які прибули з однієї країни або навіть регіону походження, які жили з іншими іммігрантами через спорідненість чи дружбу, що сприяло створенню соціальних мереж, які вже були знайдені після прибуття в приймаючу країну. Таким був випадок багатоквартирного будинку на вулиці Сан-Мартін, 256/258, де 93 відсотки орендарів були італійцями. Іммігранти підтримували зв'язки з людьми тієї ж національності, міста чи діалекту, особливо щойно прибувших до Буенос-Айреса, щоб знайти роботу та житло. Крім того, соціальний клас сприяв згуртованості серед іммігрантів, що було продемонстровано, наприклад, у претензіях на поліпшення санітарних умов конвентільос і контролю над цінами на оренду, під час яких орендарі (аргентинці та мігранти) стикалися з власниками, як це сталося під час страйку орендарів 1907 року [11].

Вплив соціалізації на широке використання іспанської мови був частково наслідком культурної спорідненості між Аргентиною та Італією, що, перш за все, сприяло швидкій асиміляції дітей іммігрантів. Досвід конвентільос як мікропростору мовного контакту був більш інтенсивним між 1880 і 1930 роками, пізніше поступившись місцем іншим факторам, таким як міжнародні шлюби між

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pyttannja sociolingvistyky])

The Lunfardo Phenomenon as a Sociolect of Spanish in Buenos Aires, Argentina (in Ukrainian)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koї movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Ripenko D. O. [Ripenko D. O.], dariya_ripenko@knu.ua

дітьми іммігрантів, освіта, індустріалізація, урбанізація та доступність власного житла. Все це сприяло соціальній мобільності, яка підняла значний відсоток іммігрантів до середніх верств соціальної структури [8].

Будучи офіційною мовою Аргентини, іспанська стала об'єднуючою силою для імміграції через три основні фактори: (1) вільна, безкоштовна та світська система освіти, заснована на Законі № 1420, (2) грамотність і (3) зростання націоналістичних настроїв [6].

Відносини між мігрантами та креолами в конвентильйо, мабуть, відіграли фундаментальну роль у включенні італійської лексики (італійської, діалектної) у іспанську, якою говорили в Буенос-Айресі. З іншого боку, окреслені раніше соціальні, економічні та політичні чинники сприяли, протягом одного-двох поколінь, витісненню італійської аргентинською іспанською без структурних втручань (морфологічних чи синтаксичних) [12].

Використання коколіче, або недосконалої іспанської мови, якою розмовляли італійські мігранти, безсумнівно, допомагало спілкуванню між мігрантами та аргентинцями, сприяючи входженню іспанських та італійських елементів у два різновиди цієї недосконалої мови: (1) справжнє коколіче, результат перенесення італізмів в іспанську мову італійськими мігрантами та (2) фольклорне коколіче, що виникло внаслідок спроби аргентинців наслідувати мову італійських іммігрантів [8]. Окрім відносної ваги двох шляхів лексичного поширення, кінцевим результатом стало впровадження італізмів та псевдоіталізмів у формуванні іспанської мови, яку використовували в Аргентині протягом десятиліть найбільшої імміграції, про що все ще свідчить їхня велика кількість у нинішньому різновиді іспанської, якою говорять аргентинці.

Лунфардо не оминув цей подвійний канал поширення між носіями мігрантами та іспанською, якою говорили аргентинці, оскільки різні типи злочинців, описаних раніше (*punguistas*, *biabistas* та *escruchantes*), жили в багатоквартирних будинках з креолами та мігрантами різних національностей. Про це свідчить той факт, що, хоча лунфардо, який використовувався у фарсах, написаних до 1890 року, часто перекладався, цього не сталося з пізнішими, що можна пояснити розповсюдженням елементів лунфардо в загальну іспанську мову, яку використовували аргентинці [1]. Це розповсюдження, звичайно, було вибіркоким у прийнятті одних слів лунфардо, а не інших, як ми можемо бачити у статті, яка з'явилася в газеті *La Nación* (11 лютого 1887 р.) під назвою «*Caló porteño*». У ній автор посилається на «Словник аргентинізмів», чітке посилання на слова, які дуже поширені серед нижчих соціальних верств Буенос-Айреса [5].

Висновки: Імміграція до Аргентини створила соціальні умови маргінальності (злочинності) для появи лунфардо або особливого жаргону

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Явище лунфардо як соціолект іспанської мови в Буенос-Айресі, Аргентина (Українською)

[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koï movi v Buenos-Ajresi, Argentina]

© Рипенко Д. О. [Ripenko D. O.], dariya_ripenko@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

злодіїв, який колись поширився в суспільстві та зазнав тих самих семантичних змін, що впливають на словниковий склад усіх мов загального вжитку, прикладом чого є втрата обмежувальної асоціації з підземним життям у лексиці цього соціолекту. Цей «декриміналізований» різновид лунфардо став – разом з італійськими словами коколіче – компонентом сучасної іспанської мови, яку використовують аргентинці. З часом лунфардо долав соціальні структури та кордони, нав'язані класовим суспільством, став безумовним, нівелюючим та ідентифікуючим аспектом мовлення аргентинців і він є частиною літератури канонічних авторів. Роберт Арльт, Хуліо Кортасар і Хорхе Луїс Борхес. Вірним показником оцінки та впливу лунфардо в аргентинській мові є існування Academia Porteña del Lunfardo, яка відзначає День лунфардо щороку 5 вересня.

References:

1. Álvarez, J. *Memorias de un vigilante* (Buenos Aires: Vaccaro, 1897).
2. Baily, S. (Ed.), Ramella, F. (Ed.). *One family, two worlds* (New Brunswick: Rutgers University Press, 1988).
3. Castro, D. S. «The Image of the Creole Criminal in Argentine Popular Culture: 1880-1930.» *Studies in Latin American Popular Culture*, 25, 95-117 (2006).
4. Conde, O. *Lunfardo, un estudio sobre el habla popular de los argentinos* (Buenos Aires: Aguilar, 2011).
5. Drago, L. M. *Los hombres de presa* (Buenos Aires: Félix Lajouane Editor. 1888).
6. Fontanella de Weinberg, M. B. *El español bonaerense: cuatro siglos de evolución lingüística (1580-1980)* (Buenos Aires: Hachette, 1987).
7. Germani, G. *Estructura social de la Argentina. Análisis estadístico* (Buenos Aires: Editorial Raigal, 1955).
8. Golluscio de Montoya, E. «Grotesco rioplatense y convención cocolichessa (Stefano, de Armando Discépolo).» *Literature d'America* 2 (1981), 135-153.
9. Italiano, M. *The linguistic experience of Italians in Buenos Aires, 1890-1940: language shift as seen through social spaces (tesis doctoral)* (Temple University, 2013).
10. Lugones, B. *Los beduinos policiales* (La Nación Marzo 18, 1879).
11. Páez, J. *El conventillo* (Buenos Aires: Centro Editor de América Latina, 1970).
12. Scobie, J. R. *Buenos Aires: Plaza to Suburb, 1870-1910* (New York: Oxford University Press, 1974).
13. Task, R. L. *Language and linguistics: The Key Concepts* (New York: Routledge, 2007).
14. Torre, L. de la. (2008). *Buenos Aires: del conventillo a la villa miseria (1869-1989)* (Buenos Aires: Editorial de la Universidad Católica Argentina, 2008).

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

The Lunfardo Phenomenon as a Sociolect of Spanish in Buenos Aires, Argentina (in Ukrainian)**[Javishhe lunfardo jak sociolekt ispans'koï movi v Buenos-Ajresi, Argentina]**© Ripenko D. O. /Ripenko D. O./, dariya_ripenko@knu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS]**УДК 81`23***Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.03.2022 р.**Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]**Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.03.2022 р.**Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.2 %*<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.05>**PSYCHOLINGUISTIC ANALYSIS OF THE VERBAL AND NONVERBAL
PRESENTATIONS IN THE ANIMATED CARTOON “HORRID HENRY”****Nataliya Dmitrivna Tkachenko** (Kyiv, Ukraine)lbyjpfddh@ukr.net

candidate of philology

The article accounts on the psycholinguistic semantics of the verbal and nonverbal children's representations thus reflecting the everlasting problem of children upbringing. The animated cartoon “Horrid Henry” has not yet been chosen as the material for the polyparadigmatic psycholinguistic study of communication, comprising lexicosemantic, linguocognitive, pragmalinguistic and linguodidactic analyses. The complex investigation of the collocation “Horrid Henry” comprised lexicosemantic, contextual and textual analyses. The object of the article is the dialogical speech in the children's animated cartoon television series “Horrid Henry. The subject matter of the research is the linguistic and conceptual semantics of the title “Horrid Henry”. The novelty of the research is represented both by the material and by the psycholinguistic functional paradigmatic methods applied as psycholinguistic studies are inseparable from other branches of linguistics. The article is aimed at interpreting and classifying the motives of the child's misbehavior in verbal and nonverbal psycho-semantic representations, The purpose of the article is reflecting the pluses and minuses of communication adults-children and their far-going influence on society. The key notion “horrid” forms the complex concept of subjective egotism that can be attributed to the child's sub-consciousness and his search for the social recognition. The functional paradigm revealed the fact that it is useful activity rather than the parents' instructions or adaptation to society that organizes the child's mind and behavior. Thus, the title “Horrid Henry” loses its semantic “horid”, revealing positive conceptual transformations.

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «horrid henry» (Англійською) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «horrid henry»]© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

Key words: *polyparadigmal study, psycholinguistics, semantic representations, communication, behavior.*

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЕРБАЛЬНИХ ТА НЕВЕРБАЛЬНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ «HORRID HENRY»

Наталія Дмитрівна Ткаченко (Київ, Україна)

lbyjpfddh@ukr.net

кандидат філологічних наук

В статті висвітлюється психолінгвістична семантика вербальних та невербальних дитячих репрезентацій, які відтворюють одвічні проблеми виховання дітей. Мультимедійний фільм “Horrid Henry” іще не був вибраний як матеріал для поліпарадигмального психолінгвістичного вивчення комунікації у складі лінгвістичного, лінгвокогнітивного, прагмалінгвістичного та лінгвіодидактичного аналізу. Комплексне дослідження назви мультфільму “Horrid Henry” охоплювало лексикосемантичний, контекстуальний та текстовий аналіз. Функціональна парадигма дослідження виявила той факт, що саме корисна діяльність, а не батьківські повчання і не адаптація до суспільства організує розум та поведінку дитини. Таким чином, колокація “Horrid Henry” втрачає семантику “horrid”, виявляючи позитивні концептуальні трансформації.

Ключові слова: *поліпарадигмальне вивчення, психолінгвістика, семантичні репрезентації, комунікація, поведінка.*

Introduction

Communication is inseparable from developing the child's behavior [4, c. 332], so, dialogue is the effective method of upbringing people. Misconduct is the usual phenomenon in many families and outside. Dialogue as educating strategy should organize thinking and emotions, bringing up children in high morality and self-organization. Communication with children includes psychological, instructive, deductive, pragmatic strategies, the psychology may be called the first key to the child's mind by forming his positive emotions in the complex process of cognizing his widening world. The contrast of the child's needs and possibilities produces his

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультимедійному фільмі «horrid henry» (In English) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «horrid henry»]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

affected states which can be stabilized by cognitive and emotional communication tactics: logical arguments and warm feelings. J. A. Komensky cites the words of Plutarch on moral education of children: “Nobody is responsible for the new-born children’s behavior but to make them good is in our competence” [2, с. 309-311]. All great pedagogues emphasized the prime role of useful activity in upbringing children. “It is favorite and free activity that makes one happy and dignified, that is why it is necessary to develop the desire to work and independence simultaneously to ensure progress” [3, 1983, с. 393]. The behaviorist and phenomenological (Husserl) theories layed the foundations of children’s development.

Literature review

People’s behavior is the object of psychology and sociology. Behaviorism of John Watson and B. F. Skinner (1904–1990) was reflected in linguistics in philosophy and analytical behaviorism of Bertrand Russell (1872–1970), Gilbert Ryle (1900–1976), Ludwig Wittgenstein (1889–1951), Rudolf Carnap (1891–1970), etc. by mental terms, their meaning and using. So, mental terms belong to the realm of psychology as well as psycholinguistics. Mental and emotional expression produced in society by verbal and non-verbal self-presentation means reminds of a theatrical performance for creating image of oneself according to the sociologist Erving Goffman (1922–1982) with the strategies of exemplification, self-promotion, supplication and impression management. (5).

The object of the article is the dialogical speech in the children's animated cartoon television series “Horrid Henry” (based on the popular book by the United Kingdom writer Francesca Simon and produced by Novel Entertainment in association with Nelvana Limited) which was chosen as **the material** of research. **The subject matter** of the research is the linguistic and conceptual semantics of the title “Horrid Henry”. **The novelty** of the research is represented both by the material and by the psycholinguistic functional paradigmal **methods** applied as psycholinguistic studies are inseparable from other branches of linguistics. The article **is aimed at** interpreting and classifying the motives of the child’s misbehavior in verbal and nonverbal psycho-semantic representations in the cartoon, reflecting the pluses and minuses of communication adults-children and their far-going influence on the society, which facts determine **the purpose** of the article.

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «horrid henry» (Англійською) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «horrid henry»]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

Findings and discussion

The cartoon “Horrid Henry” contains valuable material both for the linguistic culture, didactics, pragmatics, communication and psycholinguistics. Its main characters are Horrid Henry, Perfect Peter, Mum, Dad, Moody Margaret, Rude Ralph, Axe, Sour Susan and Gordon. Children are the most emotional part of the world population and their behavior is the eternal problem to their parents and society. In the cartoons as in life children express themselves both in verbal and nonverbal ways – shouting, mimic, gestures, motion, hysterical affects motivated by unsatisfied needs, limited freedom or punishment. An anecdote has it that children may have much will power but are little won’t power. I-concept of a child is dynamic and undergoes changes with age from egocentric to different degrees of exocentric.

Textual semantics reveals the psychological state of the growing child’s mind: his desire of self-presentation which is considered as “the act of self-expression and human behavior, aimed at creating agreeable influence about a person in another person” [1, p. 149], in which term the scientists distinguish such meanings as “impression management” that is the tactic to raise emotions, social performance for attracting people’s attention and self-salience” from the adjective “salient” “outstanding” interpreted textually as “demonstrating outstanding qualities” [after 1, c. 147–148] with the deeper connotation “craving for social recognition”. Aggressive attitude to people and pursuing ineffective tactics conceptualize Henry as a “destructive if not inadequate child” [1, c. 148].

The animated cartoon “Horrid Henry” reveals the number of the author’s communication strategies: entertaining spectators, typifying the family relations, revealing parents’ problems of upbringing children, age and gender problems of equality and submission in verbal and nonverbal competition. The entertaining strategy is achieved through Henry’s endless lying, tricking and misdeeds resulting in discomfort, evoking the spectators’ laughter rather by the images absurd poses, mimics and jestures than by the harm done. The verbal psycholinguistic semantics is expressed in Henry’s unceasing complaining, blaming and criticizing everything and everyone. Nonverbal psycholinguistic semantics depicted in Henry’s behavior and mimics demonstrate his restless nature, dissatisfaction with everything and the desire of self-presentation, so as to be the object of attention and praising. The

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «horrid henry» (In English) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «horrid henry»]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

cognitive semantics of Henry's self-presentation in everyday situation at home forms the image concept of the disobedient child rarely praised, often blamed and punished, evidently uncontrolled in his wishes and actions. The typifying effect is produced by numerous situations of Henry's refusal to obey parents, inventing false excuses to stay out of school, his raw with his brother for toys, books, food, etc.

The lexem *horrid* contains negative semantics "very unpleasant or unkind" [7] which is believed old-fashioned or informal [8], also deteriorated connotation "bad and shocking [8]. The text semantics, expressed by both the images and the authors (script-writer and the cartoonist) in the key word *horrid* interpret it as "one of bad behavior", "mischievous, disobedient, rude", the contextual meanings concretize *horrid* as "abusing, lying, provoking, evading school and responsibility, etc.". The text meaning of the sentence-reproach *Don't be horrid Henry* is a social evaluation of Henry's behavior. The conceptual un verbal portrait of Henry is composed of his distinctive features: harm doing, with always sulky expression on his face, disorderly manners, constant frowning and grimacing. His mentality may be disintegrated into the sub-concepts: craving for everything best compared to others, playful, enjoying when doing harm, provoking, envies, impatient, terrorizing, manipulating people, evading punishment, lacking compassion, etc.

We can observe that the child of seven dislikes order and obedience as contrasted to his younger brother Peter, a model boy though with time he takes over some Henry's bad manners. Henry is obsessed with his own desires and never cares for others' except for some present. He seems to look for the slightest opportunity to do harm and does it playfully for his own joy and to the grief of the adults, other children and often himself. Henry is always provoking others to believe his words and makes fools of them. His constant search for the ways to harm people is connected with permanent dissatisfaction with everything that does not concern him, which facts reveals the textual pragmatic egotistic semantics. Henry's dislike for his little brother Peter is expressed in his offending words *smelly little baby*, *little worm*, accusing him as the first to have started raw, making him obey and ordering him about, practicing physical and emotional violence on his brother terrorizing him with roaring and attacking. Henry's violence is cartooned in the images of a crocodile, gorilla and eagle, which may stand for the metaphoric comparisons in his parents' accusations of Henry. Henry incessantly provokes his brother to do something harmful for himself. Peter's resistance to his brother's

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «*horrid henry*» (Англійською) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «*horrid henry*»]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

aggression is contained in shouting, defending himself, calling “*M-a-a-m*” to stop the brother’s attack on him and telling of Henry’s misdeeds to parents. Henry is strengthening his self-assurance by proclaiming himself *a king* to other children and playing at king or pirate with them. The child’s behavior may determine him as the one with spoiled psychic, characterized by aggressiveness and cheating.

On the other hand the reasons of the child harm doing may be his need in motion, attention, praising, his fear, etc. He makes no excuses for his misdeeds, and always protests aggressively against punishment by his affects, his deafening shout “*N-o-o-o!*” or the words “*It isn’t fair*” charged with emotional semantics of helplessness, hatred, craving for revenge and recognition, the cognitive semantics of his fault, and unawareness of injuring peoples’ senses. His cognitive semantics in the arguments against punishment often fails because of the peoples’ evidence. Henry’s pragmatic semantics of profit is especially revealed in the scenes of money matters, competitions and his *deals*.

Henry pleads his mother for something by false promises, drawling “*p-l-e-e-e-a-se*” pragmatically counting on his mother’s kind heart. Henry’s provokative speech tactics of treating people are: false proposals, cheating, threatening, attacking; those of evading punishment are: deafening shouting, accusations of others or just negation. Aggressive semantics is evident in his words characterizing positively himself and negatively others, in nonverbal (visual) absence of self-control in behavior and expressiveness. The cartoon series discovers the family source of Henry’s misbehavior in the scenes of his ankle’s quarrels with his father, which seem to be life-long. Parents’ manners are the first example for the children to watch and copy. So, like father, like son.

The image of the Henry’s hamster pet plays a special role in the cartoon reflecting the beast’s limited mind with it’s only sounds “*yeh-yeh-yeh*” and simple needs which are part of Henry’s nature, but the small beast’s behavior is impulsive and natural reaction to danger, hunger and other irritants, so is Henry’s but the boy’s misdeeds are often planned and aimed at certain people as provocation or revenge. So, the spectator is aware of the comparison of the child and the beast conceptualizing the primitive part of human nature.

No doubt that it is parents first of all who are responsible for the children’s behavior. We can agree with the statement that language itself does not make man,

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «*horrid henry*» (In English) [Psicholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «*horrid henry*»]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

but, we also move the idea that communication is the strongest factor that turns the disorganized thinking into organized, grows people human or inhuman, stupid or clever, useful or harmful to society, warmongers or peace makers. Henry often contradicts his parents and others, especially after his misdeeds. Arguing and even quarreling is usual in dialogical speech of parents and children because of age, needs, desires, conditions, etc., though contradiction may be supplementary to another person's argument and contains the grain of the idea development.

The communicative tactics applied by Henry's parents to organize children include commands of the type "*time to bed*", "*time to breakfast*", "*time to go to school*", words of promise, permission and prohibition. So reminding the brothers of their schedule helps to organize their everyday life and often stops quarrels between them. Parents often contrast Henry to Peter with his good conduct and musical talent, the mother demonstrates her affection to Peter calling him "*my little bunny*", "*my sweet pie*", "*my best toy*" and often caresses him. On the contrary, Henry is seldom caressed and never told sweet names. These are the reasons why Henry dislikes Peter's good looks and behavior, his obedience to grown-ups and resistance to his leadership. The often repeated words "*Don't be horrid, Henry*" as a reproach and warning as human attitude to the child and organizing tactic produce only timely effect because of little explanation and lack of efforts to distract the child from his mischievous thoughts and deeds. The teachers repeat the parents' words "*Don't be horrid, Henry*" to stop Henry in his misdeeds with the usual little effect.

The children dialogues reflect competition in boasting, showing, insisting on their positions and their possibilities. Uncommunicative semantics of the children competition is incarnated in the emotional interjection of teasing "*ne-ne-ne*" and making faces. Children relations cannot be defined as "war" or "aggression", except for the scenes of fighting. More often their rivalry and contradictions are the process of stimulation, search of self-assurance.

On the examples of other children in the cartoon we can see that some of them have a concrete aim in life. Henry's schoolmate Moody Margaret decidedly stands on becoming an actress and *super star*. This goal organizes her mind and that of her escorting girl-friends to defend the right principles of truth and justice and to oppose Henry in his misdeeds. Moody Margaret is also fond of tricking, but her dialogues with Henry are more often challenging than provocative, she is

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «*horrid henry*» (Англійською) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «*horrid henry*»]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

always competing with him. It is especially Peter and Moody Margaret who influenced Henry's desire to gain popularity not only for his bad doings but for something really valid, to become the first in everything, *the super star*, thus forming his goal in life. This aim was realized first in sport by cheating the classmates in racing competition for prize, in the compositions competition, then faking performing on violin with player. Henry succeeded in all his bad affairs and enjoyed the victories without shame. So cheating people became Henry's reliable tactics in his strategy to win.

Henry's psychological tactics in communication include false compassion (empathy), affective moments of joy or relaxation. Cognitive semantics in the child's behavior, linked to emotional, is revealed in contacts with his friends (exchange of ideas, experience, skills), their understanding, self-presentation intentions, ability to interpret social situations, foreseeing the results, people evaluations, ability to influence people's conclusions by presentation tactics. Henry's self-presentation becomes conscious in social surrounding, developing his cognitive skills.

It is a known fact that children's behavior differ with their gender, and the boys are usually more agile and reactive than girls. On the other hand, the Bible advice "*Be like children*" is interpreted in all possible ways, resulting in unconscious, unsociable, inhuman conduct. So in communication sub-consciousness may be realized and not the trained norms of civilized life. Thus the progress in children bringing up and education is only possible with special attention to developing consciousness as awareness of social surrounding and logical thinking which skills will favor communication and cooperation.

Conclusion. The polyparadigmatic psycholinguistic analysis of lexical and textual semantics in the verbal and nonverbal representations of Henry's behavior in dialogical speech with children and adults reveals the cognitive semantics of the key notion "horrid" which forms the complex concept of subjective egotism that can be attributed to the child's sub-consciousness and his search for the social recognition and not adaptation to society. The psycholinguistic screening discovers the way of the harm-doing child to socialization and self-organization by developing his abilities in seeking and achieving social recognition in his

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «horrid henry» (In English) [Psicholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «horrid henry»]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

challenging surrounding. **The prospective investigation** will be focused on the uncomplimentary dialogical communication.

Література:

1. Капустюк, О. М., Пастушенко, В. С. «Психологічні особливості само презентаційної поведінки дітей 9-10 років.» *Особистість в умовах кризових викликів сучасності: Матеріали методологічного семінару НАПН України (24 березня 2016 року)* (Київ, 2016): 146–153
2. Коменський, Я. *Велика дидактика* (1982): 309–311.
3. Ушинський, К. Д. «Людина як предмет виховання.» *Вибрані пед. твори: у 2 т., т. 1* (Київ, Радянська школа, 1983), 393.
4. Фіцула, М. М. *Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти*. (Київ, Видавничий центр «Академія», 2002), 528.
5. *Большой энциклопедический словарь*, <https://rus-big-enc-dict.slovaronline.com/54516>
6. “*HorridHenry*” *animated cartoon*, [https://en.wikipedia.org/wiki/Horrid_Henry_\(TV_series\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Horrid_Henry_(TV_series)).
7. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, [https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/horrida rather horrid little man](https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/horrida%20rather%20horrid%20little%20man)
8. *Oxford Advanced American Dictionary*, https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/horrid

References:

1. Kapustiuk, O. M., Pastushenko, V. S. «Psykhologichnyy osoblivosty samoprezentatsiinoi povedinki ditey 9-10 rokiv.» *Osobistist v umovakh krizovih viklikiv suchasnosti bucmist' v umovakh krizovih viklikiv suchasnosti: Materialy metodologichnoho seminaru NAPN Ukraini 24 beresnia 2016 roku* (Kyiv, 2016): 146–153.
2. Komens'kyj, Ja. *Velyka dydaktyka* (1982): 309–311.
3. Ushinsky, K. D. «Ludina yak predmet vikhovannia.» *Vibrany ped. Tvory u 2 t., т. 1* (Kyiv, Radyanska shkola, 1983), 393.
4. Fitsula, M. M. *Pedagogika. Navchalny posibnik dla studentiv vischikh pedagogichnih zakladiv* (Kyiv, Vidavnychiy Tsentr “Akademiya”, 2002). 528.
5. *Bolshoi entsiklopedichesky slova*, <https://rus-big-enc-dict.slovaronline.com/54516>
6. “*HorridHenry*” *animated cartoon*, [https://en.wikipedia.org/wiki/Horrid_Henry_\(TV_series\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Horrid_Henry_(TV_series)).
7. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, [https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/horrida rather horrid little man](https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/horrida%20rather%20horrid%20little%20man)
8. *Oxford Advanced American Dictionary*, https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/horrid

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «horrid henry» (Англійською) [Psiholingvistichnij analiz verbal'nih ta neverbal'nih prezentacij u mul'tiplikacijnomu fil'mi «horrid henry»]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 14.03.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.54 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.06>

EL POTENCIAL EXPRESIVO Y EVALUATIVO DE LAS UNIDADES FRASEOLÓGICAS DE JUEGOS DE AZAR EN EL IDIOMA ESPAÑOL

Lyubov I. Bobchynets (Kyiv, Ucraina)

blinfo@ukr.net

Doctora en Letras, docente del Departamento de Filología Románica y Neogriega
y Traducción de la Universidad Nacional Lingüística de Kyiv

(Ministerio de Educación y Ciencia de Ucrania)

C. Velyka Vasylkivska 73, Kyiv, Ucraina, 03150

El artículo está dedicado a las funciones de las unidades fraseológicas de juegos de azar en el español contemporáneo. Los fraseologismos estudiados se usan ampliamente en los textos de noticias, en particular, en los títulos, y hay casos de su uso como nombres propios: ergónimos y nombres de platos. Los fraseologismos de juegos de azar en el español cumplen las funciones de expresividad y evaluación. El análisis contextual muestra la evaluación positiva o negativa de personas, situaciones y comportamientos, expresada por medio de los fraseologismos de juegos de azar. La mayoría de las unidades fraseológicas de azar se usan para caracterizar negativamente a los políticos. Los refranes y proverbios de juegos de azar expresan la evaluación negativa del juego que puede provocar ludopatía. Según la estructura las unidades fraseológicas de juegos de azar son combinaciones de palabras nominativas, atributivas y verbales. Los refranes y proverbios de juegos de azar son oraciones simples o compuestas con rima y paralelismo. Los estudios futuros pueden concentrarse en el análisis comparativo de los fraseologismos de juegos de azar en español y ucraniano, la búsqueda de las equivalencias de traducción.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Expressive and Evaluative Potential of Idioms of Gambling in Spanish (in Spanish) [El potencial expresivo y evaluativo de las unidades fraseológicas de juegos de azar en el idioma español]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

Palabras clave: *fraseologismos de juegos de azar, expresividad, función evaluativa, proverbios de juegos de azar.*

EXPRESSIVE AND EVALUATIVE POTENTIAL OF IDIOMS OF GAMBLING IN SPANISH

Lyubov I. Bobchynets (Kyiv, Ukraine)

blinfo@ukr.net

PhD in Romance Philology, Associate Professor of Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation at Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
Velyka Vasylkivska Street 73, Kyiv, Ukraine, 03150

The research paper is dedicated to functional analysis of the idioms of gambling in Contemporary Spanish. The studied phraseological units are frequently used in texts of news, in particular, in the titles. There are few cases of the use of Spanish lexicon of gambling as proper names: ergonyms and names of plates. The idioms of gambling in the Spanish language perform expressive and evaluative functions. The main method of our research is the contextual analysis which reveals positive or negative evaluation of people, situations and behavior, expressed by the idioms of gambling. The most part of phraseological units of gambling are used to characterize negatively politicians and their actions. The proverbs and sayings about gambling in Spanish express negative evaluation of the game which may cause addiction. According to the structure, the idioms of gambling are nominative, attributive and verbal word combinations. The proverbs and sayings about gambling are simple and compound sentences with rhyme and parallel structure. According to the origin, the studied idioms are international or borrowed from other languages, as the English borrowing "poker face", and national idioms which mainly refer to Spanish playing cards, as "echar un órdago", "cantar las cuarenta", etc. The future studies may be devoted to the search of right equivalents of translation of the Spanish idioms of gambling into Ukrainian and comparative linguistic and culture studies of Spanish and Ukrainian idioms of gambling.

Key words: *idioms of gambling, expressivity, evaluative function, proverbs about gambling.*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Експресивний та оцінний потенціал фразеологізмів азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Ekspresyvnij ta ocinnij potencial frazeologizmiv azartnyh igor v ispans'kij movi]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

ЕКСПРЕСИВНИЙ ТА ОЦІННИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ АЗАРТНИХ ІГОР В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Любов Іванівна Бобчинець (Київ, Україна)

blinfo@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської
і новогрецької філології та перекладу Київського національного
лінгвістичного університету
(Міністерство освіти і науки України)
вул. Велика Васильківська, 73, Київ, Україна, 03150

Статтю присвячено функціям фразеологічних одиниць азартних ігор у сучасній іспанській мові. Досліджувані фразеологізми широко використовуються у текстах новин, особливо в заголовках. Є також випадки використання фразеологізмів як власних назв: ергонімів та назв страв. Фразеологізми азартних ігор в іспанській мові виконують експресивну та оцінну функції. Шляхом контекстуального аналізу виявлено позитивну або негативну оцінку людей, ситуацій, поведінки, що виражають фразеологізми азартних ігор. Більшість фразеологічних одиниць азартних ігор використовується для негативної оцінки політиків. Прислів'я та приказки про азартні ігри виражають негативну оцінку до гри, що може викликати залежність. Структурно фразеологізми азартних ігор є іменними, прикметниковими та дієслівними словосполученнями. Прислів'я та приказки про азартні ігри є простими і складними реченнями з римою і паралельними конструкціями. Перспективи подальшого дослідження полягають у порівняльному аналізі українських та іспанських фразеологізмів азартних ігор, а також у пошуку еквівалентів перекладу.

Ключові слова: фразеологізми азартних ігор, експресивність, оцінна функція, прислів'я про азартні ігри.

Introducción. Los fraseologismos se usan en múltiples contextos literarios y publicísticos. Las funciones de fraseologismos en los textos literarios eran el objeto de estudios de V. Díaz Orozco, F. O. Zuluaga Gómez, L. Astrid Ciro y otros lingüistas. Nuestro estudio está concentrado en el uso de los fraseologismos de juegos de azar en los textos publicísticos. El léxico profesional y terminológico de los juegos de azar enriquece el léxico común con gran cantidad de las unidades fraseológicas. Las unidades fraseológicas del campo de juegos de azar como resultado de nominación secundaria se usan ampliamente en los textos de publicidad, noticias, poesías, letras de canciones, etc. El uso amplio de los fraseologismos en los títulos de noticias no ha sido el objeto de estudio especial, aunque merece la

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Expressive and Evaluative Potential of Idioms of Gambling in Spanish (in Spanish) [El potencial expresivo y evaluativo de las unidades fraseológicas de juegos de azar en el idioma español]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

pena destacar y analizar este fenómeno lingüístico. La popularidad de juegos de azar con la baraja española se revela en las unidades fraseológicas provenientes de los dichos juegos, por ejemplo, *cantar las cuarenta* del juego del tute, *echar un órdago* del juego del mus. El **objetivo** de nuestra investigación es el análisis funcional y pragmático de los fraseologismos de juegos de azar en el español contemporáneo en los textos publicísticos y como recurso de publicidad.

Materiales y métodos. La metodología de nuestro estudio comprende el análisis semántico y contextual del uso pragmático de la fraseología de juegos de azar. El material ilustrativo lo comprenden los textos de noticias online.

Las funciones de fraseologismos son múltiples. Según A. Zuluaga, las unidades fraseológicas cumplen tales funciones en los textos literarios como semántico-estilística, composicional, poética, icónica o metafórica [9, p. 634-638]. Además de estas funciones las unidades fraseológicas de juegos de azar cumplen la función evaluativa, lo que se revela en múltiples contextos analizados por nosotros. Así, las nominaciones fraseológicas en cuestión cumplen funciones de expresividad y evaluación del comportamiento y carácter humano (*jugar con dos barajas*, *romper la baraja*), de características físicas y emocionales (*cara de póquer*, *estar como el naipe*), de evaluación positiva o negativa de objetos o sucesos (*carta de triunfo*, *apuesta ciega*). Por ejemplo, la unidad fraseológica *sota, caballo y rey* que significa algo monótono o trivial, se usa para caracterizar películas, comida u otras cosas. La creación de unidades fraseológicas se basa en metáfora, metonimia y sinécdoque como procesos mentales de asociación y analogía.

Los resultados y discusión. Actualmente las unidades fraseológicas de juegos de azar en el idioma español se usan ampliamente como recurso expresivo en los títulos de noticias y publicidad para atraer la atención del lector, por ejemplo: "*La Copa, buen marco para cantar las cuarenta*", "*El Sevilla guarda todavía un as en la manga por Sandro*", "*A Madrid jugárselo todo*". Los títulos con las unidades fraseológicas transmiten más emoción, expresión y dinamismo a los textos que intitulan.

La popularidad de juegos de azar en España se revela en el uso de las unidades fraseológicas de juegos de azar en los nombres propios, tales como "*Baraja de viajes*, el blog de periodismo, literatura y fotografía de viajes" [11], o el nombre del restaurante en Madrid "*Sota Caballo Rey*" y los platos del dicho

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Експресивний та оцінний потенціал фразеологізмів азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Ekspresywnyj ta ocinnij potencial frazeologizmiv azartnyh igor v ispans'kij movi]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

restaurante con nombres de la baraja española, por ejemplo, "sotas (hamburguesas artesanas de carne picada al momento), *caballos* (pepitos y montados), *los reyes de la baraja* (solomillos y lomos de vaca), (*as de oros*) un plato de cuchara de temporada, *Caballos copas* (un pepito de cachopo)" [14]. Así, los nombres de la baraja española están representados en la cocina española como nombres propios de los platos y el ergónimo (el nombre del restaurante).

Las unidades fraseológicas de juegos de azar se emplean para expresar: 1) las acciones o características del comportamiento humano: *abrir (enseñar) las cartas o poner las cartas boca arriba* (revelar los planes e intenciones), *jugar una carta decisiva* (actuar decisivamente), *no saber a que carta quedarse* (la inseguridad, vacilaciones de la gente), *jugar sucio* (representa la conducta deshonestas), *jugar limpio* (la conducta honesta), *jugar a dos cartas / barajas* (ser hipócrita), *cantar las cuarenta* (decir todo lo malo que piensas), *lanzar un órdago* (arriesgar mucho, órdago es la apuesta más grande en el juego del mus), *romper la baraja* (romper el contrato, violar el convenio), por ejemplo: "*Romper la baraja. La creciente deslegitimización de la Organización Mundial del Comercio (OMC) ha dado un nuevo impulso a las organizaciones campesinas asistentes a la quinta cumbre interministerial celebrada en Cancún. Su estrategia ha sido determinante: no negociar migajas. No se trataba de presionar con el objetivo de reducir los subsidios agrícolas de los países desarrollados a cambio de nuevas contrapartidas como la agenda de Singapur (medidas para liberalizar el comercio). Se lo han jugado al todo o nada sabiendo que el objetivo era romper la baraja. No se puede negociar la agricultura dentro de la OMC porque da prioridad al mercado. Hay un problema de raíz*" [8].

En este artículo se critica la política de la OMC que, dando prioridad al mercado, daña el estado de agricultura. En el ejemplo citado la unidad fraseológica *romper la baraja* se emplea en el título del artículo y se repite al final del texto creando la intencificación de la actitud desaprobadora del autor.

2) características físicas de las cosas y personas, entre las cuales merece destacar:

a) las características positivas: *le da bien el naípe* (tiene suerte en cartas y en la vida), *tener as en la manga* (tener una ventaja oculta, escondida), *jugar limpio* (діяти чесно),

b) las características negativas: *apuesta ciega*, *castillo de naipes* (algo inestable, inseguro), *cara de póquer* (cara impenetrable como característica de aspecto físico y psicológico), *estar como el naípe* (ser muy fino de personas, ser arruigado de cosas), *sota*, *caballo*, *rey* (algo trivial, monótono).

La misma unidad fraseológica puede expresar características negativas o positivas dependiendo del contexto. Así, en algunos contextos *tener as en la manga* se caracteriza algo oculto y amenazante, por ejemplo: *"El as en la manga que se guardaba el chavismo para fijar sus propias reglas. El juego ha pasado a otro nivel", resume Félix Seijas, director de la consultora de opinión Delphos, tras unas horas vertiginosas en un país que habitualmente corre a toda velocidad. Una estrategia "muy sofisticada" pero "no democrática", como apostilla Luis Vicente León, presidente de Datanálisis. Nicolás Maduro llevaba escondido un retorcido as en su manga revolucionaria, que ya sobre la mesa amenaza con cambiar drásticamente las reglas del juego, pese a que sólo han transcurrido 18 años desde la aprobación de la Constitución bolivariana"* [6].

En la parte de este artículo la unidad fraseológica *as en la manga* se usa en el título y dentro del texto como recurso expresivo intensificador. El epíteto *retorcido* de connotación negativa enfatiza la política no democrática de Nicolás Maduro.

Según la estructura gramatical y sintáctica las unidades fraseológicas son variadas. Hay frases nominativas y atributivas (*cara de póquer*, *ruleta rusa*, *apuesta ciega*, *castillo de naipes*, *la última baraja*, *sota*, *caballo*, *rey*), aunque la mayor parte son frases verbales (*romper la baraja*, *jugar a dos barajas*, *poner la vida al tablero*, *enseñar las cartas*). Los refranes y proverbios de juegos de azar tienen la estructura de oraciones simples o compuestas, con rima y construcciones paralelas.

Según su origen destacan unidades fraseológicas internacionales, prestadas de otras lenguas (*cara de póquer*, calco del inglés), y nacionales, que en su mayoría se refieren a la baraja española (*echar un órdago*, *sota*, *caballo*, *rey*). La unidad fraseológica *cara de póquer* representa el calco semántico del inglés que se usa ampliamente en el idioma español: *"¿Por qué ante los problemas de una mujer el*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Експресивний та оцінний потенціал фразеологізмів азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Ekspresywnyj ta ocinnij potencial frazeologizmiv azartnyh igor v ispans'kij movi]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

hombre da soluciones y pone cara de póquer? ... Y las mujeres, por nuestra parte, necesitamos comprender que detrás de la búsqueda de soluciones o de una posible cara de póquer existe preocupación y cariño... porque en la comprensión mutua surge la magia para sentirnos mejor entre nosotros" [4].

Hay frases hechas individuales que tienen autores como la famosa y muy citada unidad fraseológica *paciencia y barajar* que pertenece a Miguel de Cervantes.

La gran cantidad de las unidades fraseológicas de juegos de azar se usan como el título de noticias de deporte y política enfatizando el riesgo que corren los deportistas y políticos, por ejemplo: "*Jugarselo todo*" [13] "*A Madrid jugárselo todo*" [10]. La unidad fraseológica *castillo de naipes* se emplea para mostrar algo inestable o inseguro, por ejemplo, con el castillo de naipes se compara el euro, la política, la autoestima, etc., como en el título del artículo "[*Autoestima: el castillo de naipes*](#)" [7], que en el contexto dado significa autoestima baja.

La mayoría de las unidades fraseológicas del campo de juegos de azar, usadas en los textos de noticias, caracterizan las acciones de políticos negativamente:

1. *Romper la baraja. La libertad de expresión es un derecho prevalente. El límite es el llamado discurso de odio. Puede hacerse una restricción mental para obviar este extremo y afirmar que la libertad de expresión es ilimitada, pero no puede concluirse que su ejercicio sea inocuo: lo que hacemos o dejamos de hacer tiene consecuencias en las relaciones interpersonales, sociales y políticas. Desde esta lógica, amparándose en la libertad de expresión, los diputados de la CUP en el Parlament hace tiempo que han roto la baraja.*

2. *Rusia vuelve a meter baza en Afganistán. Vladimir Putin intenta reforzar su influencia en el país, ante la mirada desconfiada de Estados Unidos [5].*

Una de las unidades fraseológicas del juego de azar frecuentemente usadas en los títulos de las noticias es *enseñar las cartas*: "*Rafa Escobar enseña sus cartas hoy en Estepona*" [1], "*La Fed no enseña sus cartas ante la incertidumbre de Trump y una creciente inflación*" [2], "*El nuevo partido de Colau enseña sus cartas: república social, democrática y ambientalmente justa*" [12]. La unidad fraseológica *enseñar las cartas* con el significado de *mostrar planes e intenciones* en los ejemplos dados sirve de recurso expresivo y pragmático.

El fenómeno de juego de azar está expresado por unidades fraseológicas tanto a nivel de combinaciones de palabras como frases hechas, proverbios y refranes. En numerosos refranes y proverbios de juegos de azar se expresa la actitud negativa o positiva de la gente al juego, lo que comprueba el papel importante de juegos de azar en la vida de los españoles. Múltiples refranes revelan la evaluación negativa del juego de azar mostrando las consecuencias, tales como pérdida de tiempo, dinero, adicción o ludopatía:

1. *El juego nos roba tres cosas excelentes: el dinero, el tiempo y la conciencia.*
2. *Juego de manos, juego de villanos.*
3. *Dinero que el naípe ha traído, hoy venido y mañana ido.*
4. *El juego destruye más que el fuego.*
5. *Bien juega el que no juega.*
6. *Quien al juego se aficiona, jugará hasta su última hora.*
7. *Quien no juega es un tonto, y el que mucho es un loco: refiriéndose al juego de la lotería [3, p. 254–255].*

Conclusiones. Los fraseologismos de juegos de azar en el español contemporáneo son recursos populares de expresividad y evaluación en las noticias y textos de publicidad. El humor, paralelismo, la ironía y rima contribuyen a la expresividad de los proverbios y refranes que representan la sabiduría del pueblo español, su amor y al mismo tiempo la crítica de los juegos de azar que se hacen más mecánicos y populares si tenemos en cuenta el desarrollo de la industria de juegos de azar con numerosos salones de juegos, casinos, estancos de loterías. Según la estructura gramatical y sintáctica las unidades son frases nominativas, atributivas y verbales. Los refranes y proverbios de juegos de azar son oraciones simples o compuestas, con rima y paralelismo.

La perspectiva de la investigación reside en el aspecto de traducción y búsqueda de equivalentes ucranianos de las unidades fraseológicas españolas de juegos de azar. Los estudios comparativos de los refranes españoles y ucranianos de juegos de azar pueden contribuir tanto a la filología, traductología como a la culturología.

References:

1. Almargo, R. «Rafa Escobar enseña sus cartas hoy en Estepona». *Europasur*. Accessed August 03, 2012. http://www.europasur.es/deportes/Rafa-Escobar-ensena-cartas-Estepona_0_612239349.html

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Експресивний та оцінний потенціал фразеологізмів азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Ekspresywnyj ta ocinnij potencial frazeologizmiv azartnyh igor v ispans'kij movi]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

2. De Haro, José Luis. «La Fed no enseña sus cartas ante la incertidumbre de Trump y una creciente inflación». *El economista*. Accessed February 01, 2017. <http://www.eleconomista.es/mercados-cotizaciones/noticias/8126391/02/17/La-Fed-no-ensena-sus-cartas-ante-la-incertidumbre-de-Trump-y-una-creciente-inflacion.html>
3. Díaz Orozco, V., Zuluaga Gómez, F. O., Astrid Ciro, L. «Funciones de los fraseologismos en la novelística de García Márquez: el caso de la desautomatización.» *Revista virtual Universidad Católica del Norte*, (26), febrero-mayo, 2009. Accessed September 03, 2022: <http://revistavirtual.ucn.edu.co/index.php/RevistaUCN/article/view/112>
4. González Díaz, José Luis. *Dichos y proverbios* (Madrid: Edimat Libros, 2013), 490.
5. Jerico, Pilar. *Ante los problemas de una mujer el hombre da soluciones y pone cara de póquer*. Accessed November 03, 2015. <http://www.pilarjerico.com/por-que-ante-los-problemas-de-una-mujer-el-hombre-da-soluciones-y-pone-cara-de-poquer>
6. Körbely, T., Rös, S, F. "Rusia vuelve a meter baza en Afganistán". *Tiempo de hoy*. Accessed May 05, 2017. <http://www.tiempodehoy.com/mundo/rusia-vuelve-a-meter-baza-en-afganistan>
7. Lozano, Daniel. "El as en la manga que se guardaba el chavismo para fijar sus propias reglas". *La Nación*. Accessed May 03, 2017. <http://www.lanacion.com.ar/2019921-el-as-en-la-manga-que-se-guardaba-el-chavismo-para-fijar-sus-propias-reglas>
8. Parra, Ignacio. *Autoestima es el castillo de naipes*. Accessed May 18, 2015. <http://www.psicologomajadahonda.net/autoestima-el-castillo-de-naipes/>
9. Romero, Yolando. "Romper la baraja". *Judoaviles*. Accessed September 20, 2013. <http://www.judoaviles.es/actualidad-noticias-detalle.asp?id=408>
10. Zuluaga, A. *Sobre las funciones de los fraseologismos en los textos literarios* (Madrid: Paremia, 1997): 631-640.
11. «A Madrid jugárselo todo». *Judoaviles*. Accessed April 21, 2017. <http://www.judoaviles.es/actualidad-noticias-detalle.asp?id=408>
12. «Baraja de viajes». *Blogpost*. Accessed November 23, 2016. <https://barajadeviajes.com/2016/11/23/el-parque-tayrona-en-colombia/>
13. «El nuevo partido de Clolau enseña sus cartas: república social, democrática y ambientalmente justa». *abc.es* Barcelona. Accessed January 20, 2017. http://www.abc.es/espana/catalunya/politica/abci-nuevo-partido-colau-ensena-cartas-republica-social-democratica-y-ambientalmente-justa-201701201241_noticia.html
14. «Jugárselotodo». *Hoy es. noticias de deporte*. Accessed November 09, 2013. <http://www.hoy.es/v/20111109/deportes/mas-deporte/golf-normal-jugarselo-todo-20111109.html>
15. «Taberna Sota, caballo, rey: el nuevo concepto del grupo Raza Nostra en Pozuelo». *Blogpost Comer bien a buen precio en Madrid*. Accessed June 28, 2015 <http://comerbienabuenpreciomadrid.blogspot.com/2015/06/sota-caballo-rey-raza-vaca-hamburguesa-nostra-juan-pozuelo.html>

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])
Expressive and Evaluative Potential of Idioms of Gambling in Spanish (in Spanish) [El potencial expresivo y evaluativo de las unidades fraseológicas de juegos de azar en el idioma español]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.03.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.96 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.07>

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ ВІЙНА В ІСПАНЬКОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анна Миколаївна Дробязко (м. Київ, Україна)

annadr1004@gmail.com

студент магістратури кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14)

Статтю присвячено дослідженню способів актуалізації концепту ВІЙНА, який у зв'язку з напруженими соціо-політичними подіями ХХІ століття, посідає важливе місце у свідомості представників іспаномовного суспільства. На нашу думку, подальше вивчення способів його розуміння та інтерпретацій у свідомості кожного народу може стати вагомим внеском до пошуку дипломатичних шляхів вирішення збройних конфліктів.

У ході розвідки виявлено способи репрезентації концепту ВІЙНА в іспанських газетних текстах, що висвітлюють акти російської агресії проти Грузії (2008 р.) та України (2014 р., 2022 р.). Розглянувши словникові дефініції даних лексем-вербалізаторів, нами було досліджено поняттєвий складник концепту. Здійснено аналіз структурно-семантичного наповнення концепту, проаналізовано контексти використання вербалізаторів, з метою визначення асоціативного складника, який допомагає розібратися в ставленні до цього явища продуцентів та споживачів іспанського публіцистичного дискурсу. Встановлено, що концепт ВІЙНА має розгалужене номінативне поле та широкий спектр інтерпретацій залежно від контексту, в якому він використовується.

Ключові слова: *концепт, публіцистичний дискурс, метафора, війна, способи вербалізації.*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Лексико-семантичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі
(Українською) [Leksiko-semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistischom diskursi]

© Дробязко А. М. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

LEXICAL AND SEMANTIC WAYS OF CONCEPT WAR VERBALIZING IN SPANISH JOURNALISTIC DISCOURSE

Anna M. Drobiazko (Kyiv, Ukraine)

annadr1004@gmail.com

Master's Degree Student of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601)

The article treats the investigation of the ways of linguistic foregrounding of the concept WAR, which, in connection with the tense socio-political events of the 21st century, occupies an important place in the consciousness of representatives of the Spanish-speaking society. In our opinion, further study of the ways of its understanding and interpretations in the mindset of each nation can be a significant contribution to the search for diplomatic ways of resolving armed conflicts all over the world.

During the investigation we revealed the main ways of its representation in newspaper articles about Russian aggression against Georgia (2008) and Ukraine (2014, 2022). Texts of news feeds of Internet sources, Spanish-language periodicals and mass media were selected as material for analysis, as they best reflect the objective reality and represent an actual contemporary image of the war.

Having considered the dictionary definitions of these lexemes-verbalizers, we investigated the conceptual component of the concept, examined the structural and semantic content of the concept. The contexts of the use of verbalizers were analyzed in order to determine the associative component, which helps to understand the attitude of producers and consumers of Spanish journalistic discourse towards this phenomenon. It has been established that the concept of WAR has an extensive nominative field and a wide range of interpretations depending on the context in which it is used.

Keywords: *concept, journalistic discourse, metaphor, war, methods of verbalization.*

Проблема розуміння та усвідомлення поняття ВІЙНА завжди була і залишається особливо актуальною у ХХІ столітті. Суспільству, яке пережило дві світові війни та наразі спостерігає за збройними конфліктами майже на кожному континенті, надзвичайно важливо осмислити даний концепт задля встановлення

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Lexical and semantic ways of concept WAR verbalizing in Spanish journalistic discourse (in Ukrainian) [Leksiko-semanticzni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Drobiazko A. M. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

причин виникнення збройних протистоянь та розробки механізмів їх запобігання.

Саме тому концепт ВІЙНА все частіше стає об'єктом різногалузевих наукових досліджень, зокрема численних лінгвістичних розвідок. Про це свідчить велика кількість праць як іноземних, так і українських науковців, зокрема, Дж. Андерхіла, О. Гуменюк, Л. Брославської, Н. Бондара, Є. Васянович та ін. Такий інтерес також зумовлений варіативністю інтерпретацій цього поняття в різних мовних картинах світу. Будучи явищем позамовного простору, концепт ВІЙНА має різну конотацію в національній свідомості різних народів.

Таким чином, **актуальність** даної статті зумовлена інтересом науковців до розуміння концепту ВІЙНА на тлі тривожної політичної ситуації у світі сьогодні та потребою знайти дієві способи дипломатичного вирішення конфліктів, внеском до чого може бути дослідження способів його розуміння та інтерпретацій у свідомості кожного народу.

Наукова новизна полягає у спробі вперше дослідити способи та засоби вербалізації концепту ВІЙНА саме у контексті російської агресії проти Грузії (2008 р.) та України (2014 р., 2022 р.).

Методологічна основа статті – загальнонаукові методи (аналізу, синтезу, індукції, дедукції), метод структурно-семантичного аналізу.

Метою даної розвідки є з'ясувати специфіку вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському газетному тексті, зокрема шляхом аналізу лексем, вжитих на позначення даного концепту в статтях іспаномовних періодичних видань, які висвітлюють російську агресію проти Грузії у 2008 році, України у 2014 році та України у 2022 році. Дослідити, яким чином та чи інша назва, а передусім, вибір того або іншого мовного засобу не просто репрезентує, а концептуалізує способи розуміння та ставлення представників іспаномовної національної свідомості до вказаних вище подій. **Об'єктом** виступає лінгвокультурний концепт ВІЙНА в іспаномовній публіцистиці, а **предмет** складають способи та засоби мовного вираження даного концепту. Матеріалом для аналізу слугують тексти новинних стрічок інтернет-джерел, соціальних мереж та ЗМІ.

Головним вербалізатором концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі є лексема «*guerra*». Словник Королівської академії іспанської мови [12] пропонує шість значень цього слова:

1. Розбіжності та порушення миру між двома чи більше

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Лексико-семантичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі (Українською) [Leksiko-semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Дробязко А. М. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

державами.

2. Збройна боротьба між двома чи більше націями або між сторонами однієї нації.
3. Протистояння, суперництво.
4. Боротьба, навіть у моральному сенсі.
5. Протиставлення однієї речі іншій.
6. Захоплення від бою (тут і далі переклад наш).

Можемо зробити висновок, що лексема *guerra* має переважно негативне асоціативне виявлення в іспанській мовній картині світу. У нашій розвідці ж, передусім, актуалізується лексико-семантичний варіант під номером 2.

Вивчаючи номінативний простір концепту ВІЙНА на тлі російської агресії проти Грузії у 2008 році, ми виділили 16 мовних засобів на позначення цього поняття, серед яких *la operación militar, la invasión militar, la trampa, el pleito, el asunto georgiano, la disputa, el puñetazo, el ataque*. Усі згадані вище синоніми ми визначаємо периферією даного концепту, у той час як ядром, безсумнівно, є лексема *el conflicto* (*el conflicto territorial, el conflicto hermano, el conflicto del cáucaso, el conflicto fronterizo*), яка має менш негативне маркування, ніж безпосередньо лексема *guerra*.

За Словником Королівської академії іспанської мови [8] слово *el conflicto* має наступні значення:

1. Боротьба, протистояння.
2. Збройний конфлікт.
3. Жахлива ситуація, з якої складно знайти вихід.
4. Проблема, питання предмет обговорень.
5. Співіснування в особистості суперечливих тенденцій, здатних породжувати тривожні та невротичні розлади.
6. Момент, коли бій найважчий і найжорстокіший.

Здійснивши порівняльний аналіз семантики лексем *guerra* та *conflicto*, слід зазначити, що певні значення слів є контроверсійними і практично не припускають узгодження. Водночас, серед дотичних дефеніцій варто виокремити *збройна боротьба* (*guerra*) та *збройний конфлікт* (*conflicto*). Саме це тлумачення й імплементується в досліджених нами статтях.

Варто зазначити, що власне слово *guerra* в опрацьованому нами матеріалі було вжито лише двічі (*la guerra, la guerra abierta*), що становить 1.2 % від

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Lexical and semantic ways of concept WAR verbalizing in Spanish journalistic discourse (in Ukrainian) [Leksiko-semanticzni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Drobiazko A. M. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

загальної кількості лексем-вербалізаторів. Дана лексема у цих конкретних випадках вживання репрезентує своє друге за словником значення: *La disputa entre Georgia y Rusia por el control de la región rebelde de Osetia del Sur se convirtió ayer en una guerra abierta*. Проаналізувавши контекст використання цього вербалізатора концепту ВІЙНА, ми робимо висновок про негативне ставлення споживачів та продуцентів іспанського публіцистичного дискурсу до цих подій.

Досліджуючи публіцистичний дискурс, важливо зауважувати також той факт, що автори часто послуговуються не лише традиційними для національної мовної свідомості засобами, а й власними образними одиницями. Прикладом може слугувати словосполучення “sangrienta aventura”, вжите Родріго Фернандесом на позначення офіційної позиції російського уряду щодо даних подій: “*El Gobierno ruso denuncia la "sangrienta aventura" georgiana*” [18].

Таким чином, можемо зробити висновок, що російсько-грузинська війна 2008 року в іспаномовному газетному тексті вербалізується переважно за допомогою лексеми *el conflicto*, що в цьому дискурсі репрезентує значення *enfrentamiento armado*.

У дослідженні концепту ВІЙНА в контексті російської агресії проти України у 2014 році фігурують 12 лексичних одиниць на його позначення, які були розподілені нами за полями. Перше з яких – *La guerra en el este* (букв. *Війна на Сході*), друге – *La guerra del gas* (букв. *газова війна*) та третє – *La guerra de la desinformación* (*інформаційна війна*). Також ми встановили, що лексеми, які входять до першого поля є ядром, периферію ж, відповідно, становлять ті, що входять до другого та третього.

До першого поля належать такі мовні засоби: *la intervención, el conflicto de Donbás, la tensión, el enfrentamiento, el conflicto armado, la invasión, la operación de limpieza, la crisis, la ocupación militar y política, la lucha, la deriva, la agresión rusa, los sucesos en el este de Ucrania, la agresión, los hostilidades, la operación, los disturbios en el este, el caos*.. Далі зясовуємо, що домінантним вербалізатором є слово *guerra*, яке було використано 7 разів. Лексема *invasión*, у свою чергу, посідає друге місце та вживається 6 разів, що становить 20% від загальної кількості.

Наступним полем є *La guerra del gas*. У ході дослідження нами було визначено 5 мовних одиниць на позначення концепту ВІЙНА. Серед яких

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Лексико-семантичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі (Українською) [Leksiko-semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Дробязко А. М. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

наступні: *la guerra energética, el conflicto del gas, la situación, la amenaza, la guerra del gas*. Найвживанішою з них є саме остання.

На нашу думку, у даному випадку відбувається звернення до концепту ВІЙНА у вигляді когнітивної метафори. Сприйняття концепту часто може бути метафоричним. У таких прикладах осмислення однієї концептуальної сфери відбувається за допомогою іншої [2, с. 5]. Досліджуючи концептуальний аспект *La guerra del gas* нам вдалось встановити метафоричний зв'язок війни та холоду. Ця метафорична модель покликана, насамперед, створювати емоційно-оцінний ефект, перенести оцінне ставлення від поняття-джерела до метафоричного значення. Разом з тим, таке оціночне словосполучення, як *газова війна* давно вийшло з концептуального поля ВІЙНИ та часто вживається в політичному дискурсі, що робить його інструментом політичного впливу в ході енергетичного шантажу. У іспанській мовній свідомості метафоричне концептуальне поле ВІЙНА можна назвати сталим за своєю суттю. Тож, метафора *la guerra del gas* є швидше «стертою» (сухою), мовним кліше, хоча, незважаючи на втрату образності, вона досі продукує почуття страху, небезпеки та тривоги в споживачів та продуцентів публіцистичного дискурсу.

Під час дослідження третього поля *La guerra de la desinformación* ми встановили 4 лексеми на позначення концепту ВІЙНА, а саме: *la desinformación, la mentira, la teoría de conspiración, la propaganda*. Безумовно, таке тлумачення концепту ВІЙНА є не зовсім стандартним та стало можливим не так давно, а саме завдяки появі та розвитку засобів масової інформації. Проте, наразі невід'ємним складником будь-яких збройних конфліктів є вплив на населення шляхом розповсюдження певної інформації, з метою її використання у власних інтересах та маніпулювання колективною свідомістю. Наша розвідка доводить, що істотною частиною розуміння та осмислення ВІЙНИ як поняття представниками іспаномовної національної свідомості є явище дезінформації. Намагаючись з'ясувати, яке словникове значення лексеми *guerra* було імплементовано у даному випадку, ми дійшли висновку, що це *oposición de una cosa con otra*. Оскільки, передусім – це боротьба та опозиція двох інформаційних потоків опонентів.

Наступним етапом нашої розвідки стало вивчення засобів вербалізації концепту ВІЙНА у контексті російської агресії проти України 2022 року. Нами було встановлено 13 лексем-вербалізаторів, серед яких: *el ataque, la agresión*

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Lexical and semantic ways of concept WAR verbalizing in Spanish journalistic discourse (in Ukrainian) [Leksiko-semanticzni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Drobiazko A. M. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

militar, «la operación militar especial», el genocidio, el conflicto, la guerra, la intervención militar, la invasión, la ofensiva, la incursión, la batalla, la campaña militar, la confrontación.

Діаграма 1 показує, що концепт ВІЙНА у цьому випадку репрезентується здебільшого за допомогою лексики *guerra*:

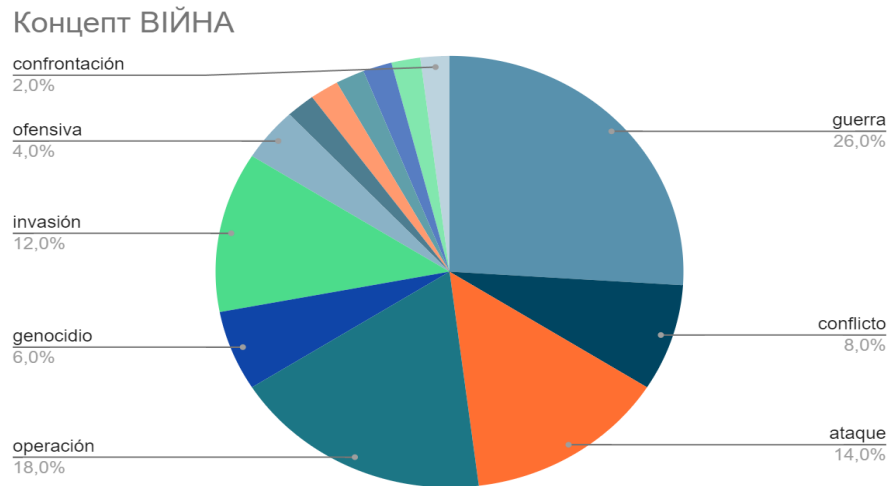

Рис. 1. Засоби вербалізації концепту ВІЙНА

Надзвичайно цікавим є використання словосполучення «*la operación militar especial*». У більшості досліджених нами текстів дана словосполука береться в лапки, вживання яких не вмотивоване правилами пунктуації, тобто вони є авторськими або факультативними, оскільки не виділяють чужі слова, а виконують функції стилістичні чи семантичні. Отже, за допомогою лапок в словах актуалізується презирливе, іронічне значення: *A seis meses de la «operación militar especial» de Rusia en Ucrania, la guerra se eterniza* [8].

Водночас, трапляються й традиційні обов'язкові лапки. Наприклад: «*Poco antes del amanecer en Moscú, en un discurso belicista y furibundo, el presidente ruso ha anunciado una «operación militar especial» en el Donbás, en el este de Ucrania*» [17]. Даний термін є найбільш токсичним з усіх вищезгаданих, адже саме ним послуговується російська пропаганда.

Отже, результати здійсненого нами аналізу дозволяють стверджувати, що концепт ВІЙНА в іспанському газетному тексті має розгалужене номінативне поле, зважаючи на варіативність засобів його репрезентації. Розглядаючи агресію проти Грузії, найвживанішим вербалізатором було встановлено лексему *conflicto*. *El conflicto*, на нашу думку, у даному контексті виконує роль скоріше евфемізму, який

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Лексико-семантичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі
(Українською) [Leksiko-semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicisticchnomu diskursi]

© Дробязко А. М. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

широко вживався в той час у західній пресі. Проте, він, без сумніву, має негативну конотацію та свідчить про неприйняття представниками іспаномовного суспільства доцільності даної агресії. Досліджуючи агресію проти України у 2014 році, з'ясували, що найбільш вживаною є лексема – *guerra*.

У ході розвідки нами також було виокремлено випадки існування даного концепту в національній свідомості як буквального явища, так і в метафоричному оточенні (*la guerra del gas*). Це свідчить про неоднорідність його структурно-семантичного наповнення.

Здійснений аналіз способів актуалізації цього ж концепту в контексті російсько-української війни 2022 року, демонструє певну зміну асоціативного складника. Найбільш вживаним вербалізатором у цьому випадку слугує лексема *guerra*, що свідчить про негативне маркування концепту, а вживання виразу «*operación militar especial*» у факультативних лапках репрезентує визнання несправедливості нав'язуваної агресором версії операції порятунку.

З огляду на вищезазначене можемо стверджувати, що представники іспаномовного суспільства ставляться до російської агресії проти України як до повномасштабної війни. Іспанські ЗМІ інтерпретують цю об'єктивну дійсність не просто як конфлікт, а як жорстоке збройне вторгнення на територію суверенної держави. Повсякчас відчувається відверте засудження дій країни-агресора.

Концепт ВІЙНА є невід'ємним елементом світобачення представників іспаномовної картини світу через історичні події та поточну гостру соціо-політичну ситуацію. Саме тому вбачаємо актуальним подальше дослідження цього концепту та, зокрема, особливостей його вербалізації.

Література:

1. Брославська, Л. Я. «Номінативний простірконцепту war / війна в американській мовній картині світу.» *Англістика та американістика* 13 (2016): 27–32.
2. Васянович, Є. «Структурно-семантичне наповнення концепту «ВІЙНА» у лінгвістичних дослідженнях.» *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах* 38 (2018): 5-9.
3. Голубовська, І. О. *Етнічні особливості мовних картин світу* (Київ: Логос, 2004), 282.
4. Данилич, В. С. *Феномен людини в системі мови і картині світу (за пам'ятками епохи становлення національної мови і національної літератури Іспанії)* (Київ, 2000), 246.
5. Кагановська, О. М. «Текстові концепти художньої прози: когнітивна та комунікативна динаміка (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя).» (Дис. д-ра Київ, 2003), 502.
6. Попова, Н. М. *Національно-марковані концепти в мовній картині світу Іспанії:*

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Lexical and semantic ways of concept WAR verbalizing in Spanish journalistic discourse (in Ukrainian) [Leksiko-
semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Drobiazko A. M. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

динаміка розвитку: монографія (Київ, 2018), 268.

7. Яворська, Г. М. «Концепт «ВІЙНА»: семантика і прагматика.» *Стратегічні пріоритети* 1 (38) (2016): 14-23.

Джерельна база:

8. «A seis meses de la “operación militar especial” de Rusia en Ucrania, la guerra se eterniza.» *El Observador* (2022), <https://www.elobservador.com.uy/nota/a-seis-meses-de-la-operacion-militar-especial-de-rusia-en-ucrania-la-guerra-se-eterniza-20228232260>
9. David, M. «Herszenhorn. La guerra de la desinformación.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/04/16/actualidad/1397671343_218418.html
10. *EE UU desplegará tropas en la frontera oeste de Ucrania y Rusia mantiene las suyas en el este. 20 minutos internacional* (2014), <https://www.20minutos.es/noticia/2117108/0/ucrania/tropas-occidente/rusia/>
11. «El ataque de Rusia a Ucrania: así ha empezado la guerra Madrid.» *El País* (2022), <https://elpais.com/internacional/2022-02-24/video-asi-ha-empezado-la-guerra-en-ucrania.html>
12. *El Diccionario de la lengua española*, <https://dle.rae.es/>
13. Meyer, J. «Guerra relámpago en Georgia.» *El País* (2008), https://elpais.com/diario/2008/08/28/internacional/1219874407_850215.html
14. Lucía Abellán. «Rusia acepta una solución temporal a la ‘guerra del gas’.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/06/02/actualidad/1401736814_446491.html
15. Luis Doncellucía Abellán. «La ‘guerra del gas’ vislumbra su final.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/10/30/actualidad/1414701076_728776.html
16. María Antonia Sánchez Vallejo. La ofensiva de Kiev lleva la guerra al este. *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/05/03/actualidad/1399147310_358886.html
17. María, R. «Sahuquillo. Rusia lanza un ataque por tierra, mar y aire contra Ucrania y se acerca a la capital Sloviansk (Ucrania).» *El País* (2022), <https://elpais.com/internacional/2022-02-24/putin-ordena-una-operacion-militar-en-ucrania.html>
18. Rodrigo Fernández. «Guerra abierta entre Rusia y Georgia.» *El País* (2008), https://elpais.com/diario/2008/08/10/internacional/1218319201_850215.html
19. Rodrigo Fernández. «Rusia bombardea Georgia en una espiral de guerra abierta.» *El País* (2008), https://elpais.com/diario/2008/08/10/portada/1218319205_850215.html
20. Rodrigo Fernández. «Rusia inicia una ‘guerra del gas’ con cortes en el suministro a Ucrania.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/06/16/actualidad/1402905837_944729.html

References:

1. Broslavska, L. Ya. «Nominatyvnyi prostirkontseptu war / viina v amerykanskkii movnii kartyni svitu [The nominative space of the concept of war in the American linguistic picture of the world].» *Anhlistyka ta amerykanistyka* 13 (2016): 27–32.
2. Vasyanovuch, Y. «Структурно-семантичне наповнення концепту «ВІЙНА» у лінгвістичних дослідженнях [Structural–semantic meaning of the “war” concept in linguistic researches].» *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchykh navchalnykh zakladakh* 38 (Kyiv, 2018): 5-9.
3. Golubovska, I. O. *Etnichni osoblyvosti movnykh kartyn svitu [Ethnic features of language pictures of the world]* (Kyiv: Logos, 2004), 282 p.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Лексико-семантичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі (Українською) [Leksiko-semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Дробязко А. М. [Drobjazko A. M.], annadr1004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Danylych, V. S. *Fenomen liudyny v systemi movy i kartyni svitu (za pamiatkami epokhy stanovlennia natsionalnoi movy i natsionalnoi literatury Ispanii)* [The phenomenon of man in the system of language and the picture of the world (according to the monuments of the era of the formation of the national language and national literature of Spain)] (Kyiv, 2000), 246.
5. Kaganovska, O. M. *Tekstovi kontsepty khudozhnoi prozy: kohnityvna ta komunikatyvna dynamika (na materialy frantsuzkoi romanistyky seredyny 20 storichchia)*. (Dys. d-ra filol. nauk [Textual concepts of artistic prose: cognitive and communicative dynamics (on the material of French novels of the middle of the 20th century: Ph.D. Thesis)], Kyiv, 2003), 502.
6. Popova, N. M. *Natsionalno-markovani kontsepty v movnii kartyni svitu Ispanii: dynamika rozvytku* [Nationally marked concepts in the linguistic picture of the world of Spain: dynamics of development: monograph] (Kyiv, 2018), 268.
7. Yavorska Galina. «WAR concept: semantics and pragmatics [Kontsept «VIINA»: semantyka i prahmatyka].» *Stratehichni priorityty* 1 (38) (2016): 14-23.
8. «A seis meses de la “operación militar especial” de Rusia en Ucrania, la guerra se eterniza.» *El Observador* (2022), <https://www.elobservador.com.uy/nota/a-seis-meses-de-la-operacion-militar-especial-de-rusia-en-ucrania-la-guerra-se-eterniza-20228232260>
9. David, M. «Herszenhorn. La guerra de la desinformación.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/04/16/actualidad/1397671343_218418.html
10. *EE UU desplegará tropas en la frontera oeste de Ucrania y Rusia mantiene las suyas en el este. 20 minutos internacional* (2014), <https://www.20minutos.es/noticia/2117108/0/ucrania/tropas-occidente/rusia/>
11. «El ataque de Rusia a Ucrania: así ha empezado la guerra Madrid.» *El País* (2022), <https://elpais.com/internacional/2022-02-24/video-asi-ha-empezado-la-guerra-en-ucrania.html>
12. *El Diccionario de la lengua española*, <https://dle.rae.es/>
13. Meyer, J. «Guerra relámpago en Georgia.» *El País* (2008), https://elpais.com/diario/2008/08/28/internacional/1219874407_850215.html
14. Lucía Abellán. «Rusia acepta una solución temporal a la ‘guerra del gas’.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/06/02/actualidad/1401736814_446491.html
15. Luis Doncellucía Abellán. «La ‘guerra del gas’ vislumbra su final.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/10/30/actualidad/1414701076_728776.html
16. María Antonia Sánchez Vallejo. La ofensiva de Kiev lleva la guerra al este. *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/05/03/actualidad/1399147310_358886.html
17. María, R. «Sahuquillo. Rusia lanza un ataque por tierra, mar y aire contra Ucrania y se acerca a la capital Sloviansk (Ucrania).» *El País* (2022), <https://elpais.com/internacional/2022-02-24/putin-ordena-una-operacion-militar-en-ucrania.html>
18. Rodrigo Fernández. «Guerra abierta entre Rusia y Georgia.» *El País* (2008), https://elpais.com/diario/2008/08/10/internacional/1218319201_850215.html
19. Rodrigo Fernández. «Rusia bombardea Georgia en una espiral de guerra abierta.» *El País* (2008), https://elpais.com/diario/2008/08/10/portada/1218319205_850215.html
20. Rodrigo Fernández. «Rusia inicia una ‘guerra del gas’ con cortes en el suministro a Ucrania.» *El País* (2014), https://elpais.com/internacional/2014/06/16/actualidad/1402905837_944729.html

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Lexical and semantic ways of concept WAR verbalizing in Spanish journalistic discourse (in Ukrainian) [Leksiko-semantichni zasobi verbalizacii konceptu VIJNA v ispans'komu publicistichnomu diskursi]

© Drobiazko A. M. [Drobiazko A. M.], annadr1004@gmail.com

УДК 821.112

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.9 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.08>

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ РОМАНУ УМБЕРТО ЕКО «ІМ'Я РОЗИ»

Гліб Леонідович Оксак (м. Київ, Україна)

glebushka23@ukr.net

аспірант

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглядаються деякі аспекти лінгвістичної філософії, прихильником якої був Умберто Еко, а саме конвенціональний аспект словотворення та слововживання, аспекти ізотропії, проблема інтертекстуальності художнього твору, філософські засади написання славетного роману «Ім'я рози»; а також можливості створення авторських метафор та стилістичних тропів у створенні художнього тексту.

Ключові слова: конвенціональний аспект словотворення, ізотопія, подвійна ізотопія, семантика, текст, лінгвістична філософія.

PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF UMBERTO ECO NOVEL «THE NAME OF THE ROSE»

Gleb L. Oksak (Kyiv, Ukraine)

glebushka23@ukr.net

PhD student (Philology)

Kyiv National Linguistic University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article examines some aspects of linguistic philosophy, which Umberto Eco was a supporter of, namely, the conventional aspect of word formation and word usage, aspects of

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Філософські засади створення роману Умберто Еко «Ім'я рози» (Українською)

[Filosofs'ki zasady stvorennja romanu Umberto Eko «Im'ja rozi»]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

isotropy, the problem of intertextuality of an artistic work, the philosophical principles of writing the famous novel «The Name of the Rose»; as well as the possibilities of creating author's metaphors and stylistic tropes in the creation of an artistic text.

Key words: *conventional aspect of word formation, isotopy, double isotopy, semantics, text, linguistic philosophy.*

У 60-і роки ХХ століття у мовознавстві розповсюдилась теорія генеративної семантики, яскравими представниками якої були Дж. Катц, П. Постал, Дж. Лакофф.

У теорії генеративної семантики особлива увага приділялась семантичному аспекту мови. Представники цієї лінгвістичної тенденції вказували на те, що синтаксична інтерпретація тексту не завжди має на увазі однозначно семантичне значення речення.

При описі мови (адже текст – це письмова форма мови), від функціональних властивостей до засобів відтворення тексту, окрім пізнавальної (когнітивної) функції, яка відображає оточуючу реальність, були виявлені також комунікативна, емоціональна, волюнтативна (функція впливу або діяння), поетична, що стосується виключно тексту та інші цільові настанови на певному етапі еволюційного розвитку. Трансформація розумових процесів є неминучою: статичний (незмінний) спостережливо-пізнавальний характер розумової діяльності змінюється на перетворювально-діяльну активність, результатом чого постає процес пізнання, який в цілому приймає егоцентричну направленість.

Коли людина із індіферентного спостерігача перетворюється у зацікавлену особу, здатну не тільки спостерігати за природними явищами, але й керувати ними, момент передачі інформації стає більш структурованим.

У комунікативні плани оповідача разом із повідомленнями про стан справ додається намір впливати на поведінку або свідомість слухача, маючи на меті змінити його (читача, слухача) власну точку зору або змусити його виконати певне діяння. Мова із засобу реалізації виключно пізнавальної функції фактично стає знаряддям, який забезпечує виконання практичних цілей і задач повсякденного життя: на перший план виходить конвенціональний аспект словотворення та слововживання, такий як саме авторські метафори, порівняння, тлумачення подій на свій розсуд, висуваючи свої, властиві тільки авторів, стилістичні тропи.

Такий різнобарвний характер цільового призначення комунікативного акту (тобто, відтворення тексту) знайшов своє відображення у виникненні нового

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Philosophical Foundations of Umberto Eco novel «The Name of the Rose» (in Ukrainian)

[Filosofs'ki zasady stvorennja romanu Umberto Eko «Im'ja rozi»]

© Oksak G. L. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

направлення наукових досліджень – лінгвістичній філософії, яскравим прихильником якої був Умберто Еко.

Лінгвістична філософія об'єднала у собі сукупність різнобарвних мовних, психолінгвістичних, логічних та філософських напрямлень, таких як теорія мовленнєвих актів, прагматика, актуальне членування речення, філософію так званої «повсякденної мови спілкування».

Наукові праці комунікативної активності та діяльності докорінно змінили відношення до процесу спілкування. Окрім виключно мовних засобів спілкування виокремлюється ціла низка екстралінгвістичних факторів. Мається на увазі мовна компетенція учасників мовленого акту, їх взаємодія у процесі комунікації, обставини; де, коли і як ця комунікація відбувалася, цільові установки суб'єкта та адресата спілкування, дотримання мовного етикету, індивідуальні особливості вживання мовних засобів, авторські стилістичні особливості створення тексту і таке інше.

На відміну від лінгвістичної філософії мовлення, особливість повсякденної філософії полягає в тому, що вона є квінтесенцією взаємовпливу цілої низки факторів, таких як національна своєрідність, фольклор та міфотворення, релігійні засади та установки, критерії естетичних та етичних цінностей, власний життєвий досвід та національні традиції, та обов'язково фонові інформація, яка надає своєрідний колорит всьому твору в цілому.

Питання про співвідношення мовних одиниць з об'єктами реальної дійсності було предметом вивчення з давніх-давен. У «Зізнаннях» Августина Аврелія детально відтворюється сприйняття дитиною співвідношення між мовними знаками та предметами; він писав: я запам'ятовував те, що казали дорослі, коли характеризували будь-який об'єкт, я бачив це і запам'ятовував, яку саме назву має цей предмет. Що саме дорослі прагнули дати йому назву, красномовно свідчили їх жести, репліки, вираз обличчя тощо, тим самим створювався асоціативний аспект, який допомагав відтворювати в пам'яті події вже в дорослому віці (порівняння: Адсон молодий та Адсон старий). Я почав розуміти та усвідомлювати, знаками чого є слова, пише Августин Аврелій, і навчився розуміти ці знаки, щоб спілкуватися з тими, серед кого я жив.

При створенні роману «Ім'я Рози» Умберто Еко також посилається на численні джерела філософських роздумів часів Раннього Середньовіччя, зокрема на французького діяча Війона, скандально відомого у минулому монаха Абеяра,

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytan'ja literaturoznavstva])

Філософські засади створення роману Умберто Еко «Ім'я рози» (Українською)

[Filosofs'ki zasady stvorennja romanu Umberto Eko «Im'ja rozi»]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

причому коментуючи їхні думки з власної філософської точки зору сприйняття навколишнього світу. Різні філософські тенденції (Війон, Абеляр, Бернард Морланський) впливають на його особисте ставлення до подій, що він відтворює у романі.

Наприклад, у Абеляра, пише Еко, вислів «nulla rosa est» використовується як доказ, що мова здатна відтворити навіть зниклі або неіснуючі речі.

Автор не повинен нічого пояснювати, і не має інтерпретувати свій твір, Роза, пише Еко, це символічна фігура, яка містить у собі так багато смислу (значень), що практично сенсу це слово майже немає. Це – алегорія.

Еко вважає, що ремесло медієвіста потребує забезпеченості та достатньо вільного часу, аби мати змогу опрацювати старовинні рукописи, які ще збереглися, або мікрофільмовані пергаменти у далеких бібліотеках. І задає собі питання: «Хто може це зробити?». Це дуже тяжка праця.

Але в той же самий час Середньовіччя було його душею та найбільшим захопленням, він навіть стверджував, що Середньовіччя – це його сутність, його єство.

Явище ізопопії також присутнє у його філософських роздумах.

Як він пояснює, подвійна ізопопія (подвійне протиріччя) присутнє на сторінках «Імені рози». Його вислів, що автор не повинен нічого пояснювати, він доповнює тим, що може розповісти, чому і як, він створював роман. Він пише, що так звані дослідження з поетики (літератури) не можуть розкрити сенс твору, але можуть пояснити технічні сторони та аргументи створення тексту.

По (Єдгар) у «Філософії творчості» розповідає про «Ворона»: розповідає не про те, як треба читати цей твір, а про те, яка мета була поставлена у процесі створення поетичної якості тексту.

Поетична якість, пише Умберто Еко, визначається як така, що здатна породжувати різні варіанти прочитання та осмислення тексту, але невичерпні остаточно, де ще залишається місце для загадки. У процесі створення тексту наявний матеріал виявить свої природні властивості, але одночасно нагадає про культуру (націю), яка його сформувала, тобто відлуння інтертекстуальності.

Посилаючись на По, він наголошує, що одна справа – якість твору, зовсім інша – знання процесу.

Той, хто творить у будь-якому сенсі завжди знає, що він робить і навіщо.

Еко стверджує, що нажаль назва твору вже сама по собі є ключем до

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Philosophical Foundations of Umberto Eco novel «The Name of the Rose» (in Ukrainian)

[Filosofs'ki zasady stvorennja romanu Umberto Eko «Im'ja rozi»]

© Oksak G. L. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

інтерпретації тексту. Але він вважає, що назва має заплутувати думки, а не дисциплінувати їх.

Текст перед вами і породжує власні смисли, тобто кожний читач і кожний критик сприймає його на власний розсуд.

Він звертає увагу на наявність такого явища, як інтертекстуальність твору, що базується на відповідному культурному прошарку суспільства.

Еко впевнений, що експромтом не можна створити будь-який твір, це потребує дуже важких ментальних, та навіть фізичних зусиль, опрацювання наявного матеріалу, усвідомлення історичних подій та епохи, коли відбувається дія. Він цитує слова американського винахідника Т. А. Едісона, який стверджував, що геній – це 20 відсотків натхнення та 80 – старанна праця.

Історія створення роману «Ім'я Рози» завдячує саме натхненню автора, його бажання розповісти про загадкові події, що мали місце у якомусь старовинному монастирі, коли Умберто Еко випадково натрапив на середньовічні документи, які розповідали про ці самі дивні події, що сталися. Але виявилось, що рукописи суперечили один одному з точки зору відповідності та реальності цих подій, не співпадали імені протагоністів (персонажей) і таке інше.

І це саме по собі стало загадкою. За основу творчого матеріалу Умберто Еко взяв власний архів, той розділ, що стосується Середньовіччя, спираючись на деякі факти, знайдені у старовинних пергаментях, а саме такі розділи як середньовічна естетика, культура, а також велике дослідження Апокаліпсису та його тлумачення деякими священнослужителями.

Умберто Еко розповідає про складності створення роману. Щоб зібрати необхідну інформацію, він мав опрацювати середньовічні хроніки, навчитися ритму, стилю наївності, та номіналізму, прихильником якого був Абеляр (вибір між реалізмом та номіналізмом); (П'єр Абеляр (1079–1142) Еко знову спирається на явище інтертекстуальності. Перш за все автор мав переосмислити деякі існуючі істини, коли текст ще не існує.

Як він стверджує, це процес космологічний. Взагалі, Умберто Еко впевнений, що його роман «Ім'я рози»? – це космологічна (універсальна) структура.

Більше року митець присвятив збору інформативного матеріалу, як то: бібліотечні реєстри доби Середньовіччя, справжні імена колись існувавших людей, і як пише Еко, більшість яких у сюжеті не задіяні. І все це для того, щоб краще

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Філософські засади створення роману Умберто Еко «Ім'я рози» (Українською)

[Filosofs'ki zasady stvorennja romanu Umberto Eko «Im'ja rozi»]

© Оксак Г. Л. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

розуміти сутність подій, яким буде присвячено сам роман. При цьому думка читача стосовно своїх персонажів Еко зовсім не цікавила.

До того ж він вважає, що коли автор у процесі написання роману, має деякі історичні обмеження, саме тоді він може вільно або штучно створювати сюжет. Він дискутує з читачем про деякі соціальні проблеми Середньовіччя, такі як бідність, жебрацтво, і стверджує що монахи францисканці XIV сторіччя дуже неоднозначно ставились до такої соціальної проблеми, навіть були дуже прихильні до дискусії про бідність, тому що прості монахи дійсно були жебраками.

Виникнення стилістичних проблем та наративні інстанції Умберто Еко пояснює тим, що розповідь одного із провідних персонажів, але образ якого подано як окремого учасника подій, монаха Адсона інтерпретована ним (автором) через розповіді Мабійона та абата Валле.

Це дуже суттєво, навіть якщо уявити, що інші розповідачі дотримувались текстологічної відповідальності.

Адсон був дуже важливим для Умберто Еко, тому що за задумом автора він мав так зване «роздвоювання особистості», тобто молодий Адсон і старий Адсон – це зовсім різні люди із своїм власним сприйняттям навколишнього світу. Саме тому, постарівши і не розуміючи змісту подій змолodu, Адсон вибирає для себе єдиний вихід – занурення у божественне небуття, а не той вихід, який пропонував йому його Учитель.

Література:

1. Пономарів, О. Д. *Культура слова. Мовностилістичні поради* (Київ: Либідь 2011), 272.
2. Наваренко, І. А. «Роль автора у творенні значення тексту (на матеріалі сучасних художніх іспаномовних текстів).» *Проблеми семантики слова, речення та тексту* 38 (2017): 126–128.
3. Еко, У. «Заметки на полях «Имени розы».» (Symposium, 2002), 91.
4. Еко, У. *Postille al nome della rosa* (Milano, Bompiani, 1984).

References:

1. Ponomariv, O. D. *Kul'tura slova. Movnostilistichni poradi* (Kiïv: Libid' 2011), 272.
2. Navarenko, I. A. «Rol' avtora u tvorenni znachennja tekstu (na materialy suchasnihi hudozhnih ispanomovnih tekstiv).» *Problemi semantiki slova, rechennja ta tekstu* 38 (2017): 126–128.
3. Eko, U. «Zametki na poljah «Imeni rozy».» (Symposium, 2002), 91.
4. Eko, U. *Postille al nome della rosa* (Milano, Bompiani, 1984).

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Philosophical Foundations of Umberto Eco novel «The Name of the Rose» (in Ukrainian)

[Filosofs'ki zasadi stvorennja romanu Umberto Eko «Im'ja rozi»]

© Oksak G. L. [Oksak G. L.], glebushka23@ukr.net

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.03.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.96 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.09>

ЕКВАДОРСЬКИЙ ВАРІАНТ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ: МАЙБУТНІЙ ЧАС ЗАМІСТЬ ІМПЕРАТИВУ

Марія Федорівна Сизько

mashita.syzko@gmail.com

викладач кафедри мов

Інтернаціональний університет Еквадору

110150, м. Лоха, проспект Мануель Агустін Агірре 3550-25 і Теньєнте Максимиліано

Родрігез

аспірант кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено вивченню особливостей еквадорського варіанту іспанської мови, а саме незвичайному способу формування імперативів за допомогою простого майбутнього часу. Іспанська мова в Еквадорі з самого початку співіснувала з іншими національними мовами корінних народів, зокрема кічва, або кечуа. В результаті їх семантико-прагматичного та синтаксичного зближення еквадорська іспанська набула нових характеристик, що відрізняють її від решти національних варіантів. Одна з таких особливостей – використання простого майбутнього часу в якості наказового способу. Ми визначили, що майбутня форма використовується з метою пом'якшення наказів, прохань та рекомендацій, а також має інші контекстуальні значення, як то віддаленість в часі, перенесення відповідальності, наголошення на важливості. Незвичайним є перенесення структури властивої наказовому способу на імператив, що формується з допомогою майбутнього часу, а саме додавання частки se та займенників прямих додатків після дієслова в майбутньому простому часі.

Ключові слова: еквадорський варіант іспанської мови, імператив, майбутній час, кічва.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant ispans'koї movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

ECUADORIAN VARIANT OF SPANISH: FUTURE TENSE INSTEAD OF IMPERATIVE

Syzko Mariia F.

mashita.syzko@gmail.com

professor of the Language department,
Universidad Internacional del Ecuador

110150, Av. Manuel Agustín Aguirre 350-25 y Teniente Maximiliano Rodríguez, Loja
– Ecuador

Ph.D. student of the Department of Romance Philology
Taras Shevchenko Kyiv National University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
01601, Kyiv, Taras Shevchenko Boulevard, 14

The article is devoted to studying the peculiarities of the Ecuadorian variant of the Spanish language, namely the unusual way of forming imperatives using the simple future tense. From the beginning, the Spanish language in Ecuador coexisted with other national languages of indigenous peoples, particularly Kichwa or Quechua. As a result of their semantic-pragmatic and syntactic convergence, Ecuadorian Spanish acquired new characteristics that distinguish it from the rest of the national variants. One of these features is using the simple future tense as an imperative. We determined that the future form is used to soften orders, requests, and recommendations; at the same time, it also has other contextual meanings, such as remoteness in time, transfer of responsibility, emphasis, and highlighting the importance of the enunciation. It is unusual how the structure characteristic of the imperative mood is transferred to the imperative formed with the help of the future tense, namely the adding of the “se” particle and pronouns of the direct object after the verb in the future simple tense.

Keywords: Ecuadorian variant of the Spanish language, imperative, future tense, Kichwa.

Іспанська мова – друга в світі після китайської за кількістю носіїв, вона є офіційною мовою в 22 країнах, що розташовані на 4 континентах. Така територіальна розтяжність мови, а також той факт, що нею розмовляють різні нації (кожна зі своєю особливою історією, культурою, політичною системою, та

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Ecuadorian Variant of Spanish: Future Tense Instead of Imperative (in Ukrainian) [Ekvadors'kij variant ispans'koï movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Syzko M. F. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

сумішшю етнічних груп), спричинило виникнення національних варіантів іспанської.

Загальновідомо, що бум поширення іспанської мови, і не тільки мови, стався в часи колонізації Латинської Америки. Відтоді, Іспанія стала метрополією по відношенню до її колоній, а піренейський варіант іспанської – єдиним правильним по відношенню до периферійної мови Іспанської Америки [6]. Проте, в XIX ст. країни Латинської Америки здобули незалежність від Королівства Іспанії, що поставило під загрозу єдність мови. На той час вже існувала Королівська іспанська академія, що мала за мету гарантувати чистоту мови. Щоб протистояти загрозі роз'єднання, почали виникати Академії в країнах Латинської Америки. Ще наприкінці XX Луїс Фернандо Лара в своїх працях, зокрема “*Por una redefinición de la lexicografía hispánica*” [6], наголошував на необхідності перенести увагу з єдності та чистоти мови на її національне різноманіття: “Це також не відволіче від найвищої цінності нашої мовної єдності, оскільки це покаже, краще ніж раніше, що дійсно існує єдність мови разом із великою регіональною різноманітністю наших народів” [тут і далі переклад наш].

А вже через декілька років, а саме в 2004 році, Асоціація академій іспанської мови опублікує *La nueva política lingüística panhispánica* [5], де напише: “Функції, які традиційно приписувалися академіям мови, полягали в розробці, розповсюдженні та оновленні трьох великих нормативних кодексів, у яких зосереджена суть і функціонування будь-якої мови і які забезпечують її єдність: правопис, словник і граматика. Ще кілька років тому спосіб досягнення цих цілей базувався на бажанні зберегти «чисту» мову, засновану на мовних звичках невеликої частини її носіїв, мову, не забруднену іноземними словами чи змінену в результаті власної внутрішньої еволюції. У наші дні Академії, належніше та реалістичніше зорієнтовані, поставили собі спільне завдання гарантувати підтримку основної єдності мови, що, зрештою, дозволяє нам говорити про іспаномовну спільноту, що робить єдність мови сумісною з визнанням її внутрішніх різновидів та її еволюції.” Тож наразі існує нова перспектива та новий підхід до досягнення національних варіантів іспанської мови, а також необхідність у їх вивченні.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant ispans'koї movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

Метою цієї статті є описати відмінні особливості наказового способу в еквадорському національному варіанті іспанської мови. **Об'єкт** дослідження – наказовий спосіб в еквадорському національному варіанті. **Предметом** роботи є використання форми майбутнього часу у якості імперативу. **Матеріалом** дослідження є цитати зібрані та записані у побутовому спілкуванні з еквадорцями регіону с'єрра, а саме у місті Лоха.

Наказовий – це один із трьох способів дієслова в іспанській мові, який слугує для вираження наказу, прохання, або поради, його головною функцією є спонукати до дії адресата. Накази можуть даватися прямо, або пом'якшуватися за рахунок синтаксису, лексичних форм, семантичних та прагматичних стратегій. Бріз Гомез [2] описав пом'якшення (*la atenuación*) як прагматичну категорію, що дозволяє зменшити ілокутивну силу мовленнєвих актів, що має за мету спонукати до співпраці мовців.

В еквадорську національному варіанті, поруч з іншими загальноприйнятими формами наказового способу, використовується форма простого майбутнього часу (*futuro simple del modo indicativo*), основною функцією якого є саме пом'якшення імперативу. Таке використання майбутнього було задокументоване на півдні Колумбії та в еквадорській с'єррі (Тоскано Матеус [8], Албор [1], Єспес [9], Ніньо-Мурсія [7], Хабоуд [4]), та в Кочабамбі (Гутьєррес Марроне [3]).

Форма майбутнього часу набула такого незвичного вжитку внаслідок співіснування іспанської мови з іншими мовами корінного населення, зокрема з мовою кічва (*kichwa*) – варіант мови кечуа (*kechua*), що використовується в Еквадорі. Хабоуд в своїй праці “Імперативність та пом'якшення в кастильській мові еквадорських Андів”[4] стверджує, “що ці ослаблені форми не є простими копіями з *kichwa*, але є продуктом більш складних процесів, у яких структурні та семантико-прагматичні характеристики кожної мови зближуються, і що це пов'язано з комунікативними потребами, а не з механічним копіюванням як наслідок недостатнього засвоєння другої мови.”

Важливо також зазначити, що в еквадорському варіанті іспанської дієслово в наказовому способі відмінюється найчастіше у трьох особах: *tú, usted,*

ustedes, рідше вживається форма на *nostros/as*. Як відомо, форма *vosotros/as* відсутня в латиноамериканських варіантах.

Розглянемо деякі приклади використання майбутнього часу в значенні імперативу і його прагматичні функції.

- 1) *¡Tendrás cuidado! / ¡Tendrá(n) cuidado!* – ця фраза часто використовується при прощанні і виконує функцію побажання. Але вона також може бути попередженням про загрозу, наприклад в ситуації коли мати з сином переходять дорогу: “*Tendrás cuidado, viene carro.*” В іншому контексті ця сама фраза може бути розцінена як докір, наприклад, якщо в автобусі юнак з необачності наступає на ногу пані у віці, та може відповісти йому: “*Por Diós, tendrás cuidado, hijito.*” В останньому важливу роль відіграватиме також інтонація.
- 2) *¡Vendrás(s) pronto! / ¡Vendrán pronto! / ¡Volverá pronto! / ¡Pasarás por aquí!* та інші варіанти з дієсловами руху – ця опція найчастіше використовується як прохання, наприклад, батько дає дозвіл сину, щоб пограти у футбол з друзями: “*-Papá, puedo ir a jugar con los vecinos? - Bueno, pero vendrás pronto, que todavía tienes que hacer tarea para mañana.*” В більш офіційній ситуації, майбутня форма пом’якшує прямий наказ в ієрархічних стосунках, наприклад, начальник в офісі звертається до працівника: “*Por favor, pasará por mi oficina mañana en la mañana, necesitamos hablar de su proyecto.*”
- 3) *¡Limpirás tu cuarto! / ¡Lavarás la ropa! / ¡Terminarás la tarea! / ¡Comerás!* і т.п. – подібно до попереднього пункту, залежно від ситуації, ці імперативи можуть бути розцінені як прохання, або в випадку ієрархічних стосунків, (наприклад, мати і донька) як пом’якшений наказ.
- 4) *¡No te olvidarás! / ¡No se olvidará! ¡No dirás a nadie! / ¡No se podrán nerviosos!* - також використовується негативна форма майбутнього, але на відміну від нормативного наказового способу, ця форма не виражає абсолютної заборони, навпаки, це ввічлива рекомендація, нагадування, або порада. Порівняймо: “*No te olvidarás, mañana tenemos cena en la casa de Emmie.*” і “*No te olvides de lavar el uniforme de cultura física mañana, ya estoy cansada de los reclamos de la maestra.*” В першому прикладі бачимо дружнє нагадування, а в другому – заборону, прямий наказ.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant ispans'koj movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

- 5) Використання майбутнього часу замість наказової форми може бути зумовлене віддаленістю в часі дії, яку ми доручаємо співрозмовнику. Порівняймо дві наступні ситуації: *“Escribirás a Martita, estaba preguntando por tí, no sabía si ya te graduaste.”* і *“Escríbele a tu mamá ya, no sabe donde estás, ya quería llamar a la policía.”* Як бачимо, у першому випадку немає нехайності в дії, це скоріше прохання або рекомендація на майбутнє. У другому ж випадку неможливо використати форму майбутнього, бо вимагається невідкладність дії, саме це значення досягається за допомогою наказового способу дієслова.
- 6) Цікавим є спостереження, що в еквадорському варіанті іспанської мови використовується майбутня форма зі зворотною часткою *-se*, чи із займенниками прямих додатків. При цьому, вони додаються вкінці дієслова, за аналогією наказового способу. Наприклад, фрази *“Cambiaraste para ir a ver a tu abuela.”*, *“Dirale que no se preocupe, estoy bien.”* використовуються в місті Лоха та в інших містах с’єрри. Поряд з імперативом також використовується наказова форма, але такі вирази звучать більш прямо: *“Cámbiate para ir a ver a tu abuela.”*, *“Dígale que no se preocupe, estoy bien.”* Інший варіант в такій ситуації – використання теперішнього часу, особливо щоб показати, що прохання не є нехайним. *“Me llamas cuando tengas tiempo para hablar.”* – імператив на майбутнє; *“Llámate.”* – безпосередньо зараз; *“Llamarásme”* – як ввічливе прохання, рекомендація на майбутнє.
- 7) *¡Disculparás!* VS *¡Disculpa!* – в цьому випадку майбутній час використовується з метою зменшити провину, або зняти відповідальність з мовця. *“Disculparás, había mucho tráfico.”* – я не винний, винні затори. *“Disculpa, me quedé dormido.”* – я визнаю свою провину і щиро вибачаюся.
- 8) *¡Verás!* / *¡Verá!* / *¡Verán!* – це дієслово у його трьох формах майбутнього хоч і схоже на наказ, зазвичай виражає емоційне значення, його функції ближчі до вигуку, ніж до наказу: *¡Verás, deja de molestarme!* = *¡Oye, deja de molestarme!* Для навіть більшого наголошення в неформальних розмовах може використовуватися з додаванням *pero* вкінці: *“-Tranquila, deja de insistirme tanto, voy a ir a la fista y te llevo tu vestido. – ¡Verás pero!”* В

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Ecuadorian Variant of Spanish: Future Tense Instead of Imperative (in Ukrainian) [Ekvadors'kij variant ispans'koï movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Syzko M. F. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

цьому випадку другий мовець хоче наголосити на важливості події, на надіях, які покладаються на співрозмовника.

Отже, вивчення національних варіантів іспанської мови є запорукою її становлення як єдиної, але одночасно багатой на різноманіття мови. Однією з особливостей еквадорського національного варіанту є використання форми простого майбутнього часу замість наказового способу. Ця особливість зумовлена близьким співіснуванням іспанської і кітчуа – мови одного з корінних народів Еквадору. Наказовий спосіб зазвичай сприймається носіями як прямий, часто невічливий наказ. Майбутня форма дієслова не заміщає повністю нормований наказовий спосіб, а використовується лише для додаткових значень до імперативу залежно від контексту: пом'якшення, віддаленість у часі, перенесення відповідальності, емоційність. Особливістю також є використання частки *se* зворотніх дієслів та займенників прямих додатків вкінці дієслова у простому майбутньому часі.

References:

1. Albor, H. «'Da' + gerundio, ¿un quechismo? y otras maneras de atenuar los imperativos.» *Hogo Albor*. (1973): 316–318.
2. Briz Gómez, A. *Al hilo del español hablado. Reflexiones sobre pragmática y español coloquial* (Sevilla: Editorial Universidad de Sevilla, 2018), 241.
3. Gutiérrez Marrone, N. «Estudio preliminar de la influencia del quechua en el español estándar de Cochabamba, Bolivia.» *Dialectología hispanoamericana: estudios actuales* (1980): 58–93.
4. Haboud, M., Palacios, A. «Imperatividad y atenuación en el castellano andino ecuatoriano.» *Lengua y Sociedad en el Mundo Hispánico* 37 (2017): 21–54.
5. La nueva política lingüística panhispánica [Електронний ресурс] // ASALE, Real Academia Española. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rae.es/la-institucion/politica-panhispanica>.
6. Lara, L. F. «Por una redefinición de la lexicografía hispánica.» *Nueva Revista de Filología Hispánica* 44 (1996): 345–364, <https://www.jstor.org/stable/40299438>
7. Niño-Murcia, M. *Construcciones verbales del español andino: interacción quechua-española en la frontera colombo-ecuatoriana* (University of Michigan, 1988).
8. Toscano, Mateus. H. «El español en el Ecuador.» *Revista de Filología Española, anejo LXI* (1953), <https://doi.org/10.24201/nrfh.v9i4.1304>.
9. Yépez, L. M. *Empleo del Futuro de Indicativo como Imperativo en el Español de Quito* (Mariana – Quito, 1984).

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])
 Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant
 ispan's'koj movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 811.134

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 18.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97.53 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.10>

ПРАГМАТИЧНА МЕТА ТА ЗАСОБИ МОДЕЛЮВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В ІСПАНОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

Альона Олегівна Шрамко (м. Київ, Україна)

shramkoaalyona@gmail.com

студентка магістратури кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню прагматичної мети та засобів, що використовуються в іспаномовних ЗМІ для моделювання здорового способу життя та поширення певних ідей стосовно зазначеної теми у суспільстві. Ми ознайомилися з визначенням поняття “комунікативної стратегії” та “комунікативної тактики” у дослідницьких роботах вітчизняних та іноземних лінгвістів, а також з’ясували роль прагматики у сучасній лінгвістиці. В статті також було розглянуто запропоновані українськими науковцями класифікації комунікативних стратегій та створено власну класифікацію тактик, пов’язаних зі стратегією інформування про проблеми зі здоров’ям людей з надмірною вагою та застереження з метою попередження певних захворювань. До практичної бази дослідження увійшли наступні тактики: тактика оперування фактами та посилення на думку авторитета, тактика переконання, тактика пояснення, тактика формування щирого діалогу з читачем. Було проаналізовано, хто з українських та зарубіжних лінгвістів отримав вагомі теоретичні та практичні здобутки щодо зазначеної проблематики. Окрім цього, було

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism (in Ukrainian)

[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja zdravogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Shramko A. O. [Shramko A. O.], shramkoaalyona@gmail.com

розглянуто три компоненти комунікативної стратегії, що відіграють ключову роль у її формуванні. Насамкінець було з'ясоване практичне застосування отриманих висновків та перспективи розвитку дослідження з зазначеної теми.

Ключові слова: прагматика, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, комунікація, аспекти комунікативної ситуації, комунікативна інтенція, компоненти комунікативної стратегії.

PRAGMATIC GOAL AND METHODS OF HEALTHY LIFESTYLE REPRESENTATION IN SPANISH PUBLICISM

Alona Olehivna Shramko (Kyiv, Ukraine)

shramkoaalyona@gmail.com

Master's Degree Student of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is dedicated to the study of the pragmatic goals and methods used in Spanish media in order to represent healthy lifestyle and introduce certain ideas into society concerning stated topic. We have examined the definition of term “communicative strategy” and “communicative tactic” in the scientific works of Ukrainian and foreign linguists. Besides, the role of pragmatics in modern linguistics has been analyzed. We have studied the classification of communicative strategies suggested by Ukrainian scientists. Furthermore, we have proposed our own classification of communicative tactics used in the informing and prevention strategies to make sure people get information about negative consequences of being overweight and prevent this and other diseases. The practical basis of our research includes following communicative tactics: the tactic of facts usage and references to the opinion of authorities, the tactic of persuasion, the tactic of explanation, the tactic of a genuine dialogue formation with the reader. We have analyzed who of the Ukrainian and foreign scientists have made great contribution into the study of stated topic. We have examined three components of a communicative strategy, which are essential for its

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pramalingvistyky])

Прагматична мета та засоби моделювання здорового способу життя в іспаномовній публіцистиці (Українською)

[Pragmaticzna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Шрамко А. О. [Shramko A. O.], shramkoaalyona@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

formation. Last but not least, the practical usage of obtained results have been analyzed as well as opportunities for further research in stated field.

Key words: pragmatics, communicative strategy, communicative tactic, communication, aspects of communicative situation, communicative intention, components of communicative strategy.

Вступ. Прагматика прагне розглянути комунікативні стратегії як засоби ведення спілкування крізь призму контексту, а отже соціокультурного значення, яким наділений мовленнєвий акт. Саме умови за яких перебігає процес комунікації формують сприйняття інформаційного повідомлення. Натомість комунікативні тактики слугують покроковими діями, спрямованими на досягнення комунікативних інтенцій. В умовах сучасної дигіталізації засобів масової інформації можна провести дослідження стратегій та тактик, залучених для поширення конкретних ідей у суспільстві. У статті особливу увагу привертає тема здоров'я, а саме причини зайвої ваги та її вплив на функціонування людського організму. Саме тому було розглянуто комунікативні тактики, що вживаються для просування стратегії інформування та застереження людей про проблеми, пов'язані з зайвою вагою.

Актуальність дослідження полягає в ознайомленні з різними сучасними підходами до класифікації комунікативних стратегій та тактик з метою проведення власного аналізу та структурування тактик спілкування в межах зазначеної теми. Оскільки тема *здорового способу життя* є наразі актуальною у суспільстві, важливим є дослідження мовних та соціокультурних засобів, що використовують ЗМІ для інформування та впливу на суспільну думку.

Метою статті є дослідження та структурування комунікативних стратегій і тактик, що використовуються для фактичного інформування та переконання суспільства у негативних наслідках зайвої ваги для фізичного здоров'я людини. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) з'ясувати роль прагматики у сучасній лінгвістиці; 2) визначити сутність поняття "комунікативні стратегії", розглянути її складові компоненти та тактики спрямовані на досягнення мети спілкування; 3) визначити та структурувати низку тактик для досягнення комунікативної стратегії на запропоновану у статті тему.

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism (in Ukrainian)

[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja zdravogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Shramko A. O. [Shramko A. O.], shramkoaalyna@gmail.com

Виконання поставлених завдань зумовило використання у статті таких **методів дослідження**: метод лінгвістичного спостереження для пошуку мовних конструкцій, що використовуються у проаналізованих в статті тактиках спілкування; метод аналізу прагматичних цілей використання комунікативних стратегій та тактик під час мовленнєвого акту для розкриття інтенцій адресанта за конкретної комунікативної ситуації; метод класифікації для виділення ключових комунікативних тактик на тему висвітлення проблем та наслідків ожиріння в іспаномовних ЗМІ.

Об'єктом дослідження є способи моделювання *здорового способу життя* в іспаномовних засобах масової інформації на основі прагматичного підходу дослідження мовленнєвого акту.

Предметом дослідження є прагматична мета та засоби моделювання *здорового способу життя* в іспаномовній публіцистиці.

Новизна роботи полягає, перш за все, у розгляді характерних функцій та видів комунікативних стратегій та тактик в іспаномовній публіцистиці, що безпосередньо пов'язані з темою *здорового способу життя*. По-друге, новою є класифікація комунікативних тактик, що використовуються для інформування та застереження людей про проблеми внаслідок накопичення зайвої ваги, вибірка актуальних прикладів з найвпливовішого видання *El País*.

Огляд наукової літератури. Прагматика стала об'єктом дослідження багатьох мовознавців, які прагнули з'ясувати мотив використання тих чи інших словосполучень за конкретної комунікативної ситуації та засоби досягнення поставленої цілі. Слід зауважити, серед українських дослідників цією проблематикою цікавилися наступні науковці: Бацевич Ф. С., Белова А. Д., Бобошко Т. М., Станко Д. В. У своїх працях вони займалися вивченням комунікативних стратегій та тактик, а також репрезентували власні класифікації зазначених феноменів. Натомість серед зарубіжних науковців, хто зробив неоціненний внесок у дослідження прагматики, є французький лінгвіст Ден Спербер, британці Дейдра Вільсон та Джефрі Ліч, іспанець Вікторіно Цекеті. Їх праці послуговували теоретичною базою для пошуку комунікативних стратегій та тактик в іспаномовних періодичних виданнях, їх дослідженню та згрупуванню у даній статті.

Основний зміст. Прагматику слід розглядати як дисципліну, спрямовану на дослідження зв'язку між мовними одиницями та значеннями, якими наділяє

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Прагматична мета та засоби моделювання *здорового способу життя* в іспаномовній публіцистиці (Українською)

[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja *zdrovogo sposobu zhittja* v ispanomovnij publicistici]

© Шрамко А. О. [Shramko A. O.], shramkoaalyona@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

їх мовець у конкретній соціокомунікативній ситуації. Таким чином вдається розглянути конкретні стратегії, застосовуючи які стає можливим досягти порозуміння під час спілкування [11, с. 23].

На думку британського філософа П. Грайса, виділяють два підходи дослідження прагматики як підгрупи лінгвістики, що займається вивченням внеску контексту у зміст інформаційного повідомлення [5, с. 2].

Один підхід ґрунтується на сприйнятті синтаксичного значення як рушія комунікації, а власне персональні інтенції мовця вважаються успішними за рахунок розпізнання цієї комунікативної мети адресатом. Тобто адресант кодифікує інформацію у синтаксичну структуру, натомість адресат декодифікує її.

В основі іншого підходу є думка, що під час сприйняття мовлення адресат керується певними принципами за якими створюється інформаційне повідомлення. До зазначених принципів відносять інформативність (відсутність недосказанності та навпаки перенасиченості інформацією мовлення), достовірність (використання лише правдивих фактів у своїх судженнях), доречність (дотримання теми розмови) та чіткість висловлюваного (уникнення багатозначності, стислості).

Варто зазначити, що підґрунтям прагматики є процес людської комунікації, що розвивається як “соціальна конструкція”. Різновиди комунікації, перш за все, вербальне мовлення, є проявом колективно створеної системи спілкування в межах суспільства з метою встановлення зв’язків між його учасниками та забезпечення ефективного обміну інформаційними повідомленнями [11, с. 123]. Таким чином досліджується важливість соціального контексту, а саме культурний вплив на декодифікування інформації у повсякденному спілкуванні, адже саме буденне оточення формує сприйняття інформації. Людина перебуває у неперервному комунікативному зв’язку, будуючи родинні та робочі стосунки, що потребує використання вербальної комунікації. Проте невербальні методи спілкування: жестикуляція, вираз обличчя, зовнішній вигляд, відіграють важливу роль під час наділення інформаційного повідомлення не лише вербальним сенсом, але й візуальними методами сприйняття.

Традиційний принцип “адресант – інформаційне повідомлення – адресат” дає підґрунтя для вивчення безперервного процесу комунікації з точки зору його

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism (in Ukrainian)**[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]**© Shramko A. O. [Shramko A. O.], shramkoaalyna@gmail.com

фізичних компонентів. Однак це не дає змоги розглянути процес спілкування як активне та креативне мовлення, що прогресує та збагачується сенсами та завуальованими інтенціями. Завдяки дослідженню прагматичної взаємодії учасників комунікативної ситуації вдалося виокремити поняття “комунікативні компетенції”, тобто навички, що використовує мовець для подолання труднощів під час спілкування.

Порівняно з іншими дисциплінами, прагматика відносно нова наука, що зосереджена на вивченні взаємозв'язку між мовною практикою та соціальним контекстом. Крізь призму оточення людини та її навичок реагувати на ті чи інші зовнішні фактори, використовуючи мовні одиниці, прагматика вивчає здібності мовця виражати свої думки, наділяти їх значеннями, символами, емоційним підтекстом, використовувати діалектизми, персуазивні стратегії – усне чи писемне спілкування у діалогічній формі та його застосування для досягнення персональних цілей комунікації [11, с. 125.]

Вікторіно Цекеті у своїй праці “*La danza de los signos*” зазначає, що до ключових завдань прагматики відносять: пошук та опис стратегій, якими послуговується мовець під час спілкування; дослідження контексту, екстралінгвістичної інформації, яка б дала змогу розширити процес комунікації поза чіткі граматичні та лексичні межі мови. Для досягнення зазначених завдань слід звернути увагу на конкретний процес спілкування, залучених мовців та власне процес мовлення, зважаючи на екстралінгвістичні інтенції.

Слід зауважити, що семантика – це наука, що послуговується загальноприйнятими граматичними правилами, однак прагматика зосереджена на принципах ведення комунікації, стратегіях для досягнення цілей спілкування та особистій мотивації мовця [9, с. 24].

Розглянемо аспекти комунікативної ситуації, характерні для її дослідження, з прагматичної точки зору. Перш за все, наявність адресанта та адресата між якими відбувається спілкування та обмін інформаційними повідомленнями. По-друге, контекст висловлювання, а саме культурне та соціальне середовище, додаткові знання з теми спілкування неабияк впливають на декодифікування інформації.

По-третє, комунікативні інтенції, власне сенс, яким адресант наділяє висловлювання відіграють роль у правильності сприйняття адресатом інформації. Окрім цього, прагматика розглядає мовлення як активний процес,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Прагматична мета та засоби моделювання здорового способу життя в іспаномовній публіцистиці (Українською)

[Pragmaticzna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Шрамко А. О. [Shramko A. O.], shramkoalyona@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

що безпосередньо стосується часу “тут і тепер”. Насамкінець це мовлення як продукт процесу вербального акту, аніж власне вербальний акт [9, с. 13].

Розглянувши поняття “прагматика” вдалося з’ясувати: успіх комунікативного процесу, без сумніву, залежить від залучених мовцем стратегій. Слід зауважити, у сучасній лінгвістиці досить складно дати чітке визначення поняттю “комунікативна стратегія”, проте як зазначає Бобошко Т. М.: “... це деяка послідовність мовленнєвих дій, організованих залежно від мети взаємодії” [3, с. 2]. Таким чином кожна комунікативна стратегія є індивідуальною та спрямованою на досягнення порозуміння у конкретній ситуації. Більш специфічним є поняття “комунікативної тактики”, адже воно включає власне мовленнєву дію, яка разом з іншими мовленнєвими діями є частиною комунікативної стратегії. Можна зробити висновок, що комунікативна стратегія є більш широким поняттям, що зосереджене на інтенції учасника комунікативного процесу обрати стратегічний курс мовлення, а комунікативна тактика є власне дією, що слугує для досягнення стратегічної мети.

Оскільки комунікативні стратегії є відносно новою темою лінгвістичних досліджень, складно виокремити їх універсальну класифікацію. Однак зазначену класифікацію можна розглянути на прикладі праць науковців, які пропонують своє бачення у проведених дослідженнях. Так українська дослідниця А. Д. Белова класифікує комунікативні стратегії на основі опозицій, наприклад: загальноновживані – індивідуальні, універсальні – етнічно-специфічні, унісекс – гендерно-марковані, вербальні – невербальні тощо [2, с. 14].

Дослідник Бацевич Ф. С. зазначає: “Комунікативна інтенція – осмислений чи інтуїтивний намір адресанта, який визначає внутрішню програму мовлення і спосіб її втілення” [1, с. 116]. Загальна інтенція мовця обумовлює стратегію мовленнєвого спілкування, або комунікативну стратегію. У своїй праці Бацевич Ф. С. дає визначення зазначеному поняттю: “Стратегія мовленнєвого спілкування – оптимальна реалізація інтенцій мовця щодо досягнення конкретної мети спілкування, тобто контроль і вибір дієвих ходів спілкування і гнучкої їх видозміни в конкретній ситуації” [1, с. 118]. Комунікативна стратегія включає визначення цілі спілкування, підбір семантичних та екстралінгвістичних компонентів, визначення комунікативних тактик для реалізації бажаного. До складників стратегії теж слід відносити: аргументацію,

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism (in Ukrainian)

[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Shramko A. O. [Shramko A. O.], shramkoaalyona@gmail.com

мотивацію, надання оцінки, емоційне забарвлення мовлення. Існує класифікація, що поділяє комунікативні стратегії на: семантичні, когнітивні, контекстуальні, мовленнєві, схематичні, синтаксичні, текстові тощо. Окрім цього виокремлюють більш спрощену класифікацію, згідно з якою існує лише два типи стратегій спілкування: комунікативна та змістовна.

Слід зауважити, до складових компонентів комунікативної стратегії відносять інтенцію мовленнєвого акту, мету та компетенцію. Комунікативна інтенція є виключно особистою вмотивованістю та зацікавленістю мовця висловити свою думку. Вона не регламентується загальноприйнятими правилами поведінки під час спілкування, адже має суто індивідуальний характер. Комунікативна мета являє собою стратегічний результат, на який скероване спілкування за конкретної ситуації. Вона служить орієнтиром, адже скеровує перебіг обміну інформацією у певному напрямку. Зрештою комунікативна компетенція є сукупністю стратегій спілкування, певних норм та правил, якими володіють мовці, залучені до діалогу.

Обравши комунікативну стратегію, адресант свідомо переходить до вибору тих чи інших тактик спілкування, які на його думку, мають наблизити його до успішного завершення поставленої комунікативної мети. Тактики, обрані під час спілкування, є певною сукупністю мовленнєвих прийомів, що у поєднанні з коректно підбраною поведінкою допомагають запобігти непорозумінням та спрямовані на досягнення бажаного ефекту. Вони виконують функцію способів здійснення стратегії мовлення [4, с. 180].

Слід зауважити, що у наукових дослідженнях немає чіткого виокремлення тих чи інших комунікативних тактик, структурованої класифікації, що була б універсальною для різних видів спілкування (ділового, побутового тощо). Проте у межах конкретних сфер спілкування існують деякі спроби виокремлення типів тактик. Так наприклад, досягнення комунікативних стратегій у діловому спілкуванні відбувається за рахунок таких тактик, як: провокація, неочікуваність, посилення на авторитетну думку, гумор тощо.

Розглянемо застосування комунікативних стратегій та тактик на прикладі сучасних публіцистичних видань, адже наразі в епоху розквіту цифрових технологій ця тема є досить актуальною. Публіцистичні видання, більшість з яких наразі є дигіталізованими, неабияк впливають на формування суспільної думки, скеровуючи її у тому чи іншому напрямку, вигідному політичним

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Прагматична мета та засоби моделювання здорового способу життя в іспаномовній публіцистиці (Українською)

[Pragmaticzna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Шрамко А. О. [Shramko A. O.], shramkoaalyona@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

структурам [6, с. 23]. Саме критичне мислення та вміння розпізнавати та розуміти цілі використання комунікативних стратегій дають змогу людині формувати власне бачення на ту чи іншу ситуацію.

У статті увага прикута до публіцистики, як джерела поширення певних ідей та впливу на суспільну думку саме у сфері індустрії здоров'я. Практичне дослідження матеріалу на тему зайвої ваги та її впливу на здоров'я людини на основі іспаномовного видання *“El País”* дає змогу проаналізувати вживання комунікативних стратегій та тактик.

Слід зауважити, що в проаналізованих статтях спостерігається стратегія роз'яснення причин та наслідків пов'язаних із зайвою вагою та застереження людей від набування згаданих проблем зі здоров'ям. Метою зазначеної комунікативної стратегії є інформування та переконання людей у необхідності звертати увагу на ожиріння не як суто індивідуальну проблему, а колективний процес, що з кожний роком набуває більш широкого масштабу у суспільстві. Задля досягнення поставленої мети, використовується низка тактик. Розглянемо детальніше кожен з них:

- тактика оперування фактами та посилення на думку авторитета;
- тактика переконання;
- тактика пояснення;
- тактика формування щирого діалогу з читачем.

Тактика оперування фактами та посилення на думку авторитета проявляється у використанні актуальних досліджень як референтів, що дають чіткий фактичний матеріал наукових досліджень. Так наприклад, використовуються посилання на джерело інформації *“La Autoridad Europea para la Seguridad Alimentaria”*. Окрім цього автор оперує цифрами: *“La prevalencia de obesidad en las mujeres ha pasado de un 7,9 % a un 15,5 % en los últimos 30 años. En los hombres, de un 6,9% a un 16,5 %.”* [8]. Інше джерело надає таку інформацію: *“Según los datos más recientes, en España, un 53,6 % de la población adulta tiene exceso de peso (37,6 % tiene sobrepeso y el 16 % obesidad). En niños, niñas y adolescentes (8 a 16 años) el estudio PASOS observó que un 20,7 % presenta sobrepeso y un 14,2 % obesidad”* [7].

Застосування тактики переконання відбувається завдяки використанню емфатичних конструкцій, наприклад: *“Aunque la solución no es fácil, sí sabemos que podemos hacer”* [8].

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism (in Ukrainian)

[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhittja v ispanomovnij publicistici]

© Shramko A. O. [Shramko A. O.], shramkoaalyna@gmail.com

Тактика пояснення обумовлює вживання таких мовних конструкцій як “*es importante que*”, “*es bueno que*” із застосуванням субхунтиву; серед інших словосполучень: “*lo importante es que*”, “*por ejemplo*”, “*es decir que*”. Їх використання спрямоване на вираження ствердження.

Зрештою тактика формування щирої комунікації з читачем передбачає використання питань для побудови довірливого діалогу. Таким чином людина, чію увагу привернула стаття, відчуває пряме спілкування з автором, залучення до комунікативної ситуації. Так наприклад, вживаються питання: “*¿Qué ingredientes lleva?*” [7], “*¿Pensaría en, digamos, un dulce industrial?*” [10], “*¿Puedo comérmelo pasada la fecha?*” [10], “*¿Y qué hacemos?*” [8].

Висновки. Отже, досліджуючи прагматичну мету та засоби моделювання *здорового способу життя* в іспаномовній публіцистиці, нам вдалося ознайомитися з поняттям “прагматика”, зокрема на прикладі сучасних українських та зарубіжних лінгвістичних досліджень. Окрім цього, оскільки дослідження комунікативних стратегій та тактик є цілком новим предметом наукових робіт, ми виявили, що не існує конкретної класифікації зазначених понять, однак вдалося ознайомитися з деякими авторськими класифікаціями згаданих у статті науковців. Після проведення практичного дослідження використання певних комунікативних стратегій та тактик у статтях, пов’язаних з темою *здорового способу життя*, нам вдалося обґрунтувати використання тих чи інших тактик та згрупувати їх залежно від стратегії, надавши приклади.

Практичне застосування отриманих висновків полягає у можливостях використання досліджених тактик моделювання *здорового способу життя* в іспаномовних періодичних виданнях для подальшого пошуку та збагачення сформованої класифікації новими прикладами. Окрім цього, стає можливим подальший аналіз лінгвістичних конструкцій, як одного з мовних елементів формування комунікативної тактики, а також результати статті можуть послугувати предметом дослідження в області когнітивної лінгвістики.

Латература:

1. Бацевич, Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики*: підручник (Київ: Академія, 2004), 342.
2. Белова, А. Д. «Комунікативні стратегії і тактики: проблеми семантики». *Мовні і концептуальні картини світу* 10 (2004): 11–16.
3. Бобошко, Т. М. *Комунікативні стратегії і тактики в оцінних висловленнях адресата* (2013),
https://www.researchgate.net/publication/315099574_Komunikativni_strategii_i_taktiki_ta_ocinni_vislovlenna.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Прагматична мета та засоби моделювання *здорового способу життя* в іспаномовній публіцистиці (Українською)
[Pragmaticzna meta ta zasobi modeljuvannja *zdrovogo sposobu zhittja* v ispanomovnij publicistici]

© Шрамко А. О. [Shramko A. O.], shramkoaalyna@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Станко, Д. В. «Стратегії і тактики в емоційному мовленні» Записки з романо-германської філології 1 (2014).
5. Dan, S., Deirdre, W. *Pragmatics* (Cambridge University Press, 2012): 1–27.
6. Elvis, F., Héverd, A., Jairo, F. *Estrategias de comunicación: diseño, ejecución y seguimiento* (Estados Unidos, 2020), 84.
7. Julia, Díez. *Así es cómo los anuncios de dulces perjudican la salud de los niños* <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-con-ciencia/2022-06-09/asi-es-como-los-anuncios-de-dulces-perjudican-la-salud-de-los-ninos.html>
8. Julia, Díez. *La obesidad no es un problema solo para nutricionistas*, <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-con-ciencia/2022-08-01/la-obesidad-no-es-un-problema-solo-para-nutricionistas.html>
9. Leech, G. N. *Principles of pragmatics* (London; New York: Longman, 1983), 250.
10. Silvia Valtueña Martínez, Ana M. Rincón. *Aditivos, propiedades saludables y fechas de caducidad: guía para entender las etiquetas alimentarias*, <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-con-ciencia/>
11. Victorino, Z. *La danza de los signos* (2002), 243.

References:

1. Bacevych, F. S. *Osnovy komunikativnoi' lingvistyky: pidruchnyk [The basis of communicative linguistics: manual]* (Kyiv: Akademija, 2004), 342.
2. Bjelova, A. D. «Komunikativni strategii' i taktyky: problemy semantyky.» *Movni i konceptual'ni kartyny svitu* [«Communicative strategies and tactics: problems of semantics.» *Language and conceptual world image*] 10 (2004): 11–16.
3. Boboshko, T. M. *Komunikativni strategii' i taktyky v ocinnnyh vyslovlennjah adresata* [Communicative strategies and tactics in evaluative statements of addressee] (2013), https://www.researchgate.net/publication/315099574_Komunikativni_strategii_i_taktiki_ta_ocinnyi_vislovlenna.
4. Stanko, D. V. «Strategii' i taktyky v emocijnomy movlenni» [«Strategies and tactics in emotional speech»]. *Zapysky z romano-germans'koi' filologii' 1* (2014).
5. Dan, S., Deirdre, W. *Pragmatics* (Cambridge University Press, 2012): 1–27.
6. Elvis, F., Héverd, A., Jairo, F. *Estrategias de comunicación: diseño, ejecución y seguimiento* (Estados Unidos, 2020), 84.
7. Julia, Díez. *Así es cómo los anuncios de dulces perjudican la salud de los niños* <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-con-ciencia/2022-06-09/asi-es-como-los-anuncios-de-dulces-perjudican-la-salud-de-los-ninos.html>
8. Julia, Díez. *La obesidad no es un problema solo para nutricionistas*, <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-con-ciencia/2022-08-01/la-obesidad-no-es-un-problema-solo-para-nutricionistas.html>
9. Leech, G. N. *Principles of pragmatics* (London; New York: Longman, 1983), 250.
10. Silvia Valtueña Martínez, Ana M. Rincón. *Aditivos, propiedades saludables y fechas de caducidad: guía para entender las etiquetas alimentarias*, <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-con-ciencia/>
11. Victorino, Z. *La danza de los signos* (2002), 243.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism (in Ukrainian)

[Pragmatichna meta ta zasobi modeljuvannja zdorovogo sposobu zhyttja v ispanomovnij publicistici]

© Shramko A. O. [Shramko A. O.], shramkoaalyna@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 23.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 28.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.14 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.11>

**РЕАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ДИСКРЕДИТАЦІЇ ТА
НАПАДУ В ІСПАНОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Валерія Андріївна Кучинська (м. Київ, Україна)

leroktann@gmail.com

студентка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01061, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто мово-мовленнєві способи вираження однієї з основних комунікативно-прагматичних стратегій, характерних для політичного дискурсу – стратегії дискредитації опонента. Дослідження базується на матеріалі промов діячів іспанського політичного простору. У статті розглядаються виступи лідерів конкуруючих політичних сил та аналізуються виявленні лінгвістичні особливості стратегії дискредитації та низки тактик по її втіленню.

Стратегія дискредитації та нападу на опонента є однією з найбільш вживаних і яскраво представлених у політичному дискурсі, що пояснюється її дієвістю, так як її застосування дозволяє мовцю одночасно нанести удар по авторитету суперника та підняти авторитет власний.

Особливу увагу було звернено на негативно марковані лексичні одиниці як основний засіб вираження розглянутої стратегії. Також увагу приділено особливостям на інших мовних рівнях, зокрема граматичному.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Реалізація комунікативної стратегії дискредитації та нападу в іспаномовному політичному дискурсі

(Українською) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Кучинська В. А. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

Ключові слова: політичний дискурс, переконання, комінкативна стратегія, комунікативна тактика, вплив на адресата.

IMPLEMENTATION OF COMMUNICATIVE STRATEGY OF DISCREDITATION AND ATTACK IN SPANISH POLITICAL DISCOURSE

Valeriiya A. Kuchynska (Kyiv, Ukraine)

leroktann@gmail.com

Student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines speech and language ways of expressing one of the main communicative and pragmatic strategies characteristic of political discourse - the strategy of discrediting the opponent. The research is based on the material of the speeches of the figures of the Spanish political space.

The article examines the speeches of the leaders of competing political forces and analyzes the revealed linguistic features of the discrediting strategy and a number of tactics for its implementation.

The strategy of discrediting and attacking the opponent is one of the most used and vividly presented in political discourse, which is explained by its effectiveness, since its use allows the speaker to simultaneously attack the authority of the opponent and raise authority of their own.

Special attention was paid to negatively marked lexical units as the main means of expressing the considered strategy. Attention is also paid to features at other linguistic levels, in particular grammatical.

Definitions of communicative strategies and tactics, the importance of their application for political discourse, examples of implementation of the discrediting strategy in Spanish-language political discourse are considered in the work.

The tactic of verbal insinuation was singled out as the most vividly represented in the sample of examples for the study.

Key words: political discourse, persuasion, communicative strategy, communicative tactics, influence on the addressee.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse

(in Ukrainian) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Kuchynska V. A. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

Вивчення мови політиків представляє на сьогодні особливий інтерес для лінгвістики, оскільки ця мова є однією з важливих форм презентації актуальної інформації – подій, що відбуваються в окремих країнах та є релевантними саме для їхнього замкненого простору, та подій всесвітнього масштабу, а також їх інтерпретації представниками влади. Процеси соціально-політичних змін суспільства спричиняють значні зміни у сфері політичної комунікації та висувають нові вимоги до мови політичного виступу, що зумовлює **актуальність** даного дослідження.

Метою цієї статті є репрезентація та аналіз однієї з фундаментальних стратегій політичного дискурсу – стратегії дискредитації та нападу, – та тактик, що використовуються для мовного переконання адресата у процесі публічного виступу.

Об'єктом дослідження виступає комунікативна стратегія дискредитації опонента та основні тактики, що забезпечують її реалізацію в іспаномовному політичному дискурсі.

Предметом аналізу є методи вербальної репрезентації розглянутої комунікативної стратегії у процесі політичного виступу.

Матеріалом для дослідження, представленого у цій статті, слугують промови провідних політичних діячів Іспанії: Педро Санчеса (генерального секретаря іспанської соціалістичної робітничої партії), Пабло Іглесіаса (екс-очільника партії «Подemos»), екс-лідера «Народної партії» Пабло, чинного лідера партії «Vox» Сантьяго Абаскаля.

Наукова новизна полягає у виокремленні реалізації обраних прагматичних тактик стратегії дискредитації та нападу, характерних для іспаномовного політикуму, що, в подальшому, дає змогу оцінити успішність їхнього використання задля досягнення мети переконання адресата.

Дослідження політичного дискурсу в Іспанії та комунікативних стратегій і тактик, притаманних йому, не має традиції з історичних причин. Велика нестача розвитку демократичних процесів не дозволила дискурсивному аналізу проявитися в іспаномовному просторі раніше, ніж як кілька десятиліть тому. Таким чином, у той час як в інших європейських країнах дослідження публічного дискурсу є вже широко консолідованим як у лінгвістичних галузях,

так і в дисциплінах політології, соціології чи теорії комунікації, у традиції Іспанії цей аспект потребує подальшого глибокого сприяння та дослідження.

Виклад основного матеріалу

Ще за часів стародавньої Греції виникло явище, що стало відоме як класичне політичне ораторське мистецтво. З роками на зміну епосі класики прийшли середньовіччя і модерн, але саме сучасність можна назвати періодом глибинного дослідження цього явища завдяки виокремленню значення повідомлення (тексту) у дискурсі [9, с. 113].

Існують різні теоретико-методологічні пропозиції щодо аналізу дискурсу, які посилаються на різні парадигми та передбачають різні процедури аналізу.

Введення поняття дискурсу означає відкриття шляху для дослідження зв'язку між мовою, ідеологією та владою. Це концепція, яка широко використовувалася та якою дещо зловживали в останніх наукових дискусіях, частково тому, що вона походить з численних і різноманітних джерел [12, с. 4].

Політичний дискурс – це сукупність всіх мовних актів, і навіть громадських правил, традицій та досвіду, ситуативно детермінованих і виражених у вигляді мовних утворень, зміст, суб'єкт і адресат яких належать до сфери політики.

Політичний дискурс, за визначенням дослідників Чілтона і Шеффнер, спрямований на зв'язування особливостей мовної поведінки з політикою або з політичною поведінкою окремих осіб [10].

Враховуючи те, що багато дослідників дають власне визначення концепту політичного дискурсу та аналізуючи різні його інтерпретації можемо охарактеризувати його формальні ознаки, а саме:

- це дискурс, спрямований не стільки на переконання опонента, скільки на роз'яснення, аргументацію та утвердження інформації для вже існуючих прихильників і залучення тих, хто не визначився;
- це дискурс стратегічний, оскільки саме в ньому визначаються цілі та засоби їхнього досягнення
- він виявляє перформативні властивості, а це означає, що оратор не обмежується трансляцією повідомлення або переконання, але й виконує чітку дію, публічно висловлює зобов'язання та займає позицію;

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse

(in Ukrainian) **[Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]**

© Kuchynska V. A. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

- він має, по суті, полемічну основу: політичне висловлювання адресанта здається невіддільним від висловлювання опонента;
- це аргументований дискурс, який представлений у вигляді низки тез, аргументів і доказів, спрямованих на те, щоб певним чином окреслити та драматизувати буття та обов'язок бути політичним перед певною громадськістю, враховуючи втручання в цю громадськість [12, с. 6].

Основними характеристиками політичної мови є публічність, фокус на ідеї влучного донесення інформації до адресата, ідеологічна маркованість, аргументативність, конкурентність, що виражається особливим способом висування фактів, положень та доказів. У політичних промовах на передній план виходять механізми переконання та впливу [6, с. 220].

Добре відомо, що світ політики часто вдається до маніпуляцій та методів переконання для досягнення своїх цілей. У цьому сенсі доступний дуже потужний інструмент: мовні ресурси, здатні непомітно передати зовні нейтральне повідомлення, яке, проте, служить для виконання заздалегідь чітко визначених завдань [13, с. 123].

Для ефективного досягнення комунікативної мети відправнику повідомлення – політику – необхідна не лише достатня кількість інформації про реципієнта, а й стратегічне планування прийомів впливу та можливої реакції аудиторії. Оскільки в ситуації публічного виступу практично відсутній зворотній зв'язок між відправником та одержувачем повідомлення виступ не можна коригувати по ходу, ґрунтуючись на безпосередньому аналізі реакції одержувача повідомлення [2, с. 25].

Інтерпретації поняття «стратегія» варіюються залежно від підходу, що застосовується: текстологічного, психологічного, риторичного, когнітивного, прагмалінгвістичного. У загальному сенсі, стратегія може розумітися як система збудованих «за принципом ієрархії компонентів», «когнітивний план спілкування», «загальний план, або «вектор мовної поведінки», деяка інваріантна «модель дії або кількох дій, спрямованих на подолання певних труднощів». Послуговуючись визначенням О. Іссерс можемо охарактеризувати комунікаційну стратегію як комплекс мовленнєвих дій промовця, які спрямовані на досягнення комунікативних цілей - впливу на інтелектуальну, вольову та емоційну сферу адресата [3, с. 54].

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Реалізація комунікативної стратегії дискредитації та нападу в іспаномовному політичному дискурсі
(Українською) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Кучинська В. А. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

Стратегія цілеспрямована, системна, інтерактивна і реалізується за допомогою набору мовних тактик, а також комунікативних ходів або прийомів, що реалізують мовні тактики. У певному сенсі стратегія не реалізується, але створюється у процесі досягнення мети [7, с. 25].

Оскільки політичні процеси характеризуються боротьбою за владу, основою політичного середовища та, як наслідок, політичного дискурсу можемо назвати конкурентність, за правил якої учасники процесу дотримуються стратегій позитивної самопрзентації та нападу на опонента. Спираючись на класифікацію комунікативних стратегій, запропоновану О. Паршиною, можемо виділити стратегію дискредитації як одну з основних стратегій реалізації впливу на адресата [5, с. 177].

Стратегія реалізується через комунікативні тактики, що являють собою одну чи декілька дій, які сприяють реалізації стратегій. Комунікативна тактика – конкретні мовленнєві дії для реалізації поставлених завдань із метою досягнення мети адресанта.

Поняття тактики ми трактуємо як мовний інструмент нижчого рівня, ніж стратегія, як сукупність мовних дій, що виконуються комунікантами у тій чи іншій послідовності. Тактики дозволяють визначати вибрані комунікантами мовні стратегії у процесі комунікації. Так, специфікою комунікативних стратегій і тактик є комплексність застосування комунікативних засобів для досягнення мовної мети [1, с. 5].

Розглянута у даному дослідженні стратегія спрямована на підрив авторитету опонента, яким є політичний противник, що в свою чергу має зворотній ефект для самого мовця, оскільки посилює його власні позиції у порівнянні із дискредитованим суперником [8, с. 288].

Реалізується ця стратегія через наступні тактики:

- 1) тактика аналіз – «мінус» – заснований на фактах розгляд, розбір ситуації, що передбачає вираження негативного ставлення до описуваного, а також – до людей, їхніх дій та вчинків.
- 2) тактика звинувачення – приписування комусь будь-якої провини, визнання винним у чомусь, а також розкриття, виявлення чиїхось непристойних дій, намірів, якостей

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse

(in Ukrainian) **[Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]**

© Kuchynska V. A. [Kuchynska V. A.], leroktann@gmail.com

- 3) тактика викриття – приведення з метою викриття фактів та аргументів, що роблять явною винність, злочинність будь-кого
- 4) тактика вербальної дискримінації – нанесення образи, приниження, вразливості будь-кого, що супроводжується експлікацією емоційного складового компонента замість приведення доказів
- 5) Тактика вербальної інсинуації – створення незаперечного негативного образу політичного опонента [15, с. 317].

У зв'язку з тим, що у всіх відібраних контекстах можна спостерігати одночасне використання двох і більше дискредитуючих тактик, у подальшому аналізі ми будемо відштовхуватися від провідних мовних засобів їх реалізації. При аналізі основний акцент робився на виявлення найбільш частотних мовних засобів, що тиражуються і постійно репродукуються в текстах.

Варто відмітити, що основна реалізація тактик стратегії дискредитації та нападу репрезентована на лексичному рівні, шляхом використання лексичних одиниць із негативною конотацією.

У дослідженому матеріалі переважали лексеми семантичного поля «злочинності» (*la cárcel* – в'язниця, *el delito* – злочин, *la corrupción* – корупція):

Me gustaría decirle algo más positivo, me gustaría decirle que usted nunca irá a la cárcel, pero a la vista de los precedentes en su partido no se lo puedo prometer (Pablo Iglesias, 2017).

Ustedes han pactado con los enemigos del estado y de la nación e, incluso los han indultado a pesar de haber cometido los peores delitos que puede cometer un político, la peor corrupción política se ha cometido (Pablo Casado, 2020).

Зазначимо, що дискредитивні тактики, зокрема тактика вербальної інсинуації, реалізується такими стилістичними фігурами як метафора, що служить ескалації агресії та є частим прийомом для створення пам'ятного негативного образу опонента. Так, Пабло Іглесіас чітко закріплює за колишнім головою уряду Іспанії статус очільника корупції:

Hoy creo que podemos afirmar una cosa que comparte la inmensa mayoría de los españoles y es que el señor Mariano Rajoy va a pasar a la historia como el presidente de la corrupción (Pablo Iglesias, 2017).

На рівні з метафорою прийоми антитези та повтору також підсилюють вплив та підкреслюють основну думку, що, в даному випадку, виражається тактикою звинувачення, надаючи їй емоційного забарвлення:

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])
Реалізація комунікативної стратегії дискредитації та нападу в іспаномовному політичному дискурсі
(Українською) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Кучинська В. А. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

*Tenemos que basarnos en sus declaraciones más que en los hechos porque una cosa es lo **que dicen** y otra cosa es lo **que hacen**. Y lo único que han hecho ha sido **estorbar, estorbar y estorbar** (Pedro Sanchez, 2022).*

Серед використовуваних механізмів звинувачення у брехні є однією із найпоширеніших і найжорстокіших атак проти авторитету суперника, яка сприяє створенню іміджу опонента як ворога країни.

Так, Сантьяго Абаскаль звинувачує у брехні Педро Санчеса, дотримуючись тактики вербальної інсинуації завдяки використанню виразів «la mentira hecha persona» та «mentira con patas» – тобто «брехня на ніжках», «ходяча брехня»:

*Este señor Sánchez no tiene ninguna credibilidad, es una **mentira con patas**, es **la mentira hecha persona**, a Usted no le creen ni sus socios de investidura, ni sus socios de gobierno, ni sus electores a los que mintió en cuanto acabaron las elecciones (Santiago Abascal, 2022).*

Тактика втілюється на лексичному рівні, завдяки таким сталим виразам промові надається більш яскраве емоційне забарвлення, що підсилює вплив аргументу на адресата.

Натомість, Пабло Іглесіас підсилює свої звинувачення партії «Vox» у брехні на граматичному рівні, шляхом використання найвищого ступеню порівняння прикметників, наголошуючи, що дана негідна поведінка є звичною для представників ультраправих політичних сил:

*No podemos normalizar la mentira, señorías. Es verdad que **la mentira** es el instrumento político **más frecuente de la ultraderecha**, pero eso no quiere decir que no sea moralmente reprobable y repugnante ... creo que es una obligación moral de todos los demócratas escandalizarnos cuando la mentira es tan burda y tan miserable (Pablo Iglesias, 2021).*

Використання високої книжної лексики негативної оцінки (*moralmente reprobable, repugnante, miserable*) дає зрозуміти якою, на думку мовця, має бути реакція на прояви брехні. В такий спосіб адресант дає зрозуміти свою власну позицію осуду, тим самим вибудовуючи антонімічну пару «ми» – «вони». В такому протиставленні вбачається тактика аналізу-«мінус».

Дану тактику, в синергії з тактиками звинувачення, викриття та образи, можемо спостерігати у Пабло Іглесіаса і в конфронтації з Народною партією.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse

(in Ukrainian) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Kuchynska V. A. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

Висвітлюючи злочини її представників екс-лідер партії «Подемос» висміює їхнє самовизначення як «гідних, порядних і чесних» та використовує їхню ж самопрезентацію для створення іронічного ефекту та антитези «правда» – «брехня»:

*Usted ha dicho "somos un partido **honrado, decente y honesto**". No hacía falta sobreactuar tanto. Podría usted haber buscado otras virtudes, permítame que le lea algunos ejemplos de **honradez, decencia y honestidad**.*

*Vicente Martínez Pujalte – investigado por presuntos delitos de falsedad documental y cohecho por su actividad en la consultora siria siglo 21 y que presuntamente facturó empresarios del pp por trabajos inexistentes - **honrado, decente y honesto**.*

*Gustavo de Arístegui – investigado por las comisiones percibidas por intermediar en negocios en el extranjero – **honrado, decente y honesto**.*

*Pedro gómez de la Serna – es diputado del pp investigado en la causa que sigue la audiencia nacional por el supuesto cobro es ilegal - es **honrado, decente y honesto**.*

*Rodrigo rato – se le atribuyen ya 14 delitos en distintos procesos judiciales que pueden ser penados con varias décadas de cárcel – **honrado, decente y honesto** (Pablo Iglesias, 2017).*

За допомогою стилістичних фігур оратор може досить влучно посилити вислів, надати йому образності, емоційної виразності. У даному прикладі мовець вдається до рефрену основного аргументу: після кожного викриття злочину вказує на самопроголошені чесноти, і які, на думку мовця, не відповідають дійсності.

Зауважимо, що, завершуючи цю промову, сеньйор Іглесіас вдається до іронії та висміювання, характерних для тактики вербальної дискримінації, тобто нанесення образи:

*Ustedes virtudes tendrán, pero **la honradez, la decencia y la honestidad** – me temo que no mucho (Pablo Iglesias, 2017).*

Висновок. Домінуючою метою політичного дискурсу є маніпуляція свідомістю мас, що передбачає навіювання певних намірів та установок та мотивацію цілком певних реакцій та дій.

У політиці має значення багато речей, але з кожним днем більше стає більш важливим не стільки саме повідомлення, скільки спосіб його подачі, застосування певних тактик впливу, аби ідея проникла в підсвідомість адресата.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])
 Реалізація комунікативної стратегії дискредитації та нападу в іспаномовному політичному дискурсі
 (Українською) [Realizaciya komunikatyvnoi' strategii' dyskredytatsii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu
 dyskursi]

© Кучинська В. А. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

Стратегія дискредитації підтримується системою комунікативних тактик, основними з яких є: тактика компрометації опонента, тактика вербальної дискримінації та тактика вербальної інсинуації. Кожна з тактик у свою чергу реалізується набором типових для неї комунікативних ходів. Розглянуто роль лексики з негативною конотацією, стилістичних форм як засобів реалізації дискредитуючих тактик. Ця стратегія дозволяє оратору акцентувати слабкі сторони політичних партій і діячів, що не підтримуються ним, що дає основу для негативного сприйняття останніх його аудиторією.

Література:

1. Бацевич, Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики* (Київ: Академія, 2009), 376.
2. Белова, А. Д. «Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики.» *Мовні і концептуальні картини світу* 10 (2004): 11–16.
3. Даньшина, Е. В. «Стратегии и тактики американского предвыборного дискурса.» *Вісник Сумського державного університету. Серія Філологія* 1 (2) (2007): 24–28.
4. Монастирська, Л. «Дискурсивна особистість у сучасній лінгвістиці.» *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»* 39 (Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2019): 45–47.
5. Монастирська, Л. «Комунікативні стратегії переконання, як одна з характеристик мовної особистості адвоката (на матеріалі художніх фільмів США).» *Філологія. Соціальні комунікації* т. 26 (65), № 4, ч. 2 (2013): 305–310.
6. Монастирська, Л. «Комунікативні стратегії переконання як одна з характеристик мовної особистості лідера.» *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації* 4 (2020): 176–180.
7. Павлуцька, В. А. «Політичний дискурс: особливості та функції.» *Вісник Житомирського державного університету* 3 (2008): 220–221.
8. *Прагматичні установки політичного дискурсу та способи їх реалізації (на матеріалі публічних виступів британських політиків)*, <https://studfile.net/preview/9932178/>.
9. Точицкая, Н. А. «Коммуникативные стратегии и тактики речевого воздействия в жанрах арт-журналистики (рецензия, репортаж).» *Медиалингвистика* 8 (3) (2021): 287–298.
10. Calderón, L. «Estrategias Aplicadas en Discursos Políticos del Socialismo del Siglo XXI.» *Perspectivas Revista de Ciencias Sociales* 3 (5) (2018): 112–130.
11. Chilton, Paul y Christina, Schäffner. *Politics as Text and Talk. Analytic approaches to political discourse* (Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2002).
12. Fernández Ulloa, T. y López Ruiz, M. C. «La argumentación en los discursos de Pedro Sánchez y Pablo Casado en el debate de investidura.» (España, 4 de enero de 2020). *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* 86 (2020): 199–212.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse

(in Ukrainian) **[Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]**

© Kuchynska V. A. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

13. Gutiérrez, S. Discurso politico y argumentacion (2006): 1–11.
14. Komorowska, A. «Pragmática del discurso electoral y el uso de nosotros.» *Études sur le texte dédiées à Halina Grzmil-Tylutki* (2016): 121–134.
15. Ruiz, R. «Una cala en el lenguaje político español: análisis lingüístico de un discurso parlamentario.» *Cauce, Revista Internacional de Filología y su Didáctica* 31 (2008): 141–160.
16. Schudson, M. «Sending a political message: lessons from the American 1790s.» *Media, Culture and Society* 19 (3) (1997): 311–330.

Джерела ілюстративного матеріалу:

17. *Discurso de Pablo Casado* (04.01.2020), <https://www.youtube.com/watch?v=fbJyLjdFDVs> (Дата звернення 19.09.2022).
18. *Discurso de Pablo Iglesias* (14.06.2017) <https://www.youtube.com/watch?v=CFGLITa5jME> (Дата звернення 20.09.2022).
19. *Discurso de Pablo Iglesias* (04.01.2020), <https://www.youtube.com/watch?v=mw-B0CH2wEM> (Дата звернення 20.09.2022).
20. *Discurso de Pablo Iglesias* (30.06.2020), https://www.youtube.com/watch?v=GZEBacX_-8 (Дата звернення 20.09.2022).
21. *Discurso de Santiago Abascal* (08.06.2022), <https://www.youtube.com/watch?v=X1dzn90PkE> (Дата звернення 20.09.2022).
22. *Discurso de Santiago Abascal* (14.09.2022), <https://www.youtube.com/watch?v=4cDuXjDe12M> (Дата звернення 23.09.2022).
23. *Discursos de Pedro Sanchez y Alberto Núñez Feijóo* (07.06.2022), https://www.youtube.com/watch?v=P_rmYGWl2nY (Дата звернення 28.09.2022).

References:

1. Bacevich, F. S. *Osnovi komunikativnoi lingvistiki* (Kiev: Akademija, 2009), 376.
2. Belova, A. D. «Komunikativni strategii i taktiki: problemi sistematiki.» *Movni i konceptual'ni kartini svitu* 10 (2004): 11–16.
3. Dan'shina, E. V. «Strategii i taktiki amerikanskogo predvybornogo diskursa.» *Visnik Sums'kogo derzhavnogo universitetu. Serija Filologija* 1 (2) (2007): 24–28.
4. Monastir'ova, L. «Diskursivna osobistist' u suchasnij lingvistici.» *Naukovij visnik Mizhnarodnogo humanitarnogo universitetu. Serija «Filologija»* 39 (Odesa: Mizhnarodnij humanitarnij universitet, 2019): 45–47.
5. Monastir'ova, L. «Komunikativni strategii perekonannja, jak odna z harakteristik movnoi osobistosti advokata (na materialii hudozhnih fil'miv SShA).» *Filologija. Social'ni komunikacii* 26 (65), № 4, ch. 2 (2013): 305–310.
6. Monastir'ova, L. «Komunikativni strategii perekonannja jak odna z harakteristik movnoi osobistosti lidera.» *Vcheni zapiski TNU imeni V. I. Vernads'kogo. Serija: Filologija. Social'ni*

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Реалізація комунікативної стратегії дискредитації та нападу в іспаномовному політичному дискурсі
(Українською) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Кучинська В. А. [Kuchyns'ka V. A.], leroktann@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- komunikacii* 4 (2020): 176–180.
7. Pavluc'ka, V. A. «Politichnij diskurs: osoblivosti ta funkcii.» *Visnik Zhitomir'skogo derzhavnogo universitetu* 3 (2008): 220–221.
 8. *Pragmatichni ustanovki politichnogo diskursu ta sposobi ih realizacii (na materialy publichnyh vystupiv britans'kih politikiv)*, <https://studfile.net/preview/9932178/>.
 9. Тоцицкая, Н. А. «Коммуникативные стратегии и тактики речевого воздействия в жанрах арт-журналистики (рецензия, репортаж).» *Медиалингвистика* 8 (3) (2021): 287–298.
 10. Calderón, L. «Estrategias Aplicadas en Discursos Políticos del Socialismo del Siglo XXI.» *Perspectivas Revista de Ciencias Sociales* 3 (5) (2018): 112–130.
 11. Chilton, Paul y Christina, Schäffner. *Politics as Text and Talk. Analytic approaches to political discourse* (Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2002).
 12. Fernández Ulloa, T. y López Ruiz, M. C. «La argumentación en los discursos de Pedro Sánchez y Pablo Casado en el debate de investidura.» (España, 4 de enero de 2020). *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* 86 (2020): 199–212.
 13. Gutiérrez, S. *Discurso político y argumentación* (2006): 1–11.
 14. Komorowska, A. «Pragmática del discurso electoral y el uso de nosotros.» *Études sur le texte dédiées à Halina Grzmil-Tylutki* (2016): 121–134.
 15. Ruiz, R. «Una cala en el lenguaje político español: análisis lingüístico de un discurso parlamentario.» *Cauce, Revista Internacional de Filología y su Didáctica* 31 (2008): 141–160.
 16. Schudson, M. «Sending a political message: lessons from the American 1790s.» *Media, Culture and Society* 19 (3) (1997): 311–330.
 17. *Discurso de Pablo Casado* (04.01.2020), <https://www.youtube.com/watch?v=fbJyLjdFDVs> (Дата звернення 19.09.2022).
 18. *Discurso de Pablo Iglesias* (14.06.2017) <https://www.youtube.com/watch?v=CFGLITa5jME> (Дата звернення 20.09.2022).
 19. *Discurso de Pablo Iglesias* (04.01.2020), <https://www.youtube.com/watch?v=mw-B0CH2wEM> (Дата звернення 20.09.2022).
 20. *Discurso de Pablo Iglesias* (30.06.2020), https://www.youtube.com/watch?v=_GZEBacX_-8 (Дата звернення 20.09.2022).
 21. *Discurso de Santiago Abascal* (08.06.2022), <https://www.youtube.com/watch?v=X1dzn90PkE> (Дата звернення 20.09.2022).
 22. *Discurso de Santiago Abascal* (14.09.2022), <https://www.youtube.com/watch?v=4cDuXjDe12M> (Дата звернення 23.09.2022).
 23. *Discursos de Pedro Sanchez y Alberto Núñez Feijóo* (07.06.2022), https://www.youtube.com/watch?v=P_rmYGWl2nY (Дата звернення 28.09.2022).

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse

(in Ukrainian) [Realizacija komunikatyvnoi' strategii' dyskredytacii' ta napadu v ispanomovnomu politychnomu dyskursi]

© Kuchynska V. A. [Kuchyn'ska V. A.], leroktann@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ [CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES]

УДК 811.134.2'27:808.5

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 08.03.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 21.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95.72 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.12>

LA VERBALIZACIÓN DEL MODELO AXIOLÓGICO DE LOS GITANOS ANDALUCES Y DE LOS UCRANIANOS EN BASE A LAS CANCIONES NUPCIALES

Olena Yu. Saifutdinova (Lviv, Ucraina)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

Profesora titular del Departamento de la Filología Francesa
de la Universidad Nacional Iván Frankó de Lviv
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
c/ Universytetska 1, Lviv, Ucraina, 79005

En el artículo se analizan las categorías axiológicas que aparecen en las canciones de boda tradicionales de los gitanos andaluces. Se las compara con el modelo axiológico de los ucranianos, representado en las canciones de boda. El estudio revela los valores expresados mediante las imágenes metafóricas que codifican la lengua popular. Se nota que tanto en las canciones de boda gitanas andaluces como en las canciones de boda ucranianas está presente la encarnación verbal de candor y de bienestar, los valores más respetados de la familia.

Palabras clave: asociación, metáfora, verbalización, perífrasis, símbolo.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ АКСІОЛОГІЧНОЇ МОДЕЛІ АНДАЛУЗЬКИХ ЦИГАН І УКРАЇНЦІВ НА ПРИКЛАДІ ВЕСІЛЬНИХ ПІСЕНЬ

Олена Юрійвна Сайфутдінова (Львів, Україна)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

кандидат філологічних наук, катедра французької філології
Львівський національний університет імені Івана Франка
(Міністерство освіти і науки України)
79005, м. Львів, вул. Університетська, 1

Стаття присвячена дослідженню аксіологічних категорій, які з'являються в традиційних весільних піснях андалузьких циган. Ці аксіологічні категорії

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Вербалізація аксіологічної моделі андалузьких циган і українців на прикладі весільних пісень (Українською)

[Verbalizaciya aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Сайфутдінова О. Ю. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

співставлено з українськими, які також репрезентовані за допомогою весільних пісень. Розвідка оприявнює цінності, виражені вербально шляхом метафоризації, створенню асоціативних образів, які кодифікують народну мову. Зауважено, що і в циганських андалузських весільних піснях, і в українських весільних піснях присутня вербалізація невинності та добробуту, найшанованіших родинних чеснот.

Ключові слова: асоціація, метафора, вербалізація, перифраза, символ.

VERBALIZATION OF THE AXIOLOGICAL MODEL OF THE ANDALUSIAN GYPSIES AND UKRAINIANS BASED ON WEDDING SONGS

Olena Yu. Saifutdinova (Lviv, Ukraine)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PhD (Philology), associate professor at French Philology Department

Ivan Franko National University of Lviv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79005

This article is devoted to the analysis of the representation of axiological values by means of the popular ritual wedding songs of Andalusian gypsies and Ukrainians. Axiological values shown through the text of the wedding songs of Andalusian gypsies and Ukrainians are considered. The ways of language expression of both national ritual songs are estimated. The research reveals the values expressed via metaphorical images, symbols and periphrasis which codify popular language. Similar frames of Andalusian gypsy and Ukrainian wedding songs are discovered. It is observed that such family values as chastity and welfare are pictured with the use of expressive means of the language in both ritual wedding songs of Andalusian gypsies and of Ukrainians. The cultural nature of appreciation of these axiological values is studied. Tentative mechanism of influence of the wedding songs on the younger generation is explained. A great educational power and an important pedagogical role of the wedding songs are highlighted. It is concluded that ritual wedding songs are a powerful medium (channel) of saving the traditional axiological model, behavior patterns, esthetic and moral values. The directions of further scientific research are considered: 1) they may include a study of the psychological mechanism of metaphor, periphrasis and symbols in ritual songs and lullabies of both cultures or 2) they may involve an experimental study between the people of different cultures to know how they understand the metaphor formed in national and foreign cultures.

Key words: association, metaphor, verbalization, periphrasis, symbol.

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Verbalization of the Axiological Model of the Andalusian Gypsies And Ukrainians Based on Wedding Songs (in Ukrainian) [Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

Вступ: Весільні пісні андалузьких циган, відомі широкому загалу ще на початку XIX століття, тепер є рідкісною екзотикою навіть для іспаномовного реципієнта. На цілісні екземпляри можна натрапити або в етнографічних джерелах [2], [11], [12] або в спеціалізованих дослідженнях [13]. Фрагментовано весільні пісні присутні на естраді [16] та в творах мистецтва, зокрема кінематографічного [18]. Андалузькі народні циганські пісні, зокрема весільні обрядові пісні, сформували Федеріко Гарсія Лорку як етнографа і як поета, надихали на творчість Хосе та Мануеля Мачадо...

Українським весільним пісням присвячені наукові розвідки Володимира Навроцького [7], Володимира Коряка [6], Хведора Вовка [3], Катерини Борисенко [1] та ін.. Івана Франко у листі до Ольги Рошкевич, яка уклала збірку весільних пісень захоплено писав: «Але кілька там пречудових образів [...], кілька чуття, кілька геніальних порівнянь, кілька глибоко старинних споминок та окрушин, становлячих цінний матеріал соціологічний, етнологічний і мовний. А кілька здорових, ясних і правдиво людських поглядів на життя!» [10, с. 105] Невдовзі сам І. Франко напише передмову до цієї збірки.

Справді, тексти народних пісень є першочерговим матеріалом для досліджень зі стилістики, риторики, діалектології, історії мови, лінгвістичної прагматики, семантики тощо. І не лише через наукове зацікавлення кожен нарід має зберігати свої пісні; народні пісні насамперед цінні тим, що відображають аксіологічну модель народу; особливо обрядові пісні, без яких не минало жодне весілля наших пращурів.

Основний зміст: Традиційною весільною піснею андалузьких циган є альбореа (*alboreá*, *alboreada*, також *arbolá* або *albolá*). Назва походить від слова *albor* – “світло ранкової зорі”, позаяк весілля асоціюють зі світанком, початком часового відліку.

Декілька пісень цього жанру маємо в кінострічці *Bodas de sangre* (“Криваве весілля”) знаменитого іспанського режисера Карлоса Саури, яку він відзняв у співпраці зі славним хореографом Антоніо Гадесом. Перша альбореа вказує на завершений традиційний весільний обряд: “обряд з хусткою” – *la prueba del pañuelo* [13, с. 30]:

*En un verde prado tendí mi pañuelo,
tendí mi pañuelo, (1)
salieron tres rosas como tres luceros,*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Вербалізація аксіологічної моделі андалузьких циган і українців на прикладі весільних пісень (Українською)

[Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

como tres luceros. (2) [14]

У метафорі *salieron tres rosas* (“вийшло три троянди”) маємо закодоване свідчення дівочої чистоти, яке відтак за допомогою порівняння ототожнюють із добрим знаменням: *como tres luceros* (“наче три ясні зорі”).

Варто зазначити, що речення 1 і 2 не мають синтаксичного зв'язку, а тому казуальні відношення між ними, як і метафору, може розгледіти лише представник мовно-культурної спільноти андалузьких циган. Можна також припустити, що ця альбора традиційно здійснює символічне уподібнення розкішного природного ландшафту з молодістю наречених: *En un verde prado* (“У зеленому лузі”).

Український весільний обрядовий фольклор відображає подібні народні традиції симетрично. Так, весільна пісня, яку зазвичай виконували після обряду комори, за допомогою перифрази натякає на доказ дівочої чистоти:

Ой, калина, Марусенька, калина!

Під калиною лежала,

На калину ніженьки поклала,

А на її калинонька капнула,

Та на її білєс обличчя,

Нарядила родоньку величчя [9, с. 150].

І тоді вже – відкрито і виразно – текст пісні вказує на те, яке велике значення має честь молодої – і для новоствореної сім'ї, і для всієї родини. Цей посил, як і в андалузькій обрядовій пісні, закодовано троїстою символікою:

Та величчя наше, величчя,

Що звеличала три двори:

Що перший же двір – свекорків,

А другий же двір – батеньків,

А третій же двір – родоньків. [Там само]

Також андалузькі цигани співають нареченій славних пісень і згадують її добродісного батька, якого слід привітати з тим, що він виховав свою доньку, як годиться. Усе це вказує на нерозривний зв'язок поколінь:

¿Dónde está el padre de la novia?

Que ya su hija salió con victoria.

Y yeli yeli y yeli ya [...] [11]

Інша альбореа, відображена в кінострічці Карлоса Саури “Криваве весілля”, натякає на пишноту, із якою традиційно святкують циганські весілля:

*El carro de la infanta
me ha costado un dineral
pa' llevar a los novios que se van a casar
pa' llevar a los novios que se van a casar* [14]

Так, карету нареченої називали “ридваном інфанти” – *el carro de la infanta*, і не даремно в тексті пісні підкреслено, що молодий значно витратився, аби zorganizувати таке весілля.

Українські традиційні весільні пісні також називають наречену “княгинєю”, а нареченого – “князем”. Наречену метафорично порівнюють із княгинєю насамперед через її розкішний одяг та урочистість весільного святкування:

*Вийди матінко, огляди,
Що тобі бояри привезли:
Да привезли скриню й перину
І молодую княгиню.* [9, с. 137]

Метафору, яка ототожнює нареченого із князем у день його весілля, маємо в пісні “Поміж трьома дорогами”:

*– Ой ти, Боже, ти, Дажбоже, рано-рано,
Зверни ж мені з доріженьки, ранесенько.
Бо ти Богом рік од року, рано-рано,
Бо ти Богом рік од року, ранесенько.
А я князем раз на віку, рано-рано,
А я князем раз на віку, ранесенько.
Раз на віку в неділеньку, рано-рано,
Раз на віку в неділеньку, ранесенько.* [8, с. 34]

Те, що чоловік є “князем раз на віку в неділеньку” – натяк на день весілля, яке традиційно святкують у неділю.

До слова, у збірнику пісень, що його упорядкував Микола Леонтович, зазначено, що це обрядова весільна пісня, але вона є також і колядкою. Справді, відомо чимало весільних пісень із приспівом “рано-рано [...] ранесенько”. Ось фрагмент однієї з них:

Да стоїть верба не рік, не два.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Вербалізація аксіологічної моделі андалузьких циган і українців на прикладі весільних пісень (Українською)

[Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

Да рано-рано!
 Не стій, вербо, розвивайся;
 Да ранесенько!
 Розвий собі сімсот квіток,
 Да рано-рано!
 Сімсот квіток і чотири;
 Да ранесенько!
 Всім боярам по квіточці.
 Да рано-рано!
 Усім дружкам по квіточці;
 Да ранесенько! [...] [9, с. 134-135]

Інша альбора з “Кривавого весілля” – третя за порядком виконання – виявляє нам природу свого жанру – світанкової пісні і закликає до пробудження:

‘Alevanta’ y no duermas más
‘Alevanta’ y no duermas más
que mañanita tendrá lugar.
que mañanita tendrá lugar. [14]

Отож андалузькі цигани й українці мають спільні емоційні мотиви в текстах пісень, спільними є людські цінності та деякі образи: ранок, зоря, монархічна в день весілля наречена, багатий щедрий наречений, буяння природи, присутні на весіллі добродішні батьки.

У підсумку дізнаємося, що у вираженій через тексти весільних обрядових пісень аксіологічній моделі обидвох народних культур – і андалузько-циганської, і української, домінують дівоча чистота і багатство весілля. Проте, хоч фольклор і зображує добробут як традиційну цінність, він у жодному разі не витрактовує добробут, як головний пріоритет. Багате весілля потрібне, щоб зберегти молодим свідомість того, що цей статок вони витрачають раз у житті – на весілля. Так, великі витрати встановлюють відповідальність, закладають ціну щасливого майбутнього або можливої помилки. Цю пересторогу демонструють іспанська народна приказка: *Antes de que te cases, mira bien lo que haces* та українські народні приказки: *Це не на рік, а на цілий вік. Не дай Боже два рази женитись, а три рази селитись*. З іншого

боку, молодь має заслужити цей статок, заробити його перед весіллям; тому однією з найважливіших чеснот молоді людини вважають працелюбність.

Так, цінності народу певним чином відображені в обрядових піснях – за допомогою метафор, перифраз або символів. Символи і метафоричні перетворення свідчать не лише про когнітивне, але й про своєрідне естетичне сприйняття об'єктивної дійсності. Джордж Лакофф, майстер сучасного дослідження метафори, зазначає, що “метафора – це не лише про мову. Вона стосується поняттєвого апарату. Натомість поняттєвий апарат пов'язаний не лише з інтелектом: він охоплює всі чуттєві виміри нашого досвіду: колір, форму, текстуру, звук та ін. Ці виміри структурують не тільки практичний досвід, а й естетичний” (тут і далі переклад мій. – О. Сайфутдінова) [15, с. 235].

Не дивно, що в давнину обрядові пісні – через метафори – виконували навчально-виховну функцію, а тому були частиною освіти молодого покоління. Так, Джордж Лакофф говорить про метафору як про особливий спосіб пізнання: “...метафори – це не лише те, що ми за ними бачимо. Є думка, що здатність пізнавати через метафори – це окреме чуття: зір, або дотик, або слух за допомогою метафор: єдиний спосіб пізнати і відчутти більшість об'яв сього світу. Метафора – така ж невід'ємна частина нашої чуттєвої діяльності, як, до прикладу, дотик” [Там само, с. 239].

У сучасному соціумі запит на вербалізацію належної аксіологічної моделі є великим, як ніколи. Негативну тенденцію у формуванні особистісних цінностей молоді зауважили вчені-психологи: “В останні роки помітними стали прояви деформації у системі ціннісних орієнтацій суспільства, зниження значущості моральних норм” [5, с. 116].

Зв'язок моральної самосвідомості з ціннісними орієнтирами особистості обґрунтовано науковими знаннями про розвиток особистості: “Розвиток особистості підлітків нерозривно пов'язаний з розвитком їх моральної самосвідомості: засвоєння моральних понять, посилення відповідальності за себе та за інших, підвищення рівня моральної саморегуляції” [Там само].

Варто додати, що пісенний текст, співаний гуртом, надійно ізольований обгорткою традиції, а тому він знімає напругу під час виховного впливу. Справді втручання у світ особистості за допомогою прямого пред'явлення вимог може створювати конфліктні ситуації між

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Вербалізація аксіологічної моделі андалузьких циган і українців на прикладі весільних пісень (Українською)

[Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

батьками\вихователями\учителями і дітьми\вихованцями [4, с. 54]. Зате не виглядає нав'язливим ілюстрування ціннісних орієнтирів за допомогою традиційних текстів обрядових пісень, адже “напруга зменшується, коли зовнішні вимоги перетворюються на самовимоги, а орієнтація на очікування відповідальності ззовні переходить у самовідповідальність” [Там само, с. 54-55].

Ймовірно, через тексти пісень підліток засвоює моральні норми, адже “саме у спілкуванні з дорослими моральна норма набуває для нього універсального характеру” [5, с. 131]. Так, соціалізація підлітків у дорослому середовищі відбувається за допомогою закодovаних в обрядових піснях, зокрема в весільних піснях, аксіологічних, моральних та естетичних посилів, позаяк ці пісні написали зрілі люди. Можна припустити, що століття тому обрядові пісні мали виховну та регулятивну функцію; зокрема тому, що виконання цих пісень схоже на деякі елементи тренінгу, зокрема на релаксаційні вправи або сюжетно-рольові ігри.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок: Порівняння ціннісних орієнтирів, відображених метафорично та символічно у весільних піснях андалузьких циган та в українських народних весільних піснях, дає змогу висувати яскраве декларування головних родинних цінностей у фольклорі обидвох культур. Спосіб вербального оформлення ціннісних орієнтирів засвідчує самотність і підкреслює мовну картину світу кожного народу. Зазначені аксіологічні категорії є не лише суспільними, а й загальнолюдськими, позаяк вони забезпечують виживання новоствореної сім'ї через подружню вірність, згуртованість, усвідомленість, відповідальність, працелюбність, спрямованість на економічне процвітання. Присутність ціннісних категорій у традиційному фольклорі народу дає змогу поведінковій моделі молодого подружжя повторюватися від покоління до покоління. Таким чином загальнолюдські цінності, вербалізовані у своєрідних національній спосіб, згуртовують нарід і зберігають його мовно-культурну та етнічно-етичну ідентичність.

Перспективними для подальшого дослідження буде вивчення психологічної передумови метафор, перифраз та символів в обрядових та колискових піснях обидвох культур. Цікаві наслідки матиме порівняльне дослідження сюжетної, ціннісної та естетичної складових фольклору різних національних культур. Плідні результати можуть дати експерименти на

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Verbalization of the Axiological Model of the Andalusian Gypsies And Ukrainians Based on Wedding Songs (in Ukrainian) [Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

розкриття метафор із представниками різних народів. Так, можна перевірити, чи одержані висновки засвідчать автентичність кожної суспільної ментальності та чи вкажуть на домінування колективного несвідомого у кожній народній культурі. Корисним досвідом майбутнього буде ввести компонент етнопедагогіки в систему сучасних навчальних матеріалів на різних рівнях освіти кожного народу: за підтримки такої освіти нарід зможе осмислити багатство власної культури, ментально очиститься від чужоземних культурних нашарувань, дістане національне самоусвідомлення та досягне культурного процвітання.

Література:

1. Борисенко, В. К. *Сімейна обрядовість українців ХХ - початку ХХІ століття* (Київ, НАН України, ІМФЕ, 2016), 256.
2. Наталія Бучель, уклад. *Весільні пісні*. В 2-х т., т. 2, "Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття" (Київ: Наукова думка, 1982), 679.
3. Вовк, Хв. К. *Студії з української етнографії та антропології* (Київ, Мистецтво, 1995), 335.
4. Гурлева, Тетяна. "Психолого-педагогічні умови формування відповідальності у важковиховуваних підлітків" (Дис. канд. психол. наук, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2015).
5. Зимянський, Андрій. "Психологічні умови розвитку моральної свідомості підлітків" (Дис. канд. психол. наук, ДДПУ ім. І. Франка, 2015).
6. Коряк, В. Д. *Нарис історії української літератури* (Харків, ДВУ, 1925), 376.
7. Навроцький, В. М. "Весілля" Часопис «Правда» 32 (1869): 89.
8. *Пісенник*, упорядник С. Д. Пашник. (Запоріжжя: Руське Православне Коло, 2022), 60, https://www.svit.in.ua/kny/pashnyk/pashnyk_pisennyk.pdf
9. Анатолій Пономарьов та ін, уклад. *Українці: народні вірування, повір'я, демонологія* (Київ: Либідь, 1992), 637.
10. Іван, Франко. Зібрання творів в 50-ти т., т. 48, "Листи" (Київ: Наукова думка, 1986), 105.
11. Álbum Canción y Letra, https://www.albumcancionyletra.com/corregir_y-yeli-y-yeli_de_boda-gitana_letra_77609.aspx
12. José Blas Vega, ant., *Magna Antología del cante flamenco* (Madrid: Editorial, Hispavox, 1982)
13. Fernández Sánchez, Sophie. *El pueblo gitano : origen, influencias, condiciones socio-políticas y costumbres dentro del cante flamenco* (Paris, Institut Supérieur du Professorat et de l'Éducation 2020), <https://dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-02948882/document>
14. *Flamenco vivo*. Colección de letras, <http://canteytoque.es/letrastodas.htm>
15. Lakoff, G. and Jonson, M., *Metaphors We Live By* (Chicago and London: University of Chicago Press, 1984): 242.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Вербалізація аксіологічної моделі андалузьких циган і українців на прикладі весільних пісень (Українською)
[Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sajfutdinova@lnu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

16. Rosalía. *Di mi noble*, <https://www.youtube.com/watch?v=mUBMPaj0L3o>
17. Obrzędy i pieśni ludu ruskiego we wsi Lolinie, powiatu stryjskiego Zebrała Olga Roszkiewicz, opracował Iwan Franko. (Kraków: Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1886).
18. Saura, Carlos. *Bodas de Sangre*, <https://www.youtube.com/watch?v=3YcgZI424Dc>

References:

1. Borysenko, V. K. Simeyna obryadovist' ukrayintsiv XX – pochatku XXI stolittya (Kyyiv, NAN Ukrayiny, IMFE, 2016), 256.
2. Nataliya Buchel', uklad. *Vesil'ni pisni*. V 2-kh t., t. 2, "Volyn', Podillya, Bukovyna, Prykarpattya, Zakarpattya" (Kyyiv: Naukova dumka, 1982), 679.
3. Vovk, Khv. K. *Studiyi z ukrayins'koyi etnografii ta antropolohii* (Kyiv, Mystetstvo, 1995), 335.
4. Hurlieva, Tetyana, "Psykhologo-pedahohichni umovy formuvannya vidpovidal'nosti u vazhkovykhovuvanykh pidlitkiv" (Dys. kand. psykol. nauk, Instytut psykholohii imeni H. S. Kostyuka NAPN Ukrayiny, 2015).
5. Zymyans'kyi, Andriy, "Psykhologichni umovy rozvytku moral'noyi svidomosti pidlitkiv" (Dys. kand. psykol. nauk, DDPU im. I. Franka, 2015).
6. Koryak, V. D. *Narys istorii ukrayins'koyi literatury* (Kharkiv, DVU, 1925), 376.
7. Navrots'kyi, V. M. "Vesillya" Chasopys «Pravda» 32 (1869): 89.
8. *Pisennyk*, uporyadnyk S. D. Pashnyk. (Zaporizhzhya: Rus'ke Pravoslavne Kolo, 2022), 60, https://www.svit.in.ua/kny/pashnyk/pashnyk_pisennyk.pdf
9. Anatoliy Ponomar'ov ta in, uklad. *Ukrayintsi: narodni viruvannya, povir'ya, demonolohiya* (Kyyiv: Lybid', 1992), 637.
10. Ivan, Franko. *Zibrannya tvoriv v 50-ty t.*, t. 48, "Lysty" (Kyyiv: Naukova dumka, 1986), 105.
11. *Álbum. Canción y Letra*, https://www.albumcancionyletra.com/corregir_y-yeli-y-yeli_de_boda-gitana_letra__77609.aspx
12. José Blas Vega, ant., *Magna Antología del cante flamenco* (Madrid: Editorial, Hispavox, 1982)
13. Fernández Sánchez, Sophie. *El pueblo gitano : origen, influencias, condiciones socio-políticas y costumbres dentro del cante flamenco* (Paris, Institut Supérieur du Professorat et de l'Éducation 2020), <https://dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-02948882/document>
14. *Flamenco vivo*. Colección de letras, <http://canteytoque.es/letrastodas.htm>
15. Lakoff, G. and Jonson, M., *Metaphors We Live By* (Chicago and London: University of Chicago Press, 1984): 242
16. Rosalía. *Di mi noble*, <https://www.youtube.com/watch?v=mUBMPaj0L3o>
17. Obrzędy i pieśni ludu ruskiego we wsi Lolinie, powiatu stryjskiego Zebrała Olga Roszkiewicz, opracował Iwan Franko. (Kraków: Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1886).
18. Saura, Carlos. *Bodas de Sangre*, <https://www.youtube.com/watch?v=3YcgZI424Dc>

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Verbalization of the Axiological Model of the Andalusian Gypsies And Ukrainians Based on Wedding Songs (in Ukrainian) [Verbalizacija aksiologichnoi' modeli andaluz'kyh cygan i ukrai'nciv na prykladi vesil'nyh pisen']© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 07.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99,99 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.13>

НЕОЛОГІЗМИ У СУЧАСНІЙ ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Катерина Михайлівна Лахтіонова (м. Київ, Україна)

glebushka23@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент

Стаття розглядає та аналізує появу сучасних неологізмів в італійській мові, перші посилання на фіксацію таких неологізмів, їх вживання у науковому та лінгвістичному середовищі (сучасна лексикологія). Вивчається структура зафіксованих нових слів за допомогою найбільш поширених префіксів латинського та грецького походження, іменників, прикметників та дієприкметників. Аналіз такої лексики має мету пояснити їх значення та виключає слова – снобізми, мовні дуплети, сленг та вольгаризми.

Особистий внесок автора полягає у вивченні та систематизації сучасних італійських неологізмів, які зафіксовані у сучасних базових словниках.

Ключові слова: *неологізми, лексична база сучасної італійської мови, діалектизми, фіксація неологізмів, лінгвістичний аспект мовної еволюції, мовний реєстр, снобізми, лінгвістичні дуплети, вольгаризми.*

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Неологізми у сучасній італійській мові (Українською) [Neologizmy u suchasnij italijs'kij movi]

© Лахтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net

NEOLOGISMS IN THE MODERN ITALIAN LANGUAGE

Kateryna M. Lakhtionova (Kyiv, Ukraine)glebushka23@ukr.net

PhD (Philology), Associate Professor

The article considers and analyzes the appearance of modern neologisms in the Italian language, the first references to the fixation of such neologisms, their use in the scientific and linguistic environment (modern lexicology). The structure of recorded new words is studied using the most common prefixes of Latin and Greek origin, nouns, adjectives and adverbs. The analysis of such vocabulary aims to explain their meaning and excludes words such as snobbery, linguistic doublets, slang and vulgarisms.

Italian language, as any other language has its mechanisms of word formation and composition related to the enrichment of the vocabulary and the resolution of its lexical problems. It is not easy for Italian language to administer these mechanisms, its structures and microstructures of word formation. It is in a situation which it has to deal with the systems of word formation, which come from Latin, and also that derives from and functions from the nature of Italian. The systems of word-formation, which come from Latin, can be called to be in a “numb” situation, but also in a state that can be used dynamically in Italian language. The phenomenon of word formation stats as a morphological one, but certainly it develops and interferes as a lexical-semantic phenomenon, too. Neologisms in Italian, as in other languages, come from other foreign languages that are called “borrowed words”. Italian language, concerning neologisms, that derive other languages, has a special “attitude”, compared to other European languages. Some European languages have a more refraction attitude in relation to neologisms and their reaction is very interfering and modifying, even alternating. Whereas, concerning Italian, there is a specific reaction, which comes from the phonetic aspect. Surprisingly, phonetics seems to have a very affective role in lexicology and semantics of a language, in our case of Italian, but that does not result like this.

The author's personal contribution consists in the study and systematization of modern Italian neologisms, which are recorded in modern basic dictionaries.

Key words: *neologisms, lexical base of the modern Italian language, dialectisms, fixation of neologisms, linguistic aspect of language evolution, language register, snobbery, linguistic doublets, vulgarisms.*

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Neologisms in the Modern Italian Language (in Ukrainian) [Neologizmy u suchasnij italijs'kij movi]

© Lakhtionova K. M. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net

Виникнення та поява нових слів та сталих висловів завжди мало місце в еволюції будь-якої мови. Періодично видавались довідники з цієї чи іншої галузі науки, філології, медицини, спорту.

Стосовно Італійської Республіки (у минулому монархії, а ще раніше розрізнених та розділених територій на кшталт Королівства Неаполь та двох Сіцилій, Республіки Венеція, другою столицею міста Мілан та інших), словникова база сучасної італійської мови збагатилась доволі великою кількістю неологізмів, діалектизмів, які перетворились на загальноновживану лексику (як відомо тільки у лінгвістичному ареалі саме діалектів налічується біля 36), не беручи до уваги так звані «parlate», говір великих міст, таких як Рим, Турин, Мілан, Венеція, Верона.

Історія фіксації нових слів в Італії XIX - XX століть бере початок з 1905 року, із появою першого на той момент «сучасного» словника нових слів, який мав шалений попит та успіх як у науковців, інтелігенції, так і у всіх, хто мав будь-яку освіту. Це природно, тому що суспільство дуже швидко розвивається, і кожний етап цього прогресу має своє відображення у мові (лінгвістичний аспект).

Автор цього першого довідника А. Пандзіні не був лексикографом і навіть мовознавцем, але був досить досвідченим викладачем, який звернув увагу на появу багатьох нових слів та сталих висловів у італійській мові, що викликало велику зацікавленість у тодішніх лінгвістів. Він обожнював цю свою добірку неологізмів, всіляко поповнював її. Це видання витримало сім перевидань, останнє 1935 року. У 1942 році вийшло останнє, восьме видання цієї добірки вже після смерті автора під керівництвом найвідомішого в Італії знавця історії італійської мови Бруно Мільйоріні та його не менш відомого колеги Альберто Ск'яффіні. Згодом ця добірка перетворилась у Додаток до базового словника, що налічувала 118 сторінок і також витримала 2 видання, 1950 року та 1963 року, але вже містила 326 сторінок.

У цьому сенсі Італія отримала привілей, тому що може одна із перших мала можливість спостерігати за еволюцією своєї мови завдяки постійній реєстрації появи нової лексики на протязі багатьох десятиліть, фіксації усіх новітніх лексичних явищ, які поступово увійшли у базову лексику сучасної італійської мови.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Неологізми у сучасній італійській мові (Українською) [Neologizmy u suchasnij italijs'kij movi]

© Ляхтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Але є одне виключення. До цієї бази не ввійшли так звані «снобізми», штучно створені вислови та лінгвістичні дуплети (копії іноземних слів), а також лексика сленгу та «вольгаризми».

У 80 - 90 роки минулого століття нових слів із префіксами *auto*, *inter*, *super* зафіксовано безліч наприклад, з «*auto*» зафіксовано 21.

autogestito – регульована діяльність, *automatico* – автоматичний, *autonomia* - автономія, самоврегулювання;

inter – 7, *interferone* – інтерферон (медичний препарат), *interattivo* – інтерактивний, *interprete* – перекладач усної форми мовлення;

super – 9, *superstar* (латинський префікс + іменник англійською мовою) - «зірка», *superpotenza* – надзвичайна сила, *superolotato* – надзвичайно обдарований і таке інше;

foto – 13, *fotocamera* – фотоапарат, *fotocopia* – фотокопія та інші.

Мова йде про організаційно зафіксовану лексику у базовому словнику.

Загалом за останні десятиліття базовий словник італійської мови поповнився понад 10 тисячами нових слів, тому що кожний етап розвитку суспільства поповнює базову лексику італійської мови у середньому на 2-3 тисячі мовних одиниць кожні 20 років.

Література:

1. Cortelazzo, M., Cardinale, U. *Dizionario di parole nuove 1964-1984* (Loesher Editore, Torino, 1986), 209.
2. Granzotto, P. *Dizionarietto. Breve storia delle parole. Repertorio dei dubbi linguistici e degli errori comuni* (Casa editrice di lettere Firenze, 1998), 69.
3. *Dizionario delle parole difficile Tascabili Economici* (Newton, Roma, 1994), 93.

References:

1. Cortelazzo, M., Cardinale, U. *Dizionario di parole nuove 1964-1984* (Loesher Editore, Torino, 1986), 209.
2. Granzotto, P. *Dizionarietto. Breve storia delle parole. Repertorio dei dubbi linguistici e degli errori comuni* (Casa editrice di lettere Firenze, 1998), 69.
1. *Dizionario delle parole difficile Tascabili Economici* (Newton, Roma, 1994), 93.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Neologisms in the Modern Italian Language (in Ukrainian) [Neologizmy u suchasnij italijs'kij movi]

© **Lakhtionova K. M.** [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.03.2022 р.
Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]
Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 12.03.2022 р.
Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.09 %
<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.14>

ДИНАМІКА ВИКОРИСТАННЯ СЕМАНТИЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ У ІСПАНОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ПІД ЧАС ЕПІДЕМІЇ COVID-19

Марія Михайлівна Цимбал (м. Київ, Україна)

maritimus2000@gmail.com

студент магістратури кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено аналізу випадків вживання у іспаномовній публіцистиці семантичних неологізмів, які виникли у зв'язку з поширенням пандемії Covid-19. На матеріалах іспаномовних публіцистичних видань періоду пандемії у статті розглядаються та аналізуються випадки вживання таких семантичних неологізмів. Розгляд семантичних неологізмів дозволяє відстежити зміни, які справили реалії епідемії на сигніфікат уже існуючих у мові одиниць. У статті приділяється увага особливостям вживання неологізмів у різних розділах іспаномовної публіцистики та зміні динаміки їх використання порівняно із публікаціями до розповсюдження епідемії. Неологізм – це нова лексична одиниця, яка з'являється в мові, а також нове значення вже існуючої одиниці або новий зворот. Семантичний неологізм – це нова лексична одиниця, що з'являється у мові через набуття словом нового значення, або шляхом збереження початкового значення та набуття додаткового тією самою лексею. Публіцистичний дискурс – це вид інституційного

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19 (Українською) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Цимбал М. М. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

спілкування, спрямованого на інформування та вплив на масового адресата в громадсько-політичній, суспільно-культурній сферах та сфері ЗМІ.

Ключові слова: *неологія, семантичний неологізм, пандемія, публіцистичний дискурс, преса, періодичні видання Іспанії.*

DYNAMYCS OF USE OF SEMANTIC NEOLOGISMS IN SPANISH-LANGUAGE NEWSPAPER DISCOURSE DURING THE COVID-19 EPIDEMIC

Mariia M. Tsymbal (Kyiv, Ukraine)

maritimus2000@gmail.com

Master's degree student of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is dedicated to the analysis of cases of the use of semantic neologisms created in Spanish-language newspapers due to the spread of the Covid-19 pandemic. Based on the materials of Spanish-language journalistic publications of the pandemic period, the article examines and analyzes cases of the use of such semantic neologisms. The study of semantic neologisms allows us to trace the changes that the realities of the epidemic have made on the meaning of units already existing in the language. The article pays attention to the characteristics of the use of neologisms in different sections of Spanish-language newspapers and the dynamics of their use compared to publications before the spread of the epidemic. A neologism is a new lexical unit that appears in the language, as well as a new meaning of an already existing unit or a new phrase. A semantic neologism is a new lexical unit that appears in the language due to the acquisition of a new meaning by a word, or by the preservation of the original meaning and the acquisition of an additional one by the same lexeme. Journalistic discourse is a type of institutional communication aimed at informing and influencing the mass addressee in the public-political, social-cultural fields and the mass media.

Key words: *neology, semantic neologism, pandemic, newspaper discourse, press, Spanish newspapers.*

Криза, із якою зіткнулися європейські системи охорони здоров'я під час виникнення та розповсюдження країнами Європейського Союзу вірусу Covid-19,

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pyttannja etnolingvistyky])

Dynamycs of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic (in Ukrainian) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Tsymbal M. M. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

значною мірою вплинула на усі мови ЄС та на іспанську мову зокрема, адже з усіх європейських країн саме Іспанія поряд із Італією пережила найінтенсивніший вплив епідемії. Більшість популярних видань іспаномовних країн були змушені скоротити обсяги видання паперових екземплярів та надати перевагу онлайн-версіям видань. Такі авторитетні газети, як El País, El Comercio, La Vanguardia, El Mundo тощо активно висвітлювали перебіг подій довкола пандемії у щоденних статтях. У них можна знайти значну кількість неологічних одиниць, що стосуються захворювання, науковою назвою якого є гострий респіраторний синдром коронавірус 2 (SARS-CoV-2). Більш розмовними його найменуваннями, поширеними у пресі, є китайський коронавірус (coronavirus chino) або уханський вірус (virus de Wuhan) [7].

Для дослідження було обрано корпус неологічної лексики у іспаномовній пресі (Іспанія: El País, La Vanguardia, ABC; країни Латинської Америки: El Comercio (Перу), Pagina 12 (Аргентина)) часів розвитку та піку епідемії (з 2019 по 2022 р.).

Особистий внесок автора полягає у створенні та аналізі вибірки семантичних неологізмів, які виникли і вживалися в іспаномовній пресі у зв'язку із пандемією Covid-19.

Актуальність теми дослідження полягає у вивченні динаміки виникнення та вживання неологізмів у безпрецедентному контексті досвіду всесвітньої ізоляції, який сприяє активізації процесів словотворення. На сьогодні корпус неологічної лексики, яка виникла під безпосереднім впливом пандемії Covid-19, є широким і невивченим та продовжує постійно поповнюватись.

Мета роботи – розглянути випадки використання семантичних неологізмів, які виникли в іспаномовній пресі у зв'язку з поширенням пандемії Covid-19, проаналізувати їхні особливості, впорядкувати статистику їхнього вживання та визначити ступінь вживаності та популярності різних груп семантичних неологізмів. **Предмет** дослідження – тенденції та способи вживання у іспаномовній пресі семантичних неологізмів, які виникли у зв'язку з поширенням пандемії Covid-19. **Об'єкт** дослідження – семантичні неологізми в іспаномовній пресі періоду пандемії.

Наукова новизна дослідження полягає у спробі вперше дослідити та відслідкувати тенденції вживання семантичних неологізмів, пов'язаних із пандемією, у іспаномовній пресі, що дозволить зробити висновок про продуктивність семантичної неології в контексті словотвору саме цього періоду.

За іспанською лінгвісткою Г. Герреро Рамос, класифікація неологізмів наразі є суперечливим і проблематичним питанням, і вже існуючі класифікації базуються на

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19 (Українською) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Цимбал М. М. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

різних принципах і тому різняться [3, с. 20]. Утім, у даному дослідженні ми керуватимемося поділом, що виокремлює семантичні неологізми у якості самостійної групи. У даній статті ми розглянемо саме їх, адже вони відповідають тенденції мовної економії та яскраво ілюструють особливості суспільного життя часів епідемії.

Наявність неологічних одиниць є ключовим показником розвитку мови та, як наслідок, її життєздатності. Згідно з лінгвісткою М. Гутьєрес Араус [4, с. 302], «неологізм є новим зворотом або значенням слова у мові. Він містить новизну, тобто має бути нещодавно створеним». Даючи визначення власне семантичному неологізму у даному дослідженні, ми послуговуємося класифікацією неологічних одиниць, запропонованих М. Т. Кабре Кастельві. Відповідно до цієї класифікації, семантичні неологізми визначаються як ті, що утворюються шляхом зміни сигніфікату вже існуючої лексичної одиниці [6, с. 233].

Однією з найяскравіших характеристик неологізмів, які з'явилися в іспаномовній пресі під час пандемії, є їхня експресивність, оскільки основна їхня частина була створена пересічними іспаномовними громадянами у реаліях самоізоляції. Прикладом цього є такі нові одиниці, як *aplauzaso* (тобто масовий публічний вираз підтримки працівникам сфери охорони здоров'я шляхом аплодисментів) або *martillazo* (тобто жорсткі дії уряду, спрямовані на сповільнення поширення пандемії), це лише кілька окремих випадків. Сучасний газетний дискурс є сприятливою сферою для лінгвокреативності журналістів [1, с. 169].

Попередні факти зумовлюють інтерес до вивчення характеристик подібних одиниць та ступеню їхньої вживаності у публіцистиці, адже часто саме у ній неологізми проходять апробацію.

Через культурні та соціальні процеси слова змінюють конотацію під час криз і набувають нових значень під впливом подій, суттєвих для носіїв мови. Семантична зміна слів здійснюється або через набуття словом нового значення, або шляхом збереження початкового значення та набуття додаткового тією самою лексемою. Наприклад, «*perro*» визначається DRAE 23 редакції (2014 р.) [2] як «людина, чия робота полягає у відлові покинутих або бродячих собак, або людина, яка захоплюється розведенням та утриманням собак». Під час епідемії Covid-19 цей іменник набув додаткового значення. Ним почали позначати людей, які використовували вигул собак як привід для обходу жорстких норм карантину та прогулянок на вулиці кілька разів на день. Крім цього, можна зустріти неологізми, які зазнали подвійної трансформації. Тобто, перш ніж стати

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pyttannya etnolingvistyky])

Dynamycs of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic (in Ukrainian) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Tsybal M. M. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

семантичним неологізмом, слово пройшло процедуру складання коренів, аббревіації, скорочення або переходу у іншу граматичну категорію:

Por su parte, el viceconsejero madrileño recordó que el CDC ha planteado la posibilidad de reducir de diez a cinco días el aislamiento o la cuarentena de los asintomáticos y el seguimiento con mascarilla cinco días después. (La Vanguardia, 28/12/2021)

У даному випадку прикметник «asintomático» (тобто «безсимптомний») перейшов із категорії прикметника у категорію іменника, набувши його граматичних властивостей, а потім перетворився на семантичний неологізм, яким позначаються люди, що хворіють на Covid-19, але не мають характерних симптомів захворювання.

Також у статтях, що публікувалися у іспаномовній пресі у період пандемії, наявні семантичні неологізми, представлені прикметниками, що набули нового значення. Вони є менш численними, ніж неологізми- іменники, але також виявили свою продуктивність:

Ser positivo hoy en día nada tiene que ver ni con la carga eléctrica ni con el optimismo. La connotación negativa que ha adquirido la palabra con la covid es más que evidente. (La Vanguardia, 30.01.2021)

У випадку цієї цитати прикметник «positivo» змінює конотацію на протилежну початковій – у контексті пандемії він позначає людину, яка має підтверджену хворобу.

Продуктивними для семантичної неології виявилися також дієслова. Чимала частина цих дієслів походить від іменників:

Con este horizonte, ha recalcado, “debemos hacer esfuerzos ahora, hay que ser conscientes de que debemos cuarentenar si somos positivos en Covid, y, por eso, son importantes alternativas como ésta”. (La Vanguardia, 16.10.2020)

У даному випадку дієслово «cuarentenar» (також у пресі часто зустрічається варіант «cuarentenear») має на увазі ізоляцію хворої на Covid-19 або контактної особи.

Найбільш широко вживаними виявилися іменникові неологізми (52% вибірки семантичних неологізмів). Таку популярність можна пояснити великою кількістю нових явищ та реалій, які в іспанській мові отримали загальну назву «nueva realidad» (нова реальність). Занурення соціального, економічного та політичного життя суспільства у принципово нові обставини самоізоляції, карантинних обмежень та кризи зумовило виникнення попиту на створення неологічних одиниць для позначення нових реалій життя:

La ocupación hospitalaria, por ejemplo, viene bajando desde hace días y aunque haya un subregistro, eso indica que la curva está bajando. (El País, 29.01.2022)

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19 (Українською) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Цимбал М. М. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Семантичні неологізми-іменники продемонстрували свою продуктивність у цій ситуації, адже вони не тільки задовольняють деномінативну функцію, але й відповідають принципу мовної економії, послуговуючись вже існуючим словниковим запасом мови.

Другими за обсягом у вибірці (29 %) стали дієслова. Більша частина з них є відіменниковими. В основному ці дієслова стосуються процесів переходу на дистанційний режим функціонування або заходів, що стосуються охорони здоров'я:

Estamos bajando y quizás puede haber algún repunte a medida que desescalamos, pero también estamos aumentando la capacidad diagnóstica. (El País, 18.05.2020)

Третіми за вживаністю виявилися прикметники, які налічують 14 % від усієї вибірки. Вони частіше стосуються характеристик суспільного життя під час пандемії та режиму самоізоляції:

Niños pandémiales: la generación incógnita. (ABC, 15.04.2021) Останніми за поширеністю виявилися семантичні неологізми-

словосполучення. Йдеться про дії, які вже існували до пандемії, але після поширення вірусу набули нового сенсу:

La palabra «gracias», una alternativa inclusiva y que respeta las distancias frente al choque de codos. (ABC, 11.09.2020)

У цьому конкретному випадку йдеться про новий спосіб вітання, який поширився у суспільстві під час епідемії у якості альтернативи потисканню рук, коли загальновідомим став факт, що вірус передається зокрема через дотик.

Зазвичай схильність до широкого використання неологічної лексики демонструють такі сфери публіцистики, як, наприклад, політика, наука, технології або суспільне життя [5, с. 154], тобто ті сфери, у яких потреба у новій лексиці зумовлюється стрімкими змінами. Під час епідемії найбільшу продуктивність процесів семантичної деривації продемонстрували наступні розділи публіцистики.

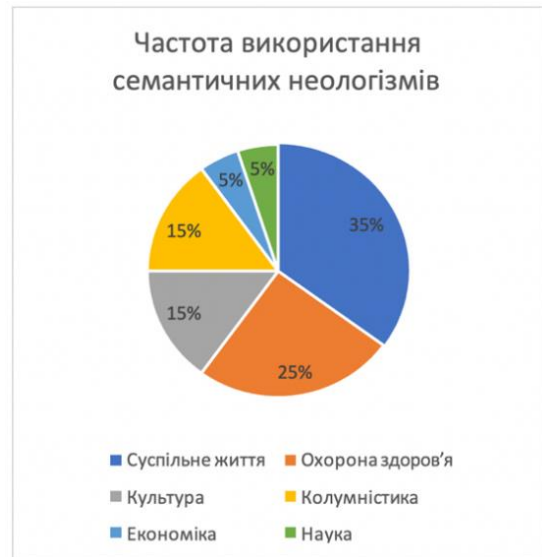

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Dynamics of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic (in Ukrainian) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Tsybal M. M. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

Найпродуктивнішою виявилася сфера суспільного життя (35 %). Це зумовлено тим, що під час епідемії коронавірусу та політики ізоляції, яку провадили більшість урядів іспаномовних країн, суспільство активно генерувало неологічні одиниці, аби пристосуватися до нових реалій життя та деноміновати його особливості: «martillazo», «aplausazo», «alarmista». Чимало лексики, створеної користувачами соціальних мереж під впливом подій пандемії, згодом мігрувало до преси. Ця лексика найкраще передає особливості суспільного життя періоду ізоляції і часто є стилістично маркованою.

Другою за розповсюдженістю неологічних одиниць стала сфера охорони здоров'я (25 %). В умовах пандемії система охорони здоров'я почала відігравати провідну роль у житті суспільства та його розвитку. Лексика, яку раніше відносили до спеціальної, набула поширення серед пересічних громадян і стала широко застосовуватись у пресі: «asintomáticos», «hidroalcohólicos», «cuarentenar». Деякі видання після поширення пандемії додали пункт «Коронавірус» до темників у якості нового розділу (Página 12), але у даній статті новини із цього розділу розглянуті у складі групи «охорона здоров'я».

По 15 % від вибірки семантичних неологізмів було відібрано із розділів «Культура» та «Колумністика». У період пандемії культура фактично була змушена розвиватися у дистанційному режимі, і більшість неологізмів цієї сфери стосуються саме цієї діджиталізації культурних явищ. Наприклад, «virtualizarse», тобто перейти у онлайн-формат функціонування.

Розділ «Колумністика» включає у себе такі теги, як «Opinión» та «Columna», та стосується особистих думок та роздумів журналістів на теми, пов'язані із впливом епідемії на життя суспільства.

Найбідніше семантичні неологізми були представлені у розділах «Наука» та «Економіка» (по 5 %) відповідно. Це можна пояснити станом стагнації, який охопив ці сфери діяльності внаслідок поширення епідемії. Удар по дослідницькій роботі та ринку на піку пандемії фактично призупинив будь-який їхній розвиток.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19 (Українською) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Цимбал М. М. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

Дослідження здебільшого проводилися саме у сфері охорони здоров'я як у найбільш критичній для даного періоду.

Дослідження джерельної бази на основі іспаномовної публіцистики заданого періоду дозволило скласти частковий перелік семантичних неологізмів, які є найуживанішими у друкованій пресі та закріпилися в узусі журналістів. Нижче за алфавітом подані як неологічні одиниці, які набули додаткового значення, так і такі, що змінили його внаслідок пандемії.

La aislación (ім., ж.р.) – політика усамітнення та віддалення під час епідемії, спрямована на запобігання поширення вірусу.

El, la alarmista (ім.) – людина, яка поширює неперевірену інформацію щодо епідемії та піддається панічним настроям.

El aplauso (ім., ч.р.) – жест підтримки працівників охорони здоров'я, які борються з епідемією; здійснюється шляхом масових аплодисментів.

Autoconfinado/a (прикм.) – той, що знаходиться у самоізоляції. *El choque de codos* – безконтактне вітання у період епідемії задля уникнення ризику зараження через дотик.

La chinofobia (ім., ж.р.) – упередженість щодо людей азійського походження внаслідок поширення китайського коронавірусу.

La curva (ім., ж.р.) – статистика захворюваності. *El confinamiento* (ім., ч.р.) – режим самоізоляції. *La corona* (ім., ж.р.) – коронавірус.

Cuarentenar (дієсл., перех.) – відправити когось на карантин або самому піти на карантин.

Desconfinar (дієсл., перех.) – виходити з карантину.

La desescalada (ім., ж.р.) – поступова відмова від карантинних обмежень.

Desescalar (дієсл., неперех.) – знімати карантинні обмеження.

El hidroalcológico – гель для знезараження.

El martillazo (ім., ч.р.) – жорсткі заходи уряду для боротьби з поширенням епідемії.

Negativizar (дієсл., неперех.) – отримати негативний результат тесту на захворювання Covid-19.

Pandemial (прикм.) – той, що стосується періоду епідемії Covid-19; часто застосовується по відношенню до дітей, народжених у період пандемії (*niños pandémiales*).

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Dynamics of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic (in Ukrainian) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Tsybalyk M. M. [Cymbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

La, el perrero/a (ім., ч.р.) – людина, яка використовує вигул собаки як привід для порушення карантинних обмежень.

Positivo/a (прикм.) – той, хто має підтверджене захворювання на Covid-19.

Sanitizar (дієсл., перех.) – обробляти антисептиком.

El videoconsejo (ім., ч.р.) – нарада за допомогою засобів відеозв'язку.

Virtualizarse (дієсл, перех.) – перейти у дистанційний режим.

Що стосується особливостей вживання семантичних неологізмів у іспаномовній публіцистиці періоду пандемії, то зазвичай вони є маркованими графічно, наприклад, виділяються у загальному тексті жирним шрифтом або курсивом. Окрім цього, журналісти використовують такі одиниці як спосіб привернути увагу читача – часто неологізм з'являється у заголовку, підзаголовку та прев'ю статті.

Отже, у період пандемії Covid-19 найбільшого поширення набули такі семантичні неологізми, що є іменниковими. Ця тенденція пояснюється загостренням деномінативної потреби суспільства у період соціальної та економічної кризи. Найчастіше семантичні неологізми зустрічаються у таких сферах іспаномовної публіцистики, як суспільне життя та охорона здоров'я. Це також можна пояснити у першому випадку прискореним переходом до вже згаданої раніше «*nueva realidad*», а у другому – зростанням ролі системи охорони здоров'я у житті суспільства під час пандемії. Семантична неологія як спосіб словотвору залишається продуктивною, адже відповідає принципу мовної економії, використовуючи вже наявні у мові ресурси. Пандемію не подолано, нові лексичні одиниці продовжують з'являтися у публіцистичному просторі, що може слугувати матеріалом для подальших досліджень у даній сфері.

Література:

1. Попкова, О. А. *Комунікативно-прагматичний потенціал складних слів періоду пандемії (на матеріали українських газетних текстів)* (2021).
2. *Diccionario de la Lengua Española*: la 23ª edición (2014).
3. Guerrero Ramos, G. *Neologismos en el español actual* (Madrid: Arco/Libros, 1995).
4. Gutiérrez Araus, et al. *Introducción a la lengua española* (Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, 2005).
5. Esteban Asencio, L. «Neologismos y Prensa.» *AnMal Electrónica* 25 (2008).

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19 (Українською) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Цимбал М. М. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

6. Esteban Asencio L. ISSN 1697-4239
7. Maria Teresa Cabré Castellví. «La clasificación de neologismos: una tarea compleja.» *Alfa, São Paulo* 50 (2) (2006): 229-250.
8. Quiroz, C. G., Pareja, A., Valencia, E., Enriquez, Y., De Leon, J., y Aguilar, P. «Un nuevo coronavirus, una nueva enfermedad: COVID-19.» *Horizonte Médico*, 20 (2) (2020).

Джерельна база:

1. ABC (<https://www.abc.es/>)
2. https://www.abc.es/espana/castilla-leon/abci-aranda-duero-recurrira-ante-tribunales-cierre-hosteleria-interior-municipio-202105102146_noticia.html
3. <https://www.abc.es/salud/enfermedades/estudio-vincula-sintomas-neuropsiquiatricos-marcador-precoz-alzheimer-20220830190111-nt.html>
4. https://www.abc.es/familia/padres-hijos/abci-ninos-pandemics-generacion-incognita-202104150114_noticia.html
5. https://www.abc.es/sociedad/abci-abrazos-besos-choque-codos-estas-formulas-correctas-para-saludarse-tiempos-coronavirus-202009112242_noticia.html
6. El País (<https://elpais.com/>)
7. <https://elpais.com/espana/catalunya/2020-05-17/uno-de-los-errores-fue-no-tener-equipos-de-vigilancia-epidemiologica-potentes.html>
8. <https://elpais.com/espana/catalunya/2022-01-20/reinfecciones-y-omicron-que-conocemos.html>
9. https://elpais.com/ideas/2020-06-26/chinofobia.html?rel=buscador_noticias
10. <https://elpais.com/sociedad/2022-01-29/la-curva-epidemica-en-espana-consolida-su-descenso-pero-los-expertos-llaman-a-la-cautela.html>
11. La Vanguardia (<https://www.lavanguardia.com/>)
12. <https://www.lavanguardia.com/vida/20211228/7957576/sanidad-comunidades-estudiaran-reducir-cuarentena-contactos.html>
13. <https://www.lavanguardia.com/local/madrid/2021016/484111892164/madrid-primera-residencia-ancianos-cuidados-covid-coronavirus.html>
14. <https://www.lavanguardia.com/cultura/culturas/20210130/6207320/pandemia-covid-diccionario.html>
15. <https://www.lavanguardia.com/vida/20200420/48622459327/trilla-riesgos-pasaporte-inmunidad-coronavirus.html>
16. <https://www.lavanguardia.com/vida/20211228/7957576/sanidad-comunidades-estudiaran-reducir-cuarentena-contactos.html>

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Dynamycs of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic (in Ukrainian) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Tsymbal M. M. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

17. Sur (<https://www.diariosur.es/>)
18. <https://www.diariosur.es/sociedad/salud/expertos-recomiendan-mascarillas-20200121191504-nt.html?ref=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
19. El Comercio (<https://elcomercio.pe/>)
20. <https://elcomercio.pe/opinion/mirada-de-fondo/las-estadisticas-de-la-pandemia-por-ivan-alonso-noticia/>
21. <https://elcomercio.pe/tecnologia/ciencias/coronavirus-en-el-peru-como-cuidar-nuestra-salud-mental-en-el-aislamiento-noticia/>
22. Pagina 12 (<https://www.pagina12.com.ar/>)
23. <https://www.pagina12.com.ar/257085-webcomics-y-humor-grafico-contra-el-aislamiento#:~:text=En%20situaci%C3%B3n%20de%20pandemia%2C%20la,un%20evento%2C%20ah%C3%AD%20est%C3%A1%20internet>
24. <https://www.pagina12.com.ar/254118-en-plena-cuarentena-por-el-coronavirus-aplausazo-para-les-tr>

References:

1. Попкова, О. А. *Комунікативно-прагматичний потенціал складних слів періоду пандемії (на матеріали українських газетних текстів)* (2021).
2. *Diccionario de la Lengua Española*: la 23ª edición (2014).
3. Guerrero Ramos, G. *Neologismos en el español actual* (Madrid: Arco/Libros, 1995).
4. Gutiérrez Araus, et al. *Introducción a la lengua española* (Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, 2005).
5. Esteban Asencio, L. «Neologismos y Prensa.» *AnMal Electrónica* 25 (2008).
6. Esteban Asencio L. ISSN 1697-4239
7. Maria Teresa Cabré Castellví. «La clasificación de neologismos: una tarea compleja.» *Alfa, São Paulo* 50 (2) (2006): 229-250.
8. Quiroz, C. G., Pareja, A., Valencia, E., Enriquez, Y., De Leon, J., y Aguilar, P. «Un nuevo coronavirus, una nueva enfermedad: COVID-19.» *Horizonte Médico*, 20 (2) (2020).
9. ABC (<https://www.abc.es/>)
10. https://www.abc.es/espana/castilla-leon/abci-aranda-duero-recurrira-ante-tribunales-cierre-hosteleria-interior-municipio-202105102146_noticia.html
11. <https://www.abc.es/salud/enfermedades/estudio-vincula-sintomas-neuropsiquiatricos-marcador-precoz-alzheimer-20220830190111-nt.html>
12. https://www.abc.es/familia/padres-hijos/abci-ninos-pandemials-generacion-incognita-202104150114_noticia.html

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19 (Українською) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Цимбал М. М. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

13. https://www.abc.es/sociedad/abci-abrazos-besos-choque-codos-estas-formulas-correctas-para-saludarse-tiempos-coronavirus-202009112242_noticia.html
14. El País (<https://elpais.com/>)
15. <https://elpais.com/espana/catalunya/2020-05-17/uno-de-los-errores-fue-no-tener-equipos-de-vigilancia-epidemiologica-potentes.html>
16. <https://elpais.com/espana/catalunya/2022-01-20/reinfecciones-y-omicron-que-conocemos.html>
17. https://elpais.com/ideas/2020-06-26/chinofobia.html?rel=buscador_noticias
18. <https://elpais.com/sociedad/2022-01-29/la-curva-epidemica-en-espana-consolida-su-descenso-pero-los-expertos-llaman-a-la-cautela.html>
19. La Vanguardia (<https://www.lavanguardia.com/>)
20. <https://www.lavanguardia.com/vida/20211228/7957576/sanidad-comunidades-estudiaran-reducir-cuarentena-contactos.html>
21. <https://www.lavanguardia.com/local/madrid/20201016/484111892164/madrid-primera-residencia-ancianos-cuidados-covid-coronavirus.html>
22. <https://www.lavanguardia.com/cultura/culturas/20210130/6207320/pandemia-covid-diccionario.html>
23. <https://www.lavanguardia.com/vida/20200420/48622459327/trilla-riesgos-pasaporte-inmunidad-coronavirus.html>
24. <https://www.lavanguardia.com/vida/20211228/7957576/sanidad-comunidades-estudiaran-reducir-cuarentena-contactos.html>
25. Sur (<https://www.diariosur.es/>)
26. <https://www.diariosur.es/sociedad/salud/expertos-recomiendan-mascarillas-20200121191504-nt.html?ref=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
27. El Comercio (<https://elcomercio.pe/>)
28. <https://elcomercio.pe/opinion/mirada-de-fondo/las-estadisticas-de-la-pandemia-por-ivan-alonso-noticia/>
29. <https://elcomercio.pe/tecnologia/ciencias/coronavirus-en-el-peru-como-cuidar-nuestra-salud-mental-en-el-aislamiento-noticia/>
30. Pagina 12 (<https://www.pagina12.com.ar/>)
31. <https://www.pagina12.com.ar/257085-webcomics-y-humor-grafico-contra-el-aislamiento#:~:text=En%20situaci%C3%B3n%20de%20pandemia%2C%20la,un%20evento%2C%20ah%C3%AD%20est%C3%A1%20internet>
32. <https://www.pagina12.com.ar/254118-en-plena-cuarentena-por-el-coronavirus-aplausazo-para-les-tr>

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Dynamycs of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic (in Ukrainian) [Dinamika vikoristannja semantichnih neologizmiv u ispanomovnomu publicistichnomu diskursi pid chas epidemii Covid-19]

© Tsybal M. M. [Cimbal M. M.], maritimus2000@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES]**

УДК 811.111'255.4'373.44=161.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 90.36 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.15>

**ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АРХАЇЗМІВ ТА
ІСТОРИЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Тетяна Анатоліївна Ласинська (м. Київ, Україна)

lasinskat@ukr.net

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядаються потенційні можливості відтворення архайзмів та історизмів при перекладі з англійської мови на українську в різних текстових жанрах таких, як художня та наукова література, історичні документи, художній та документальний кінематограф тощо.

Закцентовано увагу на тому, що характер текстової реалізації історично маркованої лексики виявляється в певному масштабі охоплення дійсності певною жанровою формою; що при перекладі історично маркованої лексики, фахівець має відтворити її семантичне забарвлення в тексті та її синонімічні ряди, що можуть бути не характерними для мови перекладу, тому перекладачеві необхідно розмежовувати значення шляхом використання пояснень, відбиття значень у контексті, застосування груп синонімів сучасних відповідників, конкретизації, описового перекладу, вилучень.

Зазначено, що поєднання способів перекладу дає змогу не перевантажувати перекладний текст іношомовними словами, значно не збільшувати обсяг тексту, зберегти його національну специфіку та семантичні складники, визначено основні українські джерела історично маркованої лексики та запропоновано алгоритм її перекладу.

Особистий внесок автора полягає у встановленні особливостей перекладу історизмів різних тематичних груп та розробці алгоритму перекладацьких дій при відтворенні архайзмів та історизмів.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Потенційні можливості відтворення архайзмів та історизмів українською мовою (Українською) [Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Ласинська Т. А. [Lasyns'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

Ключові слова: історично маркована лексика, історизми, архаїзми, українські художні джерела історично маркованої лексики, художні функції архаїзмів, ресурси історично маркованої лексики.

POTENTIAL POSSIBILITIES OF REPRODUCING ARCHAISMS AND HISTORIZMS IN THE UKRAINIAN LANGUAGE

Tatiana A. Lasinska (Kyiv, Ukraine)
lasinskat@ukr.net

PhD (Philology), lecturer at
Department of Theories and Practices of Translation from the English Language
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the potential possibilities of reproducing archaisms and historicisms when translating from English into Ukrainian in various text genres, such as fiction and scientific literature, historical documents, artistic and documentary cinematography, etc.

Attention is focused on the fact that the nature of the textual implementation of historically marked vocabulary is revealed in a certain scale of coverage of reality by a certain genre form; that when translating historically marked vocabulary, the specialist must reproduce its semantic coloring in the text and its synonymy series, which may not be characteristic of the language of translation, therefore the translator needs to delimit meanings by using explanations, reflecting meanings in the context, using groups of synonyms of modern counterparts, concretization, descriptive translation, extracts.

It is noted that the combination of translation methods makes it possible not to overload the translated text with foreign words, not to significantly increase the volume of the text, to preserve its national specificity and semantic components, the main Ukrainian sources of historically marked vocabulary are identified and an algorithm for its translation is proposed.

The author's personal contribution consists in establishing the peculiarities of the translation of historicisms of various thematic groups and developing an algorithm of translation actions when reproducing archaisms and historicisms.

Keywords: historically marked vocabulary, historicisms, archaisms, Ukrainian artistic sources of historically marked vocabulary, artistic functions of archaisms, resources of historically marked vocabulary.

Мета статті полягає у дослідженні потенційно можливих засобів перекладу української мови історично маркованої лексики та визначення ефективності застосування таких стратегій англо-українського відтворення історично маркованої лексики.

Актуальність роботи полягає у необхідності встановлення та диференціації ресурсних можливостей української мови для відтворення смислового об'єму вихідної мови з метою збереження стилістичної та семантичної своєрідності першоджерела.

Об'єктом дослідження є сучасна англomовна історично маркована лексика, а **предметом** – засоби її відтворення українською мовою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням проблеми відтворення історично маркованої лексики займалися теоретики та практики перекладу: М. Рильський (1975), Л. Герасимчук (1984), Н. Ткаченко-Ходкевич (1930), В. Коптілов (1969), І. Давиденко (2014), І. Чернова (2001), Ю. Лісняк та Г. Лозинський (2007), А. Білецький (2015)

Постановка проблеми. Інформація часового характеру, яку містить архаїчна лексика, ставить перед перекладачем завдання відтворити співвідношення архаїчної семантики з її експресивністю. З огляду на часові та мовні розбіжності у мовах це завдання не завжди можливо виконати. Дослідження спрямоване з'ясувати, наскільки це доцільно і можливо здійснити у разі перекладу архаїчної лексики і яким чином практично здійснюється такий перекладацький задум.

Виклад основного матеріалу. Мовна специфіка українських перекладів, які містять історично марковану лексику, відзначається соєю самобутністю та орієнтованістю на більш нейтральні відповідники щодо маркерів історичного забарвлення. Слід зазначити, що в українських перекладах використовується невелика кількість історизмів із національним забарвленням, замість них частіше вживаються історизми із стертим та призабутим забарвленням. Також українські переклади вирізняються й своїми яскравими знахідками у відтворенні архаїчної лексики, наприклад, *пійт*, *велій* (великий), *шарлатні*, *черлений*, *околичка* тощо. Все це дає змогу стверджувати, що ресурси української мови, теоретичні наукові знання з перекладознавства та практичні надбання перекладу складають мовний

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Потенційні можливості відтворення архаїзмів та історизмів українською мовою (Українською) [Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Ласинська Т. А. [Lasyns'ka T. A.], lasynskat@ukr.net

потенціал, що дозволяє відтворити будь-які нюанси, що зумовлює історично маркована лексика.

Як відомо, архаїзми та історизми є частиною усного та писемного мовлення, що частіше проявляють свої властивості у таких риторичних формах, як промови, крилаті вислови, приказки та інші різновиди риторичних висловлювань. В свою чергу, наприклад, у відтворенні історизмів, які функціонують у промовах, важливо зберегти експресивність і контексти, зреалізовані ритором, а в авторських висловлюваннях мають бути збережені конотативні зв'язки, значущі для мовця, натомість писемний художній текст потребує інших підходів до відтворення часових та національно-культурних конотацій, тому одним із основних етапів праці над перекладом, на думку теоретиків, є “пошук в мові перекладу і в традиції літератури, що існує в цій мові, еквівалентних засобів відтворення найважливіших рис оригіналу. Основне на цьому етапі – визначення шляху, яким піде перекладач, вибір засобів, які він використає на завершальному етапі своєї роботи” [1, с. 72].

Наприклад, при перекладі приказки “*Today me, tomorrow thee*” [2] слід враховувати те, до кого звертався автор, якщо до групи людей, то доцільно передати архаїчний займенник *thee* словом *Ви*, оскільки це сприймається як групою людей, так і кожною окремою людиною, але у разі інтимізації *thee* краще передати як *Ти*, що спростить вимову і звертання до самої людини.

Слід зазначити, що архаїзми у прислів'ях часто живуть набагато довше, ніж у інших видах мовлення, бо вони мають експресивне навантаження, легше запам'ятовуються, швидко підхоплюються і передаються завдяки наявному в них потенціалу різних риторичних ефектів, тому основним завданням перекладача є якнайповніше відтворення таких ефектів та впливів.

На нашу думку, джерелами, до яких може звернутися автор перекладу при відтворенні історично маркованої лексики, наприклад з англійської мови на українську, є різноманітні словники та довідники; глосарії лексики певних історичних періодів; словниковий склад творів відомих українських письменників, багатих на архаїчну та рідкісну лексику, оскільки у більшості словників української мови використовується також архаїчне значення, словники містять довідки, які дозволяють розкрити семантику та особливості вживання архаїчних слів в англійській та українській мовах.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Potential possibilities of reproducing archaisms and historizms in the ukrainian language (in Ukrainian)

[Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Lasinska T. A. [Lasyns'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

Слід відмітити, що дослідження джерел, семантики й структури архаїзмів та історизмів створили міцну теоретичну базу для вивчення особливостей діалектних сталих висловів, серед яких слід виділити праці Л. Г. Авксентьєва, А. С. Аксамитова, В. Л. Архангельського, Н. Д. Бабича, А. М. Бабкіна, Л. А. Булаховського, Ф. П. Медведєва, Г. М. Удовиченко та ін.

Упродовж останніх десятиріч архаїзми та історизми українськими мовознавцями вивчаються досить інтенсивно, незважаючи на всі труднощі. Цінний матеріал, що містить архаїзми, зафіксовано у лексичних словниках за редакцією М. М. Онишкевича, С. Панцьо, М. М. Корзонюка та ін., у матеріалах до тлумачних словників та словників фразем А. П. Грищенка, Н. Д. Бабича, Л. І. Ройзензона, С. І. Ройзензона, В. С. Калашника та ін.

Архаїзми подаються й у регіональних фразеологічних словниках Н. Вархол, А. О. Івченко, О. С. Юрченко, В. Д. Ужченко. Поряд із нагромадженням сучасних записів зразків використання архаїзмів здійснюються апробації найрізноманітніших підходів та методів досліджень у сфері семантики. У дослідженні архаїзмів значну роль відіграли праці Б. Грінченка в унормуванні української літературної мови в галузі фонетики, лексики, граматики, стилістики.

З огляду на етимологію джерела аналізованої лексики різноманітні. Її основу складають власне слов'янські лексеми, частина яких бере початок з епохи спільнослов'янської мовної єдності, частина – старослов'янського походження, наприклад, *во дни они, возвысили, глас, отверзнутся уста, ввергнутъ*. Частина ресурсної лексики виникла на спільному східнослов'янському мовному ґрунті ще в епоху Київської Русі, частина ж – пізнішого (власне українського) походження. Серед ресурсних лексем багато запозичень з російської, польської та тюркських мов, що пояснюємо тісними геополітичними контактами українців із сусідніми народами, а також латинізмами: *становий, боярин, барон, граф, кріпак, князь, феодал, поміщик, цар, холоп, шляхтич*.

Природним є використання в перекладі архаїчної лексики з релігійної літератури, хоча вона є досить специфічною: *воїнство, печалі, рече, гласи, глаголе* й т. ін.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Потенційні можливості відтворення архаїзмів та історизмів українською мовою (Українською) [Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Ласинська Т. А. [Lasyns'ka T. A.], lasynskat@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Перекладач може використовувати низку окремих слів-старослов'янзмів: *древо, утроба, власть, глас, рече, рече Господь, блажен муж, рече, аз, глаголючи, благословенна, рци*.

Ресурсами для творчого відбору лексики при відтворення історично маркованої лексики може бути прошарок, пов'язаний з добою козаччини. Це назви чинів військової ієрархії – *гетьман, отман, кошовий, есаул, старишина, козак лейстровий, капітан*; різного роду військових угруповань – *військо, табір, кіш, товариство, обоз, компанійці*; атрибутів влади – *клейноди, булава, бунчук, знамено, труба*; зброї, військового спорядження – *гаківниця, спис, ратище, чайка, байдак, панцир, намет, соцький, тисяцький, волосний, писар, гетьман* (виборний ватажок козацького війська Запорізької Січі).

Ще одним цікавим ресурсом є пласт лексики, пов'язаний з подіями 1930-70 років, які спричинили нівеляційну динаміку лексичного складу української мови. В результаті для сучасників вони є рідковживаними, частково обсолетизованими в результаті архаїзації, яку хоча і називають штучною, та вона іноді виступає джерелом передачі архаїзмів і могла б застосовуватися в таких цілях частіше, наприклад, *долішній, горішній, достоту, враз, звіхневий, всенький* (косий), *наметень, напозір* (валун), *небавом, робітня* (майстерня), *сливе* (майже), *зизий* (косоокий), *спиж* (бронза), *цаль, цебро* (дюйм), *тамувати* (зупиняти), *чудуватися, чернявець* (дивуватися), *бережина* (берегова лінія), *чота* (рій), *виміна* (обмін), *шанець* (окоп), *нараз* (раптом), *філіжанка* (чашка), *чиниш* (оброк), *щирий* (про речовину), *вертена* (ущелина), *горбовина* (височінь), *баляда* (балада) [3].

Щодо літературних ресурсів історично маркованої лексики, вони невичерпні у творах Тараса Шевченка, Лесі Українки, Пантелеймона Куліша та багатьох інших письменників. Так, Тарас Шевченко вживає архаїзми, які, з одного боку, позначені піднесеністю, що поєднується з героїзацією, романтизованою гіперболізацією подій минувшини, іронією, зневагою (*жупани*). Архаїзми, навіяні історією часів Київської Русі, виконують у Шевченкових текстах функцію відтворення минувшини: *шелом, русичі списи, злато, улуси, отроки, дружина*. У прямому та переносному значенні Шевченко вживає, наприклад, *вельможная пані, сатрап, орда, візантійство, отаман* (як одна із форм звернення до козаків – *брати-отамани*).

Архаїзми у поезії Шевченка виконують різні художні функції:

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekloznavstva])

Potential possibilities of reproducing archaisms and historizms in the ukrainian language (in Ukrainian)

[Potencijni mozhyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Lasinska T. A. [Lasyns'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- ✓ лексичні архаїзми: *вертоград* (сад), *оливо* (олівець), *глаголи* (слова, мова), *пря* (спір), *чертог* (палац), *живот* (життя), *лиця* (щоки), *вої* (вояки), *ретьязь* (ланцюг), *ланіти* (щоки);
- ✓ лексико-словотвірні архаїзми: *правдалюбіє* (правдолюбність), *возвістити* (сповістити), *возлісся* (узлісся), *возвеселити* (звеселити), *подружіє* (подружжя, подруга), *воспівати* (оспівувати), *телець* (теля);
- ✓ лексико-фонетичні архаїзми: *глава* (голова), *злото* (золото), *врата* (ворота), *древо* (дерево), *враг* (ворог);
- ✓ семантичні архаїзми: *подлий* (незнатний), *витати*, *вітати* (присутність у будь-якому місці), *позорище* (видовище).

Серед архаїзмів, використаних Шевченком, значну частину становлять церковнослов'янізми, зокрема – створені поетом за лексотвірними взірцями давньоруської мови. Органічним елементом є архаїзми, що мають жанрові ознаки молитви, гімну. Для збереження стилістичних прийомів першоджерела у переспівах зі “Слова о полку Ігоревім” Т. Шевченко використовує лексичні та лексико-словотвірні архаїзми: *зигзицею*, *ладо*, *рукав боборовий*, *отру*, “*В Путивлі-граді вранці-рано*”, *огненний* (Плач Ярославни), *веселіє*, *незнаємому полі*, *на пригону* (на допомогу), *господине* (дохристиянське звернення до богів у древніх русичів), *еси* – функціонально навантажує, увиразнюючи авторську іронію, послання. По-різному реалізує семантику офіційно-шанобливої номінації знаті – *ясновельможний* [див. 4].

Твори П. Куліша й по сьогодні є джерелом досліджень архаїчної лексики та невичерпною скарбницею її ресурсів. Запозичення з давньої української мови разом із запозиченнями з інших мов, на думку П. Куліша, повинні були сприяти збагаченню лексичного фонду мови, розширювати її семантичні горизонти. Архаїчна лексика посіла чільне місце і в епістолярії митця. Листи П. Куліша, його темперамент і думка, потребували оживлюваного стилю. Його головним засобом знову ж таки стали церковнослов'янізми, наприклад, *жизнь*, *празник*, *сторицею*, *благий*, *благодатний*, *скудельний сосуд*, *блаженний*, *вовіки*, *во спасеніє*, *глаголити*, *збагацати*, *оглашати*, *восхвалити*, *глас*, *рождати*, *стеязя*, *совіт*, *труждатися*.

Ресурсами відтворення історично маркованої лексики можуть бути:

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznastva])

Потенційні можливості відтворення архаїзмів та історизмів українською мовою (Українською) [Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Ласинська Т. А. [Lasyns'ka T. A.], lasynskat@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- ✓ неологізми; книжна лексика; слова, рідко вживаються, наприклад, *во дні они, глас*;
- ✓ слова з урочистим забарвленням, наприклад, *воїн, стражденний, корифей* [5];
- ✓ осучаснені застарілі слова у літературній мові, наприклад, *лучник, інквізиція, кольчуга*;
- ✓ поетичні слова, наприклад, *живодайний, захмарний, борня, блакить, вітровіння, злотокосий* [5];
- ✓ стилістично марковані архаїзми, наприклад, *зріти* (бачити), *вия* (шия), *ликувати* (радіти), *ланіти* (щотики), *відати* (знати);
- ✓ словотвірні, наприклад, *словеса* (слова), *возвеличувати* (звеличувати), *творитель* (творець);
- ✓ лексико-фонетичні, наприклад, *прах* (порох), *глас* (голос), *вольний* (вільний), *храм* (хороми);
- ✓ фонетичні, наприклад, *кровавий* (кривавий), *зіма* (зима), *збірати* (збирати), *крівавий, братік* (братик) [5];
- ✓ семантичні (є застарілими в одному значенні), наприклад, *братися* (одружуватися), *живіт* (життя), *староста* (голова сільської громади) [5], а також слова, що виконують важливу називну функцію, поширені й тривалий час використовуються в мові, вступають в активні семантико-словотвірчі зв'язки з іншими словами, менше підлягають процесові старіння, наприклад, *брань* (битва), *воістину чоло, боріння, уста, глагол* тощо [5].

Отже, розвиток системи лексикографії та літератури сприяє розумінню англійської архаїчної лексики фахівцями з перекладу та функціонуванню архаїчної лексики у перекладах, а для її відтворення необхідна певна послідовність і закономірність дії, серед яких:

- ✓ встановлення часових особливостей оригіналу (наприклад, це дійсно історичний текст, чи лише стилізований під старовину або давню епоху) та всіх аспектів його змісту і генезу;
- ✓ визначення із загальним принципом перекладу цього твору (шляхом стилізації чи осучаснення);
- ✓ відтворення часового складника історичної приналежності за допомогою словників, а у разі неможливості шляхом інформаційного опису чи пояснення.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladnavstva])

Potential possibilities of reproducing archaisms and historizms in the ukrainian language (in Ukrainian)

[Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istorizmiv ukrai'ns'koju movojul]

© Lasynska T. A. [Lasyns'ka T. A.], lasynskat@ukr.net

Тобто процес відтворення історизмів двоетапний, на першому з яких, передбачається робота з довідковими джерелами для встановлення автентичності та значення історизму, другий, пошук його еквівалента або синонімічного варіанта із подібним стилістичним, функціональним, семантичним та хронологічним забарвленням та їх відбір з огляду на точність відбиття його історичної інформативності та експресивності за допомогою перекладацьких трансформацій і прийомів (архаїзація, вилучення, модернізація, нівелювання).

Висновки: При перекладі історизмів і архаїзмів необхідно дотримуватися збережувального принципу відтворення їхнього семантичного забарвлення та синонімічних рядів, де застосування прямих лексичних відповідників інколи може бути недоцільним і неприйнятним, з огляду на коректність відтворюваної інформації про їх культурні та історичні факти. В свою чергу, непрямі заміники історизмів та архаїзмів можуть бути засобами відбиття історичної стилізації на рівні контексту та сприяти часової інформатиції історизмів.

Література:

1. Чередниченко, О. «Добиратися до неперекладного.» *Vsesvit* 11 (1991).
2. *The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark*, accessed <http://shakespeare.mit.edu/hamlet/full.html>.
3. Гайдученко, Г. М. «Застаріла лексика як засіб творення колориту епохи в історичних творах українських письменників.» *Матеріали доповідей і повідомлень Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Київ–Херсон, 1996): 147–149.
4. Зорівчак, Р. П. *Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози)* (1989).
5. Гайдученко, Г. М. «Прийоми введення застарілої лексики в канву художніх творів.» *Південний архів. Філологічні науки* 1 (1998): 31–37.

References:

1. Cherednychenko, O. «Dobyratysja do neperekladnogo.» *Vsesvit* 11 (1991).
2. *The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark*, accessed <http://shakespeare.mit.edu/hamlet/full.html>.
3. Gajduchenko, G. M. «Zastarila leksyka jak zasib tvorennya kolorytu epohy v istorychnykh tvorah ukrai'ns'kyh pys'mennykiv.» *Materialy dopovidej i povidomlen' Vseukrai'ns'koi' naukovopraktychnoi' konferencii'* (Kyiv–Herson, 1996): 147–149.
4. Zorivchak, R. P. *Realija i pereklad (na materialy anglomovnyh perekladiv ukrai'ns'koi' prozy)* (1989).
5. Gajduchenko, G. M. «Pryjomy vvvedennja zastariloi' leksyky v kanvu hudozhnih tvoriv.» *Pivden'nyj arhiv. Filologichni nauky* 1 (1998): 31–37.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Потенційні можливості відтворення архаїзмів та історизмів українською мовою (Українською) [Potencijni mozhlyvosti vidtvorennja arhai'zmiv ta istoryzmiv ukrai'ns'koju movoju]

© Ласинська Т. А. [Lasyn's'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

УДК 811.134

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 08.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 21.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95.61 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.16>

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ

Вікторія Володимирівна Сікорська (м. Київ, Україна)

sikoviktoria77@gmail.com

студентка кафедри романської філології та перекладу

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

01061, м. Київ, Велика Васильківська, 73

В даний час в епоху науково-технічного прогресу офіційно-ділова мова відіграє все більш важливу роль у житті людини: обмін інформацією, ділове листування між підприємствами та установами, професійні контакти фахівців різних країн стали невід'ємною ланкою у виробничій, політичній, науковій та соціально-культурній діяльності.

Офіційно-діловий стиль використовується у сфері міждержавних офіційно-ділових стосунків у галузі політики, економіки, культури. Він регламентує офіційно-ділові стосунки міжнародних організацій, структур, окремих громадян, реалізуючись у конвенціях (міжнародних угодах), комюніке (повідомленнях), нотах (зверненнях), протоколах, меморандумах, договорах, заявах тощо, тобто в документах високого рівня стандартизації. У зв'язку з надзвичайною важливістю дипломатичного дискурсу для забезпечення успішних міжнародних, міжкультурних контактів актуальним дослідницьким завданням є проблема еквівалентності та адекватності перекладу міжнародних документів.

Ключові слова: офіційно-діловий стиль, дослідницьке завдання, еквівалентність та адекватність перекладу.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Basic Principles of Translating Official-Business Style Texts (In Ukrainian) [Osnovni pryncypy perekladu tekstiv oficijno-dilovogo stylju]

© Сікорська В. В. [Sikors'ka V. V.], sikoviktoria77@gmail.com

BASIC PRINCIPLES OF TRANSLATING OFFICIAL-BUSINESS STYLE TEXTS

Victoria V. Sikorska (Kyiv, Ukraine)

sikoviktoria77@gmail.com

student of the Department of Romance Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
01061, Kyiv, Velika Vasylkivska, 73

Today, in the age of scientific and technological progress, official business language plays an increasingly important role in human life: exchange of information, business correspondence between enterprises and institutions, Professional contacts of specialists of different countries became an integral part of production, political, scientific and socio-cultural activities

Official-business style is used in the sphere of inter-state official-business relations in the field of politics, economy, culture. It regulates the official-business relations of international organizations, structures, individuals through conventions (international agreements), notes (communications), protocols, memoranda, treaties, declarations, etc. That is, documents with a high level of standardization. Due to the extreme importance of diplomatic discourse for ensuring successful international, intercultural contacts, the problem of equivalence and adequacy of translation of international documents is an urgent research task.

Key words: *official-business style, research task, translation equivalence and adequacy.*

У світі все більше **актуалізуються** питання, пов'язані з перекладом офіційних ділових документів. Цьому є своє пояснення, наприклад: зростаюча роль документів у соціальній комунікації, а також розширення міжнародних ділових зв'язків та співробітництва. Переклад документів – це відповідальна робота, яка не терпить помилок, двозначного тлумачення та неточностей. Будь-яка недоробка перекладача може загрожувати клієнтові серйозними наслідками, клієнт може втратити багато часу, грошей, втратити довіру або зіпсувати власну репутацію. У деяких випадках може йтися навіть про людське життя. Тому

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Основні принципи перекладу текстів офіційно-ділового стилю (Українською) [Osnovni pryncypy perekladu tekstiv oficijno-dilovogo stylju]

© Сікорська В. В. [Sikors'ka V. V.], sikoviktoria77@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перекладачеві так важливо знати всі тонкощі перекладу текстів офіційно-ділового стилю і розбиратися в його особливостях. стиль сформований чіткішим чином, ніж інші і обмежений вузькими рамками.

Офіційно-діловий стиль обслуговує ділові відносини між державами, соціальними інститутами, підприємствами, установами, фірмами, особистістю та суспільством, тому має виняткову значущість змісту. Він знаходить своє застосування у правовій та адміністративній діяльності, використовується у всіх типах державних організацій, у суді, при ділових та дипломатичних переговорах, функціонує в галузі права та політики, тим самим реалізуючись у написанні ділової документації.

Офіційно-ділова документація має певне кліше, яке встановлено кожному виду доментів. На даний момент не існує єдиної точки зору щодо кількості підстилів, що виділяються, але переважна більшість дослідників виділяють такі різновиди офіційної документації:

- канцелярський документ;
- юридичний документ;
- дипломатичний документ.

Визначальною характеристикою офіційно-ділового стилю є прагнення точності, що досягається шляхом використання спеціальних економічних, юридичних та інших термінів, спеціальної фразеології та строго регламентованої формою.

Також важливими факторами є: безособовість, відсутність емоційного забарвлення, об'єктивність, однозначність та лаконізм. При перекладі офіційно-ділової документації дуже важливо дотримуватися традицій мови оригіналу та мови перекладу в сучасному діловому мовленні і знати основні тенденції розвитку офіційно-ділового стилю.

Досягнення перекладацької еквівалентності, або інакше кажучи адекватності при перекладі, є одним із головних завдань перекладача. У разі відсутності словникової відповідності або неможливості його використання в даному контексті перекладач змушений застосовувати так звані перекладацькі трансформації.

Існують такі прийоми перекладу, як:

- калькування;

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Basic Principles of Translating Official-Business Style Texts (In Ukrainian) [Osnovni pryncypy perekladu tekstiv oficijno-dilovogo stylju]

© Сікорська В. В. [Sikors'ka V. V.], sikoviktoria77@gmail.com

- транслітерація та транскрипція;
- описовий переклад;
- опущення та додавання.

Основні типи граматичних трансформацій включають: синтаксичне уподібнення (дослівний переклад), членування речення, об'єднання речень, граматичні заміни: а) заміни форми слів, б) заміни частин мови, в) заміни членів речення.

Найпоширенішими трансформаціями при перекладі ділової документації були визнані: транскрипція та транслітерація, калькування, опущення та додавання, граматичні заміни та перестановки.

Адекватний або еквівалентний переклад – це такий переклад, який здійснюється на рівні, необхідному та достатньому для перекладу висловлювання, тобто. норм перекладної мови. Перекласти – значить вірно висловити засобами однієї мови те, що вже виражено засобами іншої мови.

В даний час у зв'язку з розвитком ділових контактів особливої популярності набуває переклад текстів офіційно-ділового стилю, яким властива розмаїття юридичних термінів.

При перекладі термінів виникають такі труднощі як відсутність точних та постійних лексичних відповідності тому чи іншому терміна, що часто призводить до збільшення тексту та обтяження його додатковими поясненнями з метою забезпечення адекватного сприйняття та розуміння тексту читачем. Разом із збагаченням та розширенням словника збільшуються й можливості перекладу.

До того ж, у практиці будь-якого виду перекладу постійно виникає потреба передавати нові слова або нові значення існуючих слів, не відображені у словниках та потребують підбору відповідності, яку надалі може придбати постійний характер. Так в офіційно-ділових текстах використовується багато однокомпонентних (простих) термінів, що перетворюються, найчастіше, з повсякденного вживання у вузькоспеціалізоване, що вимагає використання особливих прийомів під час перекладу:

Калькування полягає в тому, що складові слова або словосполучення замінюються їх прямою відповідністю мовою перекладу. Найчастіше всього застосовується при перекладі номінальних термінів та назв організацій (англ. advocates - адвокати).

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Основні принципи перекладу текстів офіційно-ділового стилю (Українською) [Osnovni pryncypy perekladu tekstiv oficijno-dilovogo stylju]

© Сікорська В. В. [Sikors'ka V. V.], sikoviktoria77@gmail.com

Еквівалентний переклад – переклад, здійснюваний лише на рівні, необхідному і достатньому передачі незмінного плану змісту за дотримання норм мови перекладу.

Транскрипція – це письмове відтворення слів з урахуванням їхньої вимови засобами певної графічної системи.

Описовий переклад – передача шляхом розширеного словесного пояснення (тлумачення) термінів, які мають прямого еквівалента у мові перекладу (англ. Unenforceable – служити основою для позову).

Генералізація-прийом розширення. Цей прийом має місце у тих випадках, коли одиниця вихідної мови має менший обсяг значень, ніж відповідна їй у даному контексті одиниця мови перекладу.

Антонімічний переклад, суть полягає в тому, щоб висловити думку лексичної одиниці оригіналу через протилежне поняття, причому, природно, змінивши її структуру.

Компенсація – заміна елемента будь-яким іншим засобом, який передає ту саму інформацію, причому необов'язково у тому самому місці тексту, що й у першотворі.

Конкретизація – це заміна слова чи словосполучення із ширшим значенням слова або словосполученням із вузьким значенням.

Логічний розвиток – це заміна даного поняття поняттям який динамічно розгортає його ознаки чи властивості. призводить до того, що причина явища замінюється його наслідком (або слідство – причиною).

Опущення – відмова від передачі тексту перекладу семантично надлишкових мовних одиниць. Значення таких одиниць можуть бути легко відновлені в контексті.

Переклад однокомпонентних термінів особливих труднощів не становить, але є деякі складнощі у перекладі термінів-словосполучень. Визначальний компонент або головне слово словосполучення виступає в ролі родового поняття по відношенню до всього терміна. Визначальний компонент, переважно, висловлює головне значення, головне значення терміна.

Перш ніж безпосередньо розпочати переклад термінологічної одиниці необхідно проаналізувати її складові.

Схему перекладу поділяють на чотири пункти: визначення до яких частин мови відносяться компоненти терміна; приналежність термінів до словників: загальноновживаної лексики або спеціальної (термінологічної); виділення основних компонентів та визначальних слів; визначення типу багатокомпонентного терміна.

Виходячи з вищесказаного насамперед перекладачеві необхідно визначити вид багатокомпонентного терміна, а вже потім застосовувати той чи інший прийом перекладу:

Багатокомпонентні атрибутивні терміни викликають труднощі в процесі перекладу тим, що термін є реалією будь-якої країни в результаті виникає неясність синтаксичних відносин між атрибутивними компонентами словосполучення. В даному випадку не завжди останнє слово є головним, тому слід застосовувати екстралінгвістичний переклад мови дійсності.

Вживання набувають стійкого термінологічного значення. Внаслідок цього даний вид термінів перекладається за допомогою еквівалента, а якщо виникають труднощі у його підборі, то застосовують описовий прийом перекладу, розширюючи цим тлумачення терміна.

Процес перекладу виглядає приблизно таким чином:

1. Перекладацький аналіз тексту (визначення тематики, цілей перекладу, термінологічну насиченість, рівень формалізованості та стилістичні особливості вихідного тексту);
2. Лексикографічна робота (створення термінологічної бази, пошук та уточнення термінологічних еквівалентів);
3. Створення довідкових баз даних для перекладу;
4. Переклад тексту (перекладачеві слід відзначати, які трансформації були задіяні при перекладі та які могли бути використані, на основі цього виділити кращий варіант);
5. Редагування перекладу;
6. Оцінка якості перекладу.

Висновки: щоб досягти якісного еквівалентного перекладу, застосовується поєднання різноманітних трансформацій. Таким чином, мовні розбіжності викликають труднощі і вимагають прийняття перекладацьких рішень з урахуванням усіх різних особливостей мов, стилів та явищ.

УДК 811.134

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 18.02.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.02.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95.61 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.17>

IRONIA COMO CERTEZA / INCERTEZA DISCURSIVA

Iryna V. Smushchynska (Kiev, Ucrânia)

valerijs@ukr.net

Doutora em Ciências Filológicas, Professor, Chefe do Departamento de Teoria e Prática de Tradução de Línguas Românicas de Mykola Zerov
Universidade Nacional Taras Shevchenko de Kiev
(Ministério da Educação e Ciência da Ucrânia)
01601, Kiev, Avenida Taras Shevchenko, 14

Iryna V. Tsyркunova (Kiev, Ucrânia)

i.tsyркunova@knu.ua

Candidata a Ciências Filológicas, Professora do Departamento de Teoria e Prática de Tradução de Línguas Românicas de Mykola Zerov
Universidade Nacional Taras Shevchenko de Kiev
(Ministério da Educação e Ciência da Ucrânia)
01601, Kiev, Avenida Taras Shevchenko, 14

Oksana M. Wronska (Kiev, Ucrânia)

emilia@ua.fm

Professora do Departamento de Teoria e Prática de Tradução de Línguas Românicas de Mykola Zerov
Universidade Nacional Taras Shevchenko de Kiev
(Ministério da Educação e Ciência da Ucrânia)
01601, Kiev, Avenida Taras Shevchenko, 14

Este artigo lança algumas considerações sobre ironia como um recurso linguístico impregnado por incerteza e um meio por excelência de expressar atitude crítica do autor a certos fenômenos políticos, sociais, morais de uma maneira vaga e encoberta. Os aspectos teóricos expostos na introdução ilustram-se no corpo principal do artigo com fragmentos de

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смуцинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],
i.tsyркunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vronska O. M.], emilia@ua.fm

obras literárias de Honoré de Balzac, Théophile Gautier, Claude Roy, Camilo José Cela, Carlos Ruiz Zafón e Mia Couto. A contribuição pessoal das autoras consiste em abordar a ironia como uma categoria universal, imanente para as línguas diferentes (no nosso caso, espanhol, francês e português), para os estilos diferentes (no artigo são analisados exemplos de obras literárias e dos média) e para as correntes literárias diferentes (romantismo, realismo, modernismo e pós-modernismo).

Palavras-chave: Ironia; Incerteza; Indeterminação; Discurso; Implicação.

ІРОНІЯ ЯК ДИСКУРСИВНА ВПЕВНЕНІСТЬ / НЕВПЕВНЕНІСТЬ

Ірина Вікторівна Смуцинська (м. Київ, Україна)

valerijs@ukr.net

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри
теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Ірина Володимирівна Циркунова (м. Київ, Україна)

i.tsyrkunova@knu.ua

кандидат філологічних наук, асистент кафедри
теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Оксана Михайлівна Вронська (м. Київ, Україна)

emilia@ua.fm

асистент кафедри
теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Стаття присвячена іронії як мовному засобу, яке позначене невизначеністю та

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смуцинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],

i.tsyrkunova@knu.ua,

Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

*ідеальному інструменту вираження критичного ставлення автора до певних політичних, суспільних, моральних явищ у непрямий і прихований спосіб. Теоретичні аспекти, викладенні у вступній частині, проілюстровані в основному тексті статті на прикладі літературних творів французьких письменників Оноре де Бальзака, Теофіля Гот'є, Клода Руа, іспанських письменників Каміло Хосе Сели, Карлоса Руїса Сафона та мозамбікського письменника Міа Коуту. **Особистий внесок авторів** полягає в розгляді іронії як універсальної мовної категорії, притаманної різним мовам (у нашому випадку, іспанській, французькій та португальській), різним стилям (у статті проаналізоване вживання іронії в літературних творах та засобах масової інформації) та для різних літературних течій (романтизм, реалізм, модернізм та постмодернізм).*

Ключові слова: іронія, непевність, невизначеність, дискурс, імплікація.

IRONY AS DISCURSIVE CERTAINLY / UNCERTAINLY

Iryna V. Smushchynska (Kyiv, Ukraine)

valerijs@ukr.net

Doctor of Philological Sciences, Professor, Head at Department of
Theory and Practice of Romance Language Translation by Mykola Zerov
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Iryna V. Tsyркunova (Kyiv, Ukraine)

i.tsyркunova@knu.ua

PhD (Philology), Lecturer at
Department of Theory and Practice of Romance Language Translation by Mykola Zerov
National University of Kiev Taras Shevchenko
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
01601, Kyiv, 14 Taras Shevchenko Avenue

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смуциньська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],
i.tsyркunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

Oksana M. Wronska (Kyiv, Ukraine)emilia@ua.fm

Lecturer at

Department of Theory and Practice of Romance Language Translation by Mykola Zerov

National University of Kiev Taras Shevchenko

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

01601, Kyiv, 14 Taras Shevchenko Avenue

*This article launches some considerations about irony like a linguistic resource full of uncertainty and an instrument for excellence to express author's critical attitude about some political, social and moral phenomenon in a way that is vague and veiled. The theoretical aspect explained in the introduction are illustrated with fragments of the literary works of Honoré de Balzac, Théophile Gautier, Claude Roy, Camilo José Cela, Carlos Ruiz Zafón and Mia Couto. **The personal contribution of the authors** consists in examine the irony like universal linguistic category that is immanent for the different languages (the article analyses Spanish, French and Portuguese), for the different styles of language (fiction, mass media) and for the different literary schools (romanticism, realism, modernism, postmodernism).*

Key words: Irony; Uncertainty; Indeterminacy; Discourse; Implication.

COLOCAÇÃO E DESCRIÇÃO DO PROBLEMA.

A categoria de determinação / indeterminação é uma categoria científica geral, universal, fundamental para matemática, física, economia, filosofia. Por estar relacionada, no primeiro lugar, com o sujeito de linguagem / percepção, torna-se também importante para linguística, psicolinguística, linguística do discurso, linguística textual, etc. Já os cientistas da Grécia Antiga interessavam-se até que grau a indeterminação pode ser objetiva, posto que o seu caráter pode ser tanto dependente como independente do sujeito, representando um peculiar estado da inteligência humana, quando o sujeito entende o objeto de concebimento no nível insuficiente [9, p. 145]. No que se refere ao processo de semiose artística analisado pela poética, podemos afirmar que a consciência humana transforma, através do mecanismo de determinação, os seus próprios sentimentos, processos e estados psíquicos, criando desta maneira seu próprio modelo do universo. Por isso, um sujeito que trata de conceber algo, ou seja, um portador da cognição, representa um princípio ativo que gera significados dos enunciados em vez de os receber da

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],i.tsyrkunova@knu.ua,Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

natureza, porque qualquer situação, em função dos conhecimentos e intenções verdadeiras do falante, pode ser descrita mediante emprego de várias e diferentes formas linguísticas [8, p. 74]. No contexto artístico observa-se transição permanente de incerteza a certeza através da categoria linguística de indeterminação / determinação. Neste plano, na primeira oração do romance de H. de Balzac *La peau de chagrin* o protagonista aparece como « un jeune homme » [15, p. 15], mais tarde já adquire certas qualificações tipo « une âme encore innocente » [15, p. 16] (ou seja, já no enfoque do conceito básico da obra – jogo como símbolo de vício), « le jeune homme » [15, p. 18] (no enfoque de mera incerteza), « le nouveau venu » [15, p. 19] (já no plano de ação inscrito no enredo da história, « c'est un cerveau brûlé qui va se jeter à l'eau » [15, p. 22] (como característica desde ponto de vista de outros actantes), a nominação clara com o nome próprio Rafael aparece muito mais tarde. A substituição das nominações semelhantes na estrutura do romance amiúdo desempenha o papel de um dos seus motores: no plano comunicativo, em princípio, todo o romance pode ser reduzido à oposição de desconhecido / conhecido, incógnito / patente, rema (informação nova) / tema (informação conhecida), esperado / inesperado.

Como evidencia a nossa análise, a categoria de indeterminação pode ter caráter global, discursivo, representando uma maneira peculiar da narração ou sendo instrumento de característica que reflete certas intenções do falante. Ao nosso parecer, no primeiro lugar, ela realiza-se através de quatro estratégias fundamentais:

1) incerteza como estratégia de “silêncio” (veja sinopse da categoria de silêncio em: [7]): por exemplo, no romance *La dérobée* de Cl. Roy, o personagem principal Nicolas não aparece como actante da obra, ficando “invisível”, todos falam dele, todos o mencionam, mas o leitor só observa a “ausência” do protagonista; outros personagens em geral não têm nomes, só iniciais J., M., A., o que, em princípio, é característico para a técnica pós-modernista;

2) incerteza como polissemia, que inclusive se transforma em auto-antónimos (significados opostos) que se realiza, em primeiro lugar, através de conversão: os exemplos mais vistosos encontram-se no contexto mediático, em particular, os títulos de artigos, pois uma das estratégias básicas deles é um “jogo linguístico” com significados incertos, por exemplo, um artigo sobre acontecimentos no Afeganistão: la résolution de l'ONU pour des départs « sûrs » adoptée » [14], onde départ pode ser entendido como “saída”, “retirada (das tropas)”, “evacuação”, e a palavra sûr pode significar quer “exato”, “certo”, quer “seguro”; para a interpretação correta será

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.], i.tsyrkunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

preciso um contexto amplo, não só linguístico (do texto completo), mas, por vezes, situacional (conhecimento do referente situacional);

3) incerteza como ambivalência (presença simultânea das oposições). Neste caso, regra geral, trata-se de avaliação (aqui podemos referir-nos a S. Freud quem foi um dos primeiros em prestar atenção à existência de ambivalência “psíquica”, quando as pessoas têm desejos opostos): por exemplo, tempête (tempestade) < (lat.) tempestas, « temps bon ou mauvais », ou seja, “bom” ou “mau” tempo; a palavra latina fortuna com significado “fado, sorte, felicidade, sucesso” ao mesmo tempo significava “azar, desgraças”; tal ambivalência é própria para as obras de romantismo onde protagonista representa características absolutamente opostas; na sua novela *Une nuit de Cléopâtre* T. Gautier, descrevendo um dos protagonistas, faz uso daquele facto que as cores podem expressar percepção da beleza de maneiras diferentes: « Quant à son teint, nous sommes obligé d'avouer qu'il était fauve comme une orange, couleur contraire à l'idée blanche et rosé que nous avons de la beauté ; ce qui ne l'empêchait pas d'être un fort charmant jeune homme » [18, p. 10]; desta maneira o autor cria certo oxímoro artístico;

4) por fim, incerteza como ironia, antífrase discursiva, a que dedicamos este artigo.

Então, o objetivo do artigo consiste em oferecer uma aproximação à ironia como à determinação (certeza) / indeterminação (incerteza) discursiva e esclarecer as suas peculiaridades. Neste plano, a **contribuição pessoal das autoras** consiste em abordar a ironia como uma categoria universal, imanente para as línguas diferentes (no nosso caso, espanhol, francês e português), para os estilos diferentes (no artigo são analisados exemplos de obras literárias e dos média) e para as correntes literárias diferentes (romantismo, realismo, modernismo e pós-modernismo).

Ironia é uma categoria dialética, porque, de um lado, a visão irónica das coisas é determinada, ainda mais, é crítica; de outro lado, ironia construída em base de antífrase é implícita, oculta, por isso, indeterminada: devem existir certos marcadores capazes de transferir a semântica do enunciado do ato comunicativo direto ao indireto.

Conforme às nossas observações, os marcadores principais da ironia, que pertencem a diferentes níveis da língua, são os seguintes:

1) abreviações (fonéticas, ortográficas) tipo URSS, que em francês se lê como ours (urso);

2) etimologia estranha, incompreensível: *bête comme ses pieds*, a que se deve

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],

i.tyrkunova@knu.ua,

Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

esta comparação “*estúpido como os seus pés*”, qual é a lógica?;

3) nominação não normativa, em muitos casos metafórica: *l'oncle Sam* sobre os Estados Unidos; uma vez Karl Lagerfeld recusou-se a trabalhar com uma modelo que antes tinha sido eleita como imagem da Marianne, símbolo da República Francesa: “Habiller un monument, c’est trop vulgaire!”;

4) trocadilho, jogo de palavras: “- *Alguém que apanhe... a coisa, antes que ela seja atropelada. – Atropelada ou atropilada? – Coitado, o gajo ficou manco central!*” [17, p. 17];

5) jogo com categorias gramaticais: por exemplo, nas línguas eslavas o gênero neutro usa-se em vez do masculino ou feminino quando se diz com desprezo e ironia sobre um ser humano: a frase ucraniana “*Що воно сказало?*” pode ser traduzida ao espanhol mais ou menos desta maneira: *“¿*Qué ello ha dicho?*”;

6) abundância dos sinónimos, uso inoportuno e inadequado dos registos estilísticos, dos contextos, do que Charles Bally falou na sua obra famosa *Traité de Stylistique Française*;

7) aproximação dos objetos que pertencem aos planos e isotopias diferentes através de comparação, por exemplo, *c’est bête comme chou, il a l’esprit de l’escalier*;

8) já mencionada antífrase, especialmente na direção “o positivo” → “o negativo” se na direção inversa se formar conotação diminutiva/positiva: “*Que tu es bête!*”, “*¡Menudo problema!*”;

Agora passemos à análise mais detalhada.

EXPOSIÇÃO DO MATERIAL PRINCIPAL.

No século XX, a ironia deixou de ser um mero tropo transformando-se num dos princípios artísticos do romance contemporâneo. Isto foi influenciado predominantemente pelas ideias do modernismo quando surgiu uma nova e irónica perceção coletiva do mundo que se caracteriza pelo facto de que o ser humano percebe tudo – começando da história e acabando por si mesma – através do prisma da ironia. Assim, as obras literárias também adquiriram um novo timbre irónico. Ao deixar de ser um tropo, a ironia converteu-se num elemento de formação textual, numa base em que se constroem personagens, linhas de enredo e premissas do autor. Tudo isto favoreceu ao desenvolvimento de novas pesquisas dedicadas à ironia. A aproximação mais detalhada e exaustiva a diferentes aspetos da ironia está presente nas obras de autores como W. C. Booth, D. C. Muecke, R. Turner, N. Knox, Ch. I. Glicksberg, G. Leech,

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.], i.tsyrkunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

H. P. Grice, M. Klein, R. Gibbs e H. Colston, S. Pokhodnia, Іu. V. Kamenskaia.

Hoje em dia, existem várias abordagens teóricas ao problema da ironia, entre as quais se destacam abordagem semântica (Catherine P. Bills (1995), M. Klein (1974), Loffler (1975)) e pragmática (C. Kerbrat-Orrechioni (1998)), teoria de relevância (J. M. Gil (2006)), teoria de polifonia (O. Ducrot (1972)), hipótese de expressividade (Graded Salience Hypothesis) (R. Giora (1999)).

Ao ironizar, o emissor expressa, de maneira implícita, a sua avaliação, ou seja, uma mera atitude ao objeto da ironia, impõe a sua opinião influenciando sobre o destinatário, motivando-o a levar a cabo certa ação ou convencendo-o e os demais participantes de comunicação. Trata-se de um objetivo comunicativo da ironia e das suas funções textuais. A ironia nunca se usa casualmente, sobretudo quando se trata do lugar ocupado pela ironia na estrutura dum texto literário, ou seja, o autor sempre faz uso da ironia tendo um ou outro objetivo. Na sua obra *Tipos e meios linguísticos de realização da ironia* a estudiosa S. I. Pokhodnia afirma que o texto escrito sempre é pragmático, embora não sempre revele a sua intencionalidade de uma maneira evidente e direta. Posto que o autor costuma planejar a introdução do componente irónico no texto atualizando-a conforme a um plano premeditado, a ironia revela uma forte dependência da organização textual [12, p. 61]. Na obra citada a autora diz sobre dois aspetos básicos de formação do senso irónico. O primeiro refere-se ao contexto e o segundo, à intenção comunicativa do enunciado [12, p. 61]. No resultado, a estrutura irónica do texto vem determinada pelo contexto intencionalmente organizado e pelos objetivos comunicativos.

Seja qual for o seu tipo (verbal ou situacional, tropo ou elemento formativo do texto que reflete mundividência do autor), a ironia sempre introduz um significado implícito. A implicação radica no modo em que a ironia se realiza ou naquilo que ela expressa. Mesmo que a ironia seja explícita, o uso dela pode servir para ocultar uma avaliação direta ou uma opinião que possa parecer demasiado forte. Por exemplo:

“Aquí estuvo en una casa de la calle de la Madera, bajando, a la izquierda, que le llamaban la Sociedad de las Naciones porque había muchas extranjeras: francesas, polacas, italianas, una rusa, alguna portuguesa morena y bigotuda, pero sobre todo francesas, muchas francesas; fuertes alsacianas con aire de vaqueras, honestas normandas que se echaron a la vida para ahorrar para el traje de novia, enfermizas parisinas –algunas con un pasado esplendoroso– que despreciaban profundamente al chófer, al comerciante que sacaba sus buenas siete pesetas del bolsillo” [16, p. 121].

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpevnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],

i.tyrkunova@knu.ua,

Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

Chamando com nome da organização internacional um prostíbulo onde trabalhavam muitas mulheres estrangeiras permite revelar a atitude real do autor a esta organização internacional que não fez nada para prevenir conflito durante a guerra civil espanhola.

Q ironia implícita sempre se realiza no contexto linguístico, situacional ou textual. Neste plano O. G. Petrova frisa que o significado irónico e a sua implantação são estreitamente ligados com a capacidade das unidades linguísticas de adquirir significados conotativos e associativos no próprio processo de realização [11].

REALIZAÇÃO E INTERPRETAÇÃO DA IRONIA.

A ironia não sempre se baseia na antífrase que contém em si dois significados opostos; pois na presença de polissemia pode a ironia pode ser contígua com a antífrase: “*Aqué! era un purgatorio para bolsillos pudientes*” [20, p. 117].

Neste caso, o contexto mais amplo resulta inecessário. Segundo a hipótese de expressividade (*The Graded Salience Hypothesis*) de R. Giora, será relevante aquele significado que for decodificado primeiro no vocabulário mental da pessoa após tratamento psicolinguístico do significado verbal. Ou seja, aquele significado que se use com maior frequência na comunidade a que pertence o falante ou significado que tenha sido ativado no contexto anterior [4, p. 921].

“*Porém, com os donativos da comunidade internacional, as coisas tinham mudado. Agora, a situação era muito contrária. Era preciso mostrar a população com a sua fome, com suas doenças contaminosas. Lembro bem as suas palavras, Excelência: a nossa miséria está render bem*” [17, p. 83].

O fragmento anterior de *O último voo do flamingo* é todo irónico, mas a última frase representa um magnífico exemplo de oxímoro construído em base de antífrase, que culmina a absurdez e hipocrisia das palavras do administrador.

A interpretação da ironia depende da organização textual, meio de expressão da ironia e da sua realização num contexto amplo ou estreito.

Segundo L. Hutcheon, interpretando a ironia o falante baseia-se nos indícios textuais e contextuais, chamados marcadores, que são ativados pela comunidade discursiva, ou seja, pelo grupo dos indivíduos pertencentes ao contexto social de uma cultura concreta [5, p. 11]. Os marcadores são sinais da ironia e, em certo contexto, agem como um mecanismo de lançamento indicando à presença da ironia [2, p. 154].

M. Clyne afirmava que qualquer aspeto linguístico ou recurso linguístico poderão desempenhar papel de marcador, sendo sinais lexicais e contexto os mais

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpevnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.], i.tsyrkunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

óbvios destes marcadores. Entre os marcadores ele destacou uso excessivo dos dialetismos, arcaísmos ou perífrases nominais. Nós podemos acrescentar também aspas, neologismos, exagerações, léxico patético, entonação enfática inadequada, metáforas, cliché e trocadilhos:

“Ermelinda, inquieta, me perguntava: – E os batuques? – Que batuques, camarada esposa? Repare, Excelência, o devido respeito quando falo com a mulher moçambicana. Nós, dirigentes, temos que dar o exemplo e começar na célula familiar” [17, p. 82].

Nos exemplos seguintes podemos ver neologismo irónico (1), denominação irónica (2, 3) e exageração (4):

1) *“Éramos pocos y parió Sempere, para variar – espetó. – ¿Qué me trae hoy? ¿Otro letraherido de los que no se echan novia porque prefieren vivir con su madre?”* [20, p. 163].

2) *“Don Tesifonte Ovejero y Solana, capitán veterinario, es un buen señorito de pueblo, un poco apocado, que lleva una sortija con una esmeralda”* [16, p. 52].

3) *“Consortio López es un filósofo práctico; la verdad es que su filosofía le da buen resultado. Una vez, en Tomelloso, poco antes de venirse para Madrid, diez o doce años atrás, el hermano de una novia que tuvo, con la que no quiso casar después de hacerle dos gemelos, le dijo: “O te casas con la Marujita o te los corto donde te encuentre”. Consortio, como no quería casarse ni tampoco quedar capón, cogió el tren y se metió en Madrid; la cosa debió irse poco a poco olvidando porque la verdad es que no volvieron a meterse con él”* [16, p. 21].

4) *“Cuando acabó la función de iglesia – cosa que nunca creí que llegara a suceder – nos llegamos todos, y como en comisión, hasta mi casa, donde, sin grandes comodidades, pero con la mejor voluntad del mundo, habíamos preparado de comer y de beber hasta hartarse para todos los que fueron y para el doble que hubieran ido”* [20, p. 54].

Frequentemente a ironia realiza-se mediante uso inadequado de certas unidades lexicais num contexto concreto:

“Durante un par de minutos, el subdirector ametralló a correcciones, cuando no amputaciones, el texto, mascullando exabruptos como si yo no estuviese allí” [20, p. 10].

“– Prostitutas? Vocês já têm cá disso? E o administrador, empoleirado na

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpevnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],

i.tsyrkunova@knu.ua,

Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

vaidade, murmurou: – *É a descentralização, senhor ministro, é a promoção da iniciativa local!* – e repetia, enfundado: – *A nossa Ana! O ministro ainda achou por bem refrear aquele entusiasmo crescente: – A nossa, quer dizer ... Mas o administrador já ia de vela e viagem. E prosseguia: que essa Ana era uma mulher às mil imperfeições, artista de invariedades, mulher bastante descapotável. Quem, senão ela, podia dar um parecer abalizado sobre a identidade do órgão? Ou não era ela perita em medicina ilegal? – Está compreender, Excelência? Chamamos a Ana Deusqueira para ela identificar o todo pela parte. – Pela parte? – Pela... pela coisa, quer dizer, refiro-me à questão pendente*” [17, p. 29–30].

Para entender a ironia nos exemplos acima mencionados bastará um contexto bastante estreito, uma frase, um parágrafo ou, como no exemplo de *O último voo do flamingo*, um contexto maior, ou seja, ler pelo menos o primeiro capítulo do livro para entender a que se refere *questão pendente*, o que significa *identificar o todo pela parte* ou *dar um parecer abalizado sobre a identidade do órgão*. Além disso, o fragmento da obra de Mia Couto é um brilhante exemplo de incerteza expressada por meios irónicos: o pénis do soldado morto chama-se por uma série de sinónimos, diretos e contextuais (*órgão, coisa, parte, questão pendente*), o que aumenta o nível do efeito cómico da situação e ironiza a linguagem burocrática dos funcionários públicos os quais, receando nomear as coisas com seus nomes, tendem a usar eufemismos inoportunos e pouco compreensíveis.

Noutras situações, será preciso um contexto mais amplo, por vezes um contexto extralinguístico:

“¿Cómo se lo puedo agradecer? – *Subiendo a casa y metiéndose en la cama. Si necesita compañía picante llévase Fortunata y Jacinta*” [20, p. 410].

As pessoas que desconhecem o romance *Fortunata y Jacinta* de Benito Pérez Galdós (por exemplo, leitores estrangeiros), não entenderão a ironia desta frase. Então, para que realização da ironia tenha sucesso será necessário que o contexto sistemático do autor e do leitor seja idêntico.

Por vezes, significado irónico pode coincidir com significado literal; neste caso a ironia realiza-se devido ao meio de expressão (arcaísmo, latinismo) que meramente não corresponde ao contexto:

“*Pronto descubrí que el modus operandi de aquel comando de expertos consistía en taladrar paredes a diestro y siniestro, y luego preguntar. A los tres días de su desembarco, la casa no tenía ni una sola bombilla en activo, pero cualquiera*

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.], i.tsyrkunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

hubiera dicho que había una infestación de carcomas devoradas de yeso y minerales nobles” [Zafón 2009: 79].

ENTONAÇÃO IRÓNICA DAS OBRAS LITERÁRIAS.

A entonação irónica de uma obra literária realiza-se frequentemente através da linguagem individual do autor representada em formas de volume grande: narrações, descrições, pensamentos e características, e formas mais curtas: comentários e observações do autor, sentenças, aforismos, citações, provérbios, tec., que podem ser considerados tanto marcadores da linguagem individual de um autor, como empréstimos intertextuais que o autor usa na função dos marcadores de conhecimento individual ou universal e mediante os quais o autor costuma confirmar as suas conclusões [13, p. 174]. Nestes casos, a ironia surge porque comentários do autor não correspondem à tonalidade e ao significado da situação descrita. As generalizações do autor não contêm crítica e não possui caráter revelador, pode, por vezes, parecer a um eufemismo e ajuda a evitar avaliação direta dos personagens, transmitindo, contudo, a atitude crítica. Frequentemente, o autor faz uso da tonalidade neutra para avaliar ações insensatas de personagem descreditando-o ainda mais:

“En la casa hubo un disgusto muy serio con la marcha de Socorruto. – ¡Si por lo menos se hubiera ido de Madrid! – decía su hermano Paco, que tenía un concepto geográfico del honor” [16, p. 104].

“El poeta de la vecindad es un jovencito melenudo, pálido, que está siempre evadido, sin darse cuenta de nada, para que no se le escape la inspiración, que es algo así como una mariposita ciega y sorda pero llena de luz, una mariposita que vuela al buen tuntún, a veces dándose contra las paredes, a veces más alta que las estrellas. El poeta de la vecindad tiene dos rosetones en las mejillas. El poeta de la vecindad, en algunas ocasiones, cuando está en vena, se desmaya en los Cafés y tienen que llevarlo al retrete, a que se despeje un poco con el olor a desinfectante, que duerme en su jaulita de alambre, como un grill”o [16, p. 104].

Num texto literário, a ironia sempre está planeada pelo autor e depende de método da organização textual. A ironia individual de autor entrelaça-se com a estrutura da obra literária formando a base composicional dela. Tal estrutura possibilita criar um texto verbal, ou seja, aquele que é dito, e um contexto, ou seja, aquele que é silenciado, os significados adicionais que vão surgindo no decorrer da leitura. Segundo as palavras de M. Orlov, este tipo da ironia é parte do estilo individual do autor e componente da sua mundividência [10]. Este tipo da ironia

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpevnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.],

i.tyrkunova@knu.ua,

Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

realiza a ideia do autor permitindo revelar a avaliação latente.

CONCLUSÕES.

Podemos afirmar que presença no texto dos significados não expressados verbalmente, a existência dos quais o leitor só pode intuir, enriquece de maneira considerada a paleta semântica do texto literário tornando a sua organização modal e expressiva mais complicada.

Numa obra literária, a ironia pode converter-se ao elemento composicional tornando-se, neste caso, ferramenta de expressar a mundividência do autor e a modalidade do texto. Os marcadores específicos e contexto ajudam a reconhecer a ironia num texto literário.

Devido ao uso amplo da ironia têm surgido novas e atuais teorias da sua interpretação que abrem os novos caminhos para as pesquisas ulteriores.

Bibliografia:

1. Ducrot, Oswald (1972). *Say and not say, Principles of linguistic semantics*. Paris.
2. Chakhachiro, Raymond (2007). Translating irony in political commentary texts from English into Arabic. *Babel* 53-3, 2007, 216-240.
3. Clyne, Michael (1974). Some Reflections on a Linguistics of Irony. *German Philology*, 93, 1974, 343 – 355.
4. Giora, Rachel (1999). On the priority of salient meanings: Studies of literal and figurative language. *Journal of Pragmatics*. Issue 31. 1999, 919-929.
5. Hutcheon, Linda (1995). *Irony's Edge: The Theory and Politics of Irony*. London and New York: Routledge.
6. Kerbrat-Orrecchioni, Catherine (1998). *Verbal interactions. Vol. 1: Interactional Approach and Conversation Structure*. Paris: A. Colin.
7. Горнятко-Шумилович, Анна (2017). Категорія мовчання в новелі Миколи Хвильового Я (Романтика). *Studia Ukrainica Posnaniensia*. Vol. V., 237-247.
8. Кубрякова, Елена и др. (1997). *Краткий словарь когнитивных терминов (КСКТ)*.
9. Лабетова, Вікторія (2018). Філософські витоки лінгвістичної категорії означеності / неозначеності. *Scientific Journal Virtus*. 24, 145-148.
10. <http://www.dslib.net/jazyko-znanie/tekstoobrazujuwaja-ironija-v-russkoj-i-anglojazychnoj-proze.html>
11. <https://bonjour.sgu.ru/ru/articles/typy-ironii-v-hudozhestvennom-tekste-kontseptualnaya-i-kontekstualnaya-ironiya>
12. Походня, София (1989). *Языковые средства и виды реализации иронии*. Киев: Наукова думка.
13. Смуцинська, Ірина (2001). *Суб'єктивна модальність французької прози*. Київ: ВПЦ «Київський університет».

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Irony as Discursive Certainly / Uncertainly (In Portuguese) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nevpvnenist']

© Смуцинська І. В. [Smushhins'ka I. V.], valerijs@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.], i.tsyrkunova@knu.ua, Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

Fontes internauticas:

14. Euronews (2021). <https://fr.euronews.com>

Corpus de trabalho:

15. Balzac, Honoré de (1958). *La peau de chagrin*. Moscou : Ed. en langues étrangères.
16. Cela, Camilo José (2008). *La Colmena*. San Petersburgo: KAPO.
17. Couto, Mia (2015). *O último voo do flamingo*. Lisboa: Caminho.
18. Gautier, Théophile. *Une nuit de Cléopâtre*. [http://www.bouquineux.com/index.php?telecharger=586&Gautier-Une nuit de Cléopâtre](http://www.bouquineux.com/index.php?telecharger=586&Gautier-Une%20nuit%20de%20Cl%C3%A9op%C3%A2tre)
19. Roy, Claude (1968). *La dérobée*. Paris : Gallimard.
20. Ruiz Zafón, Carlos (2008). *Juego del ángel*. Barcelona: Planeta.

References:

1. Ducrot, Oswald (1972). *Say and not say, Principles of linguistic semantics*. Paris.
2. Chakhachiro, Raymond (2007). Translating irony in political commentary texts from English into Arabic. *Babel* 53-3, 2007, 216-240.
3. Clyne, Michael (1974). Some Reflections on a Linguistics of Irony. *German Philology*, 93, 1974, 343 – 355.
4. Giora, Rachel (1999). On the priority of salient meanings: Studies of literal and figurative language. *Journal of Pragmatics*. Issue 31. 1999, 919-929.
5. Hutcheon, Linda (1995). *Irony's Edge: The Theory and Politics of Irony*. London and New York: Routledge.
6. Kerbrat-Orrecchioni, Catherine (1998). *Verbal interactions. Vol. 1: Interactional Approach and Conversation Structure*. Paris: A. Colin.
7. Gornjatko-Shumylovych, Anna (2017). Kategorija movchannja v noveli Mykoly Hvylovogo Ja (Romantyka). *Studia Ukrainica Posnaniensia*. Vol. V., 237-247.
8. Kubrjakova, Elena i dr. (1997). *Kratkij slovar' kognitivnyh terminov* (KSKT).
9. Labetova, Viktorija (2018). Filosofs'ki vytyky lingvistychnoi' kategorii' oznachenosti / neoznachenosti. *Scientific Journal Virtus*. 24, 145-148.
10. <http://www.dslib.net/jazyko-znanie/tekstoobrazujuwaja-ironija-v-russkoj-i-anglojazychnoj-proze.html>
11. <https://bonjour.sgu.ru/ru/articles/typy-ironii-v-hudozhestvennom-tekste-kontseptualnaya-i-kontekstualnaya-ironiya>
12. Pohodnja, Sofija (1989). *Jazykovye sredstva i vidy realizacii ironii*. Kiev: Naukova dumka.
13. Smushhyn'ska, Iryna (2001). *Sub'jektyvna modal'nist' francuz'koi' prozy*. Kyi'v: VPC «Kyiv's'kyj universytet».
14. Euronews (2021). <https://fr.euronews.com>
15. Balzac, Honoré de (1958). *La peau de chagrin*. Moscou : Ed. en langues étrangères.
16. Cela, Camilo José (2008). *La Colmena*. San Petersburgo: KAPO.
17. Couto, Mia (2015). *O último voo do flamingo*. Lisboa: Caminho.
18. Gautier, Théophile. *Une nuit de Cléopâtre*. [http://www.bouquineux.com/index.php?telecharger=586&Gautier-Une nuit de Cléopâtre](http://www.bouquineux.com/index.php?telecharger=586&Gautier-Une%20nuit%20de%20Cl%C3%A9op%C3%A2tre)
19. Roy, Claude (1968). *La dérobée*. Paris : Gallimard.
20. Ruiz Zafón, Carlos (2008). *Juego del ángel*. Barcelona: Planeta.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznastva])

Іронія як дискурсивна впевненість / невпевненість (Португальською) [Ironija jak diskursivna vpevnenist' / nepevnenist']

© Смушинська І. В. [Smushhyn'ska I. V.], valerij@ukr.net, Циркунова І. В. [Cyrkunova I. V.], i.tsyrkunova@knu.ua,Вронська О. М. [Vrons'ka O. M.], emilia@ua.fm

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net**:

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька, російська**. Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:
Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;
Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;
Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;
Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;
Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА;
МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА.
- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові трьома мовами: українською, російською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова трьома мовами: українською (до 100 слів), російською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;
- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., лівє – 1,7 см., правє – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.

- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української та <http://translit.net/ru/> – для російської мов. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized. E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French, Russian.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:
 - Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;
 - Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;
 - Current issues IN LITERARY STUDIES;
 - Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;
 - Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;
 - Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;
 - Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;
 - Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;
 - Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;
 - Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;
 - Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;
 - Current issues IN LINGUODIDACTICS;
 - Current issues IN TRANSLATION STUDIES;
 - YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP.
- title of the article, name and first name in three languages: Ukrainian, Russian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);

-
- abstracts and key words in three languages: Ukrainian (up to 100 words), Russian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.
 - body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent,). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
 - References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
 - Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
 - References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian or <http://translit.net/ru/> for Russian and followed by the English translation in square brackets.
 - Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
 - Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
 - In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Лепетюха А. В. Континуум лексична → лексико-синтаксична → синтаксична синонімія в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту (на матеріалі сучасної французької художньої прози) 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА

Шевкун Е. В. Первинний досвід нерелексивної суб'єктивної свідомості як топос спорідненості / формальної схожості індоєвропейських мов (на матеріалі фокальних єдностей слів-фотофеноменів) 21

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

Корбозерова Н. М. Завдання сучасної лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики (на прикладі зіставлення іспанської та української мов) 43

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

Ріпенко Д. О. Явище лунфардо як соціолект іспанської мови в Буенос-Айресі, Аргентина 50

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

Ткаченко Н. Д. Психолінгвістичний аналіз вербальних та невербальних презентацій у мультиплікаційному фільмі «horrid henry» 59

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

Бобчинець Л. І. Експресивний та оцінний потенціал фразеологізмів азартних ігор в іспанській мові [*Bobchynets L. I. El potencial expresivo y evaluativo de las unidades fraseológicas de juegos de azar en el idioma español*] 68

Дробязко А. М. Лексико-семантичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в іспанському публіцистичному дискурсі 77

Оксак Г. Л. Філософські засади створення роману Умберто Еко «Ім'я рози» 87

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

<i>Сизько М. Ф.</i> Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу	93
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

<i>Шрамко А. О.</i> Прагматична мета та засоби моделювання здорового способу життя в іспаномовній публіцистиці	100
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Кучинська В. А.</i> Реалізація комунікативної стратегії дискредитації та нападу в іспаномовному політичному дискурсі	111
---	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

<i>Сайфутдінова О. Ю.</i> Вербалізація аксіологічної моделі андалузьких циган і українців на прикладі весільних пісень [<i>Saifutdinova O. Yu.</i> La verbalización del modelo axiológico de los gitanos andaluces y de los ucranianos en base a las canciones nupciales]	123
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

<i>Лактіонова К. М.</i> Неологізми у сучасній італійській мові	133
<i>Цимбал М. М.</i> Динаміка використання семантичних неологізмів у іспаномовному публіцистичному дискурсі під час епідемії Covid-19	137

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Ласинська Т. А.</i> Потенційні можливості відтворення архаїзмів та історизмів українською мовою	149
<i>Сікорська В. В.</i> Основні принципи перекладу текстів офіційно-ділового стилю	158
<i>Смушинська І. В., Циркунова І. В., Вронська О. М.</i> Іронія як дискурсивна впевненість / не впевненість [<i>Smushchynska I. V., Tsyrukunova I. V., Wronska O. M.</i> Ironia como certeza / incerteza discursiva]	164

<i>Вимоги до публікацій</i>	178
-----------------------------------	-----

<i>Publishing requirements</i>	181
--------------------------------------	-----

ЗМІСТ	184
-------------	-----

CONTENTS	186
----------------	-----

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Lepetiukha A. V. Continuum Lexical → Lexical-syntactic → Syntactic synonymy in the Process of Causation of Language-speech Act (Based on the Material of Modern French Fiction) 7

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

Shevkun E. V. Primary experience of non-reflective subjective consciousness as a topos of relationship / formal similarity of Indo-european languages (on the material of focal unities of words-photophenomena) 21

CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

Korbozerova N. M. Tasks of Modern Linguistic Typology and Contrastive Linguistics (on the Example of Comparing Spanish and Ukrainian Languages) 43

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

Ripenko D. O. The Lunfardo Phenomenon as a Sociolect of Spanish in Buenos Aires, Argentina 50

CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS

Tkachenko N. D. Psycholinguistic Analysis of the Verbal and Nonverbal Presentations in the Animated Cartoon “Horrid Henry” 59

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

Bobchynets L. I. Expressive and Evaluative Potential of Idioms of Gambling in Spanish [**Bobchynets L. I.** El potencial expresivo y evaluativo de las unidades fraseológicas de juegos de azar en el idioma español] 68

Drobiazko A. M. Lexical and semantic ways of concept WAR verbalizing in Spanish journalistic discourse 77

Oksak G. L. Philosophical Foundations of Umberto Eco novel «The Name of the Rose» 87

Syzko M. F. Ecuadorian Variant of Spanish: Future Tense Instead of Imperative 93

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

Shramko A. O. Pragmatic Goal and Methods of Healthy Lifestyle Representation in Spanish Publicism 100

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS

Kuchynska V. A. Implementation of Communicative Strategy of Discreditation and Attack in Spanish Political Discourse 111

CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES

Saifutdinova O. Yu. Verbalization of the Axiological Model OF THE Andalusian Gypsies And Ukrainians Based on Wedding Songs [**Saifutdinova O. Yu.** La verbalización del modelo axiológico de los gitanos andaluces y de los ucranianos en base a las canciones nupciales] 123

CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS

Lahtionova K. M. Neologisms in the Modern Italian Language 133

<i>Tsymbal M. M.</i> Dynamycs of Use of Semantic Neologisms in Spanish-Language Newspaper Discourse During the Covid-19 Epidemic	137
---	-----

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

<i>Lasinska T. A.</i> Potential possibilities of reproducing archaisms and historizms in the ukrainian language	149
--	-----

<i>Sikorska V. V.</i> Basic Principles of Translating Official-Business Style Texts	158
--	-----

<i>Smushchynska I. V., Tsyркunova I. V., Wronska O. M.</i> Irony as Discursive Certainly / Uncertainly [<i>Smushchynska I. V., Tsyркunova I. V., Wronska O. M.</i> Ironia como certeza / incerteza discursiva]	164
--	-----

<i>Вимоги до публікації</i>	178
--	-----

<i>Publishing requirements</i>	181
---	-----

ЗМІСТ	184
--------------------	-----

CONTENTS	186
-----------------------	-----

Підп. до друку 11.05.2022. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура “Таймс”. Друк. офс.

Ум. друк. арк. 11,75. Обл.-вид. арк. 7,22. Наклад 300 прим. Зам.

Віддруковано у ТОВ “Видавництво “Юстон” із оригіналів автора.

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія дк No 4973 від 09.09.2015 р. 01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 36-а тел.: (044) 360-22-66, www.yuston.com.ua